

Imricha Salayho

preložena

Uberská Grammatika

z potrebe

Senclaweg mládesi

podla

popraweneho pátého Widáňá.

U

w Ostrihome,

Witlačená z Literámi Gozefa Beimela, Cif. Král.
Priv. Primatiálského Knihtlačára 1834.

Revízia

č. 1965

REVÍZIA

1976

U

Signatúra:

Čís. prírast.: 5799

Čís. inv. dan.: 4573718

Knižnica Štátneho pedagogického
ústavu v Bratislave.

A j á n l á s.

Ha a' Magyarul nem beszélő Ifjúságot a' hazai nyelvre tanítani akarjuk, szükséges annak szabályjait azon a' nyelven adni elő, mellyet ő Anyjától tanúlt. Minthogy ez immár tót nyelven is előmozdíthatatik, a' tót nyelven beszélő ifjúságban is véghez vihetni azt, a' mit a' Hazza már régóta, és jelenleg is óhajt.

Az 1792. esztendőbeli Ország gyűlésének 7-ik cikkelye szerint a' Magyar nyelv országunkban, a' köz hivataloknak elnyerésére elkerülhetetlennek rendeltetett, ennél fogva ezt magyar Hazánkban lakozó más Nemzeteknek tanulni szükséges lett. Újra föllobbanván lángja a' hazafiságnak 1825. Ország Gyűlésben virágzásnak vegbe yitele határozatott meg.

A' hol még ez nem honnosodott-meg, a' tanítói széket elfoglalók a' Hazza köz. óhajtásának tellyesétését eszközzeni kötelesek. Ha ez megtörténik bizvást nézhetünk a' jövőendő nemzetisedés eleibe. Rájok Hazánk bimbói bizattak, ők a' hazafiságot, és ennek szeretetét leghathatósban csepegtethetik a' nevendékek gyenge sziveikbe. Tehát nekik legyen nyujtva ezen fordítás, melly csak akkor veendi kívánt jutalmát, ha a' mennyi tanulókat nyer, annyi lelkes Magyarokat képezhet.

A' Kiadó.

P o r u č á ň í.

Už Uherští ne hovorící Mládes na domovní
Reč naučit chtěme, potřebné ge Winaucowání
geg, w teg Reči předklást, kterú ona od Ma-
teri sa naučila. Adiz tuto hle ag w slowen-
šteg Reči zwelebit moct, ag učině sa moze wi-
konawat, to čo Kragna už dáwano, a ag wěil
žáda.

Podla sedmého Článku Dieti, w Roku 1792.
držaneg, uherští Reč w Bragne našeg k Ob-
sáhnuti obecních Uradow za nemnutedelnú ge
určená, a preto tuto w uheršteg Bragni biva-
gicim inim Narodom sa učít potřebné zostalo.
Na novo wiblical Plamen tehoto Braganstwi
w Diete Roku 1825. a Wikonawání geg Róz-
kwitání wimedzené gest.

Ade táto estě neňi domowná, Učitelští
Stolicu Zasedníci Bragne obecného Žadání Wi-
plneňi wikonat, powinni su. Už toto sa staňe
dowerne moct hladěť před budúcného Narod-
stwa. Na nich Bragne Pupenci zwerené sít,
dñi Braganstwi a tohoto Milost nagprerazli-
wegšě do geich denglawich Srde nacwrkat
mozi. Učěh bude tehda gim podané toto Pre-
ložěňi, které len tehdi wezne swogu žadání
Odplatu, az kolko Učenliwich wihrá tolko sře-
natic U brow učiti.

w Pestu, 10. Brežňa 1834.

Prekladatel

Martin Bernhart,

Rňaz s Pobožních Škol,

učitel druhég Narodneg Klássi.

Ú v o d.

Čo gest Dobromlúwnost' Uheršká? (a' magyar nyelv Tudomány.)

Dobromlúwnost' Uheršká gest Obsahování takích Re-
gúl, podla kterich sa učíme prave uheršci čítat, písat, a
hovorit.

Kolko hlavních Částek má Dobromlúwnost' Uheršká?

Tri: První Částka učí prave Wislowení a Písání
(a' helyes kimondást és irást); druhá Slówpremeneňi
(Szónyomozást); třetí Slowspogeňi (Szökötést).

První Částka.

Čo prawem Wislowení, a Čítání
(a' helyes kimondásról és írásról.)

První Článek.

Čo prawem Wislowení.
(a' helyes kimondásról.)

Čo prináleží k pravému Wislowení?

K pravému Wislowení prináleží: 1. Poznání Li-
tér, a Wipowešeni; 2. Spogeňi Litér; 3. Čítání.

Čo Poznání Litér a Wislowení
(a' betűk esméréséről 's kimondásáról.)

Kolko, a gaťé Literi magú Ujri?

Štiricat nasledugicich:

Aa, Áá, Bb, Cs cs, Cz cz, Dd, Ds ds, Dz dz, Ee, Éé,

Ff, Gg, Gy gy, Hh, Ii, Íí, Jj, Kk, Ll, Ly ly, Mm, Nn, Ny ny, Oo, Óó, Öö, Öö, Pp, Rr, Ss, Sz sz, Tt, Ty ty, Uu, Úú, Üü, Üü, Vv, Zz, Zs zs.

tolko rozšelných Glasow, tolko osobitných Liter.

Kolkonásobné sú Literi?

Dwognásobné: Samohlasné, Magánhangzók, a Spoluhlasné, Mássalhangzók.

Které sú Samohlasné?

Té, které bez Pomoci druheg Literi môžu biť wipowedané; takých gest 14. nasledugících: a, á, e, é, i, í, o, ó, ö, ö, u, ú, ü, ü.

Které sú Spoluhlasné?

Té, které bez Pomoci samohlasneg Literi nemóžu biť wipowedané n. p: b be, d de, g ge, fef, cz cze, a. t. d.]

Kolkonásobné sú Samohlasné?

Dwognásobné, totisto: Krátké: a, e, i, o, ö, u, ü, a dlhé: á, é, í, ó, ö, ú, ü.

Skrze čo sa rozeznáwagú gedna od druheg?

Dlhé Samohlasné w Písání, skrze nad sebu sprawenú Čárku (accentus aneb Glasuznak); we Wímluwe ale skrze sílnegšé Otworení Úst, a Wíwíseńí Glasu.

Kolkonásobné sú ešte Samohlasné?

Ešte trognásobné: Šľočkohlasité a á, o ó, u ú, Wisokohlasité e, ö ö, ü ü, a Prostredhlasité i, é, a y keš mesto i stogí.

Kolkonásobné sú Spoluhlasné?

Dwognásobné, totisto: Gednonásobné: b, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v, z, a Spogené: cs, cz, ds, dz, gy, ly, ny, sz, ty, zs.

Gako sa magú Literi wíslowíť?

Tak gako gích čísti úhri wíslowíť w Običagi magú;

Často najlepšie sa môže naučiť strže Čuti, a Čvičení;
na Príklad:

AÁ-aá, Alma: Gablko, abrak: Krma, ábrázat: Twár.

B-b, Babér: Bobek Strom, bor: Wino, hibor: Šar-
lát, Bokor: Kríček, Bátor: Smelí.

Cs-cs, Császár: Císar, csillag: Szézsda, gáncs: Čhíba,

Cz-cz, Czafrang: Strapec, czipó: Pecník Čhleba, bércz:
Skaliti Wrch.

D-d, Dér: Mráz, darab: Rus, dob: Buben, dudás:
Čagdosf.

Ds-ds, Dsida: Rožen, kánda: Kopia, handsár: Meč.

Dz-dz, Madzag: Motúzeč, bodza: Beza, bimbózik;
Klíci sa, puči.

EÉ-eé, Ember: Člowek, sebes: prutki aneb porašení,
szépség: Krása, szélvész: Powetří Búrka.

F-f, Fal: Stena, fog: Zub, féreg: Čerwik, fazék:
Črnek.

G-g, Gége: Stán, gödör: Gama, ördög: Šábel, görög:
Čret Starowerec.

Gy-gy, Így úgy: takto tak, gyöngy: Perla, gyön-
gyös, s Perlama ozdobení, perlóví.

H-h, Hab: Pena, had: Wogna, hal: Riba, hahota:
hlasté Smáti Rehotáni.

Ii-íí, Iga: Gármo, mirigy: Gostec Opuchlina, íz: Čhut,
sziv: Srđco.

Jj, Jaj: ač, baj: Příhod, szilaj: Siwoči.

Kk, Kakas: Rohút, Káka: bahna Zelina Šachor, kék:
šwetlé.

Ll, Láb: Toha, lélek: Duša, hallás: Slisáni, halál: Smrt.

Ly-ly, Lyuk: Šira, mely: Prse, homály: Mráčno,
Temnost, millyen? gafi?

Mm, Madár: Stát, mész: Wápno, mente: Mentíka,
malom: Mlin.

Nn, Nap: Deň, Slnko, nép: Ludé, nem: né.

Ny-ny, Nyár: Leto, nyom: Stupag Nohi Tlačení,
kánya: Gastráb, könnyü: lachí.

OÓ-oó, Orvos: Lekár, moeskos: zasípaní neždobní, orsó :
Wreteno, Koporsó: Umrlcá Truhla.

ÖÖ-öö, Ökör: Wól, öröm: Radosť, ör: Warta, ször: Srst.
Pp, Pap: Kňaz, papiros: Papir, Péter: Peter, Pál:
Pawel.

Rr, Rák: Rak, kár: Škoda, rigó: Drozd, rivás: Plač.

Ss, Sas: Orsl, sás: Ostrica Šášt, sors: Náhoda, si-
sak: Čápka.

Sz-sz, Szeg: Klinec, szék: Stolica, ész: Rozum.

Tt, Tajték: Moršká Pena, test: Čelo, tinta: Černidlo
Utrament, tót, Slowák.

Ty-ty, Atya: Otec, pinty: Pinta, tyúk: Slépta.

Uu-Úú, Udvar: Dwor, útas: Pocestní, ujj: Prst, Kufaw.

Üü-Üü, Üreg: Gaskaňa, üveg: Sklo, ürügy: Wihowátka
Zámisel.

Vv, Vad: Siwošš, virág: Kwet, vezér: Wudca, nyelv:
Gazik.

Zz, Zab: Owes, búza: Žito, zavar: Kalnost, gaz:
Wimetek, na nist Zelina.

Zs v. 'S-zs v. 's Zsákmány: Kotist, zsold: Plat,
gúzs: Súžwa, rósa: Ruža.

Co máme wešet o cudzích aneb Příhodních Literách?

O cudzích aneb Příhodních Literách, s kterima Uhři
običagně nežigú gakošto e, ch, q, w, x, y wešet má-
me, že tito we vlastních, požičaních, anebo Starodáwních,
Kodních Menách, ag w cudzích Slowách, unáš téš zach-
wáwagu powodní Šlas, n. p. Forgách, Tewrewk. a. t. d.

Poznačení.

1. Uheršké Literi podľa Ohledu gegích Podób sú rimškim
Literám podobné, ale w gegích Šlasoch sú welmi roz-
ličné geďné od druhích.

2. Literi: cz, a es, mnohokrát sa premenujú z Literámi tz, a ts, čo este neňi uriešne. Keš ale w Korenaticš Slowách bolo t, zostane ag odňich w pochádzagících n. p. tarts drž, mens retug obráň.
3. Nenačim we Wimluwe Krátké, dlhé a Příbuzné Literi premenit n. p. alma, álma Gablko, ser, sör Piwo, vig, vég weseli, ló, lú Rón, csuda, csoda Zážrať, a t. d.
4. W zrozumitedelneg Wimluwe potřebné gest pozorwat na tito Literi: b p, d t, f v, g, k s, sz z, sz zs, s sz, které w cuzem Gaziku nagwic ale u Nemcow sa premenugú. N. p. mesto Báró Baron, howorá: Páror; dér Mráz, tér; dél Poledne, tél. H w Ubertičine gest skutečná Litera, w začátku a prostředku Slova neňi len samé Dichaňi, predca ale na konci Slova odpořiwá, n. p. terh Terča, juh Owca, méh Žiwot, aneb Wčela. Medzi cz tz, es ts, dy dj, ly lj, ny nj, ty tj, s zs Literámi ge ten Rozsil, že predesté gy, ly, ny, ne w Korenitšich Menách, ale w Pochádzanišiwagú potřebowané, a netreba ich s tima pomútit. Literi: gy, ly, ny, ty, musá sa od j dobre rozeznáwati, n. p. gondolatya gého misleňi, od gondolatja; tanúllya učěta, od tanulja; tollya tiffá, od tolja; láttya wiší, od látja.

O Skládčách a o Slabikowání

(a' szótagokról 's betűfoglalásról.)

Čo ge Skládka?

Ge Wimluwa gedneg Literi, anebo wic Liter, z gedním úst Otworeňim.

Čo ge Slowo?

Ge Wisloweňi gedneg Skládki, anebo wic Skládét o negakég Weci n. p. ház Dom, ember Člowek.

S kolkó Skládét stogí každé Slowo?

Z gedneg, aneb z wic Skládét, ždi ale s tollkích, kolkó Samohlasních ge w Slowe.

Co rozumíme skrze Slabikování?

Skrze Slabikování rozumíme skládek ze žadagici-
ma Literami pravé skládaní a Odlúčení.

Gaké Prikazi má Slabikování?

Následující:

1. Keš gedna Spoluhlasná Litera medzi dwoma Samo-
hlasnima Literami stogi, tá sa k následující; pri-
pogčí n. p. é-let Žiwot.
2. Keš dwe alebo ag wác Spoluhlasních Liter gest med-
zi dwoma Samohlasnimi, tedi len ostatná patří k
následující n. p. em-her Clowek, ki-lencz-ven
Sewašesát.
3. Keš sa tri Samohlasné Literi zegdú, prostředná Sa-
mohlasná Litera sama w sebe učíni gednu Skládku
n. p. ti-e-id twogí.
4. Keš z wíc Spoluhlasnima Literami len gedna Samo-
hlasná ge w Slowe tedi len gednu Skládku učíni
n. p. kert Zahrada, fugg wisi, gyöngy Perla.
5. Spogčené Literi cz, cs, ds, dz, gy, ly, ny, sz, ty, zs,
prám tak gako gednásobné nerozšlugu sa gedna od
druhég n. p. fá-ozán Bazant, he-lyes státi.
6. Keš sa istá Litera dwogí, gedna z dwogitich k prweg
Skládki patří n. p. haty-tyú Labuda.
7. W Narážaních a zloženích Slowách tak sa rozšlugú
Skládku sposobující Literi, gako sa narážali a scla-
dali n. p. ál-oreza Masřara, föld-edény hlinená
Nádoba.

Zamerť u w á n í. Nekedi predca Prilepi Slow ne tak
sa rozšlugu gako skladané biwagu, obecnu Regulu
následugú né podľa Ubersřich, ale od Latinského po-
žičaních Regúl n. p. ká-ros škodliwi, pe-res zwa-
dliwi, se-les rozšelní.

① Čitanliwostí

(a' helyes olvasásról.)

Čo rozumíme skrz Čitanliwost'?

Skřz Čitanliwost' rozumíme Slów, a Reči rozum-
ním Glasom dobré Wimlúwení, a Predložení.

Které sú Regule dobřeg Čitanliwostí?

Následugicé :

1. Každú predchádzagicu Literu, a Skládku gako písaná
gest čisto a zrozumitedelne potreba wipowedat.
2. Krátké Skládki tekúce bez potahuwání, a dlhé pota-
hugicé potreba wislowit.
3. W potrebních mestách potreba postáť a odpočinúť.
4. Ag Glas swím Časom, a w potrebních miestách sa má
premenit', a podla rozumení gednásobného Slowa,
gako ag podla Stránek Reči ulahodit'.

Skřz čo sa zwešá mesta na Widichnuťi?

Skřz rozšelugicé Znači.

Čo rozumíme skřz rozšelug'cé Znači?

Té Znači : které k Rozšeluwání Slów, a Reči ma-
lých aneb welikých Stránek k Rozeznání slůží.

Kolkonásobné sú rozšelugicé Znači?

Dwognásobné ; 1. Gednásobné Slowa ; 2. Stránki
Reči odlučugicé Znači.

Které sú Slowo rozšelugicé Znači?

Tito : 1. Znamení Ukrátená (') které pri Literi hore
sa položí, a znamená to, že gedná anebo wíc Liter ge wi-
nechaných n. p. a' az to, engem' mesto engemet mňa.
2. Spogicé alebo zwažugicé Znamení (-) která Čárka medzi
Slowom křížom sa kladě, a znamená že zložené Slowa,
alebo odlúčené Skládki gedná k druhég patrá n. p. meg-
lett staso sa, arany-óra zlaté šodini.

Které sú Reči Stránki odlučigicé Znači?

Nasledigicé: vessző Čárka (,), pontosvessző punktowná Čárka (·), kettőspont Dvotupka (:), végpont Tupka (.), gondolatvonas Prestání (—), kérdőjel Znamení Otáski (?), fölkiáltásjel Znamení Wikriřnuťi (!), zárjel Medzostogka (: :) aneb (), említésjel Znač Zmineňi ("), jegyzékjel Znač Omerkuwáňi (*), szakasz vagy cikelyjel Ukrog aneb Článek (§).

K čemu slúžá tito Znači w Čitaňi?

Z gednég Stránki k temu abi si Čitač medzi Čitaňim za istí Čas odpočinul, z druheg Stránki k temu, abi Glas premenit a ulahodit wešel.

Načo sa má merkuwat w Čitaňi pri tichto Značoch, w Ohledu Odpočiwáňi?

W Čitaňi na Odpočiwáňi nagmensí Čas žadá, Čárka, o wolačo wic punktowná Čárka, este wic Dvotupka, nagwic Tupka. Znamení Prestáňa dá Čas Čitagicimu na Rozmislěňi. Znamení Otáski, Znamení Wikriřnuťi a iné Znači, ne natelko sú k Odpočiwáňu gako k Rozumu Reči a na premeněňi Glasa. Wiřimagicě spoločně ag Stránki Reči odgednodruheg rozšelugu.

Načo sú tito Znači w Čitaňi w Ohledu Glasnosťi obecne?

Nato obecne že pri tichto Značoch kolkotolko Glas wiwisit, alebo spustit treba, poňewáč Obsah Reči, a Wiřelěňi žadá.

Načo sa má merkuwat obwzłástně?

Pri Značoch obwzłástně nato sa má merkuwat: Pri Znamení Ukroga § potichy začínáme, a pomáli dwiháme Glas. Pri Znamení Wikriřnuťi! podľa Čiteňi anebo wniťně. Snuťi us treba wiwisit, us spustit Glas. Čo sa medzi Medzostogťi (: :) pišě to nižšě a s freřtřim Glasom ge obi-

tag čítat. Při Značce Zmíneňi („) Glas ge trochu wišší, a pewněšší. Při Zmameňi Omerkuwání * Ktere Slowu anebž Reči doležitejšě Bíti wišlowí, nižšeg a spožsilnegšim Slowom čítáme.

Co ge potřebně wešet o Glasnosši w Čitání?

To že w gednásobních Slowách na isté Skládki, w celeg Reči ale na isté Slowá Glas rozeznáwagice sa má wiréknút.

Na gake Skládki swetši hlawní Glas w gednásobních Slowách?

W Uheršteg Reči obicagne swetši na dlhé Skládki n. p. álom Sen, Dlhá ge né len počáhnutá Gláška, ale ag pred dwoma Spoluplasnima stogicá Samohláška n. p. segedelmet Pomoc.

Na gake Slowo swetši hlawní Glas w Stráňkách Reči?

Nato Slowo, Které hlawnú alebo do Očí sa zdagicu Wec wiznamenáwá alebo wnútrné Čitění, a Znutí wišlowí.

Druhí Článek.

o Dobrém Písání (a helyes irásról.)

Co ge Dobropisebnost?

Dobropisebnost gest také Vtaučění, Které učí Slowá ze žadagicima Literami prawe spísat, prawe rozšeluwat, Znači Dobře priložít, a tať Reč zretedelnú učíniť.

Kde Klašeme weliké Literi?

1. W Počátku každeg Reči. 2. W Počátku každého Werša. 3. W Křstních a Přemenních Menách. 4. W Menách Měst, Osád, Pustatin, Wřchów, Wód, a úřod Přirozenosši znamenagicích. 5. Čnost, Úrad alebo Godnost

znaménagických Slovách. 6. Po Tupke. 7. Po dwotupke, keď cuzá Reč, aneb Príslovo nasleduje. 8. Keď sa Reč o inég Weci začíná. Inše običagne faše sa malé Literi kladú, gako ag w sečích Prídawných Menách, ktoré z vlastných Mén, anebo s Primén pochádzagú.

Gako sa magú rozdeluwať Slová a Skládky?

Tak gako sa wisé o Slabikowanií powedalo, a podľa toho sa magú ag odlúčné Slová z gedného Rádku na druhí prenést.

Gako sa magú Znaki rozklásti?

Stímto Spósobom: Znamení Ukrátená prinše (') keď gakeši Litera anebo Misľénka sa winechá. Znamení Zväzani (-) medzi gedno k druhému patrice zložené a na konci Radu odtrhnute Slowo. Čárka (,) za Zreteďelnosť wislowicé kratše Rečení. Punktowná Čárka (;) za wiswetleňi, anebo doswedčení Rečení ag za dlubše Udi Reči. Dwotupka (:) Pred Prednesením cuzeg Reči, alebo Oslowená, ag za okruhleg Reči takim Ukrogom, alebo Obráčením, které sa predesleg Reči naproti položí. Tupka (.) na Ronci Zreteďelnég Reči. Medzostogka (: :) () k Rečení w pridawagicég a patricég Wislowe. Ukrog (§) w Pretku na welko alebo na malo rozdelugicég Reči. Znamení Otáski (?) Za takú Rečú která sa wolalo opituge? Znamení Wikriknuti (!) Za citedelne Wipoweseňi. Znak Pripomenuti (,,) keď s cudzeg Reči, anebo s cudžeho Pisma wolalo predneseme. Znamení Omertkuwání (*) keď gakeši Wiswetleňi, Príkľad, alebo Oswečení dceme k Weci pridat; tento Znak ag z Literami alebo s Počtami ge Običag wipisat. Znamení Prestání (—) keď Citata w Prostred Reči náhle zadržat, do Citeňá prinést, pozorním sprawit, alebo k osobitnému Misľení prinútit dceme, alebo keď nasledugica Wec nemá pewni Zwazek s predeslíma.

Druhá Částka.

O Slovo Premeneňi (a' szónyomozásról.)

První Článek.

O Částkách Reči obecně.

Co obsahuje w sebe Slovpremeneňi?

Té Regule podľa kterich w Reči Slova poznáwať, a rozeznáwať; menuwať, a odchýlit (hajtogatni) sa učíme.

S toho stoji Slovo?

Ze wseligakich Pohlaw Slow, které teš sa skladagú zretebelnu Reč sprawa a Mislěni wíswetlá.

Kolkonásobné sú Slova?

• 1. Gedno údně (egy tagu) n. p. kép Obráz, száj Ustá. 2. wíc údně n. p. festék Jarba. Zase dwognásobné: gednoduchné n. p. ember Cloweť; a zložene n. p. meg-fizetem zaptatim.

Kolkonásobné sú gednoduchné Slova?

Dwognásobné: 1. Korenaté Slovo n. p. gond Starost; alebo Narážané n. p. gondos Starostliwí, gondosság Starostliwost.

Co rozumíme strze Stránki Reči?

Té wseliaké Slova, s kterich Reč, alebo zretebelná Wímluwa sa číňi, a spôsobuge.

Kolko Stráněť má Reč?

Đewať: 1. Ukazakela Měna (Něvmutató); 2. Měno (Něv); 3. Zaměno (Něvmás); 4. Slovo (ige); 5. Učastné Slovo, Učastec (Rěszesülö); 6. Príflowko (Nata-

rozó); 7. Předstávka a zastávka (Elöl és utoljáró); Spogitelka (Egybefoglaló); Medzislóvko (Közbevető, vagy Indulatot jelentő).

Co treba obecne vešet o Narážaňi, a Meneňi Strá-
neš reči?

1. Wisoto hlasité zrowna gako hlbošo hlasité Slo-
wá k sebe gednakú Skládku primú w Narážaňi a w
Meneňi n. p. méz Mad, mézet; fog Zub, fogat.
2. Keš Slovo na krátké a, alebo na krátké e wihádzá,
w Prilepeňi na dlho sa premeňi n. p. alma Gablko
almát, elme Wtip elmét.

Wimínka. Keš k ostatnému a alebo e tito Prilepi
i, ság, ség, sa dagu, tedi to a, a to e krátké zo-
stanú n. p. Buda Bušin, Budai Bušintan. Go-
romba Šrobian, Gorombaság Šrobianstwo; gyen-
ge Slabí, Gyengeség Slaboš; a w iných Pripadnos-
tách gako Twičeňi uči.

Druhí Článek.

o Stráňkách Reči Obzlaštne
(a' beszéd részeiről különösen.)

o Ukazatelu Měna
(a' Névmutatórol.)

Co ge Ukazatel Měna?

Ukazatel Měna ge také Slovo w Reči které před
Slovo sa kłade, a toto společně ukazuge, a' wihlási,
n. p. add ide a' pálczamat, dag sem mogu Palicu.

Koliko ge Ukazatelow Měna?

Dwa: Urečiti az a' ten, a neurečiti egy gedem.

Co máme o Urečitém Ukazatelowi wešet?

Co: 1. Že u Uhroch Pohlawu neznamená. 2. Že

pred Ménom sa neodchíli (ejtegettetik). 3. az pred Samo-
hlasním, a' pred ze Spoluhlasním začínagícima Men-
mi sa kľáše.

Čo máme vešeť o Neurečitém Ukazateľowi?

To: Že to Slovo pred kterím stogi ne gajúsi istu,
ale stég isteg Pohlawi gajú kolwet Predklad, alebo gajú
kolwet Wec znamená, n. p. egy torony gedna Weža,
egy ember gedon Čloweť, egy állat gedno Žwira. a. t. d.

○ M é n e (a' Névről.)

Čo ge Měno?

Měno ge wšečo to, které istí Predklad, alebo geho
Wlastnost znamená n. p. föld Zem, nap Deň, lélek
Dusa, jó dobri, nagy welki, szép pečni.

Kolkonásobné ge Měno?

Dwognásobné: 1. totižto Glawné Měno főnév, alebo
w sebe rozumicé. 2. Měno Pridawné mellék név, alebo
z druhím rozumicé, ktemuto prihádzá Měno početné
szám név.

Čo ge Glawné Měno?

To které samo w sebe predloženu Wec znamená,
n. p. ember Čloweť, kalap Siráť.

Čo ge Měno Pridawné?

To které predkladá Wlastnost Znamená, n. p. bölts
múdrí, fekete čěrní.

Skrze čo sa rozeznáwá Glawné Měno od Pridawného?

Skrze Odpoweši na tito Otáski: mi čo? Predklad
millyen gajú? geho Wlastnost znamená, a tať na to
s Glawním, a na toto s Pridawním Měnom odpowédáme:
n. p. mi čo? kalap Siráť, millyen, gajú čěrní fekete.

Rokňonasobné ge Gławné Měno?

Dwognásobné: 1. Wlastné Měno tulajdonnév, které len gednu Osobu, alebo gednu Predklad dotiká n. p. Péter Peter, Pál Pawel, Bécs Wišen, Buda Bušin.
2. Nėwlastné anebo Obecné Měno, které wšěcké z gedneg Pohlawi Predkladi obsahuge n. p. Király Král, Város Město.

⊙ Pochádzanií Měna. (a' Nėvszármazásról.)

1. ⊙ Pochádzanií Gławného Měna.
(a' főnév származásról.)

⊙Kál a gako pochádzagu Gławné Měná?

Ne rozumícé sem Koreňité Měná, pochádzagu:

1. Z Gławních Měn stímato Lepěňmi:

ály, ély: lap-ály Rowňina, sereg-ély Škorec.

ász, ész: vad-ász Polowňít, ker-tész Zahradňít.

asz, esz: szak-asz Utrog, rek-esz Zátwora.

ány, ény: lap-ány Rowňina, lep-ény Osuch, er-ény Čnost.

cza, cze: kan-cza Kobola, kemen-cze Pec.

csa, cse: tó-csa Barina, szem-cse Óčko.

ék: táj-ék Krag Ókoličnosť, árny-ék Stín Čhládek.

ka, ke: madár-ka Stáča, tő-ke Klát.

mány, mény: tok-mány Sutrál Brúsa, re-mény
Nášeg Ufáňi.

né: király-né Králowná, szabó-né Kragčířka.

nok, nek: pohár-nok Pohárňít, fegyver-nek Zbrog-
nosť.

ság, ség: király-ság Králowstwí, ember-ség Sta-
tečnost.

tyu, tyü: sarkan-tyú Ostroha, kesz-tyü Kuřawica.

vány, vény: hál-vány Božeř, ör-vény Pleso Pre-
plubeň.

2. S Prídawních Mén stímato Prídawkámi:

ka, ke: csaló-ka Klamač, kényes-ke Máznavec.

lék: apró-lék Drobní, kötő-lék Zwazek úklad.

ság, ség: tudatlan-ság Nemedomost Sprostost, szépség Krása.

3. Ze Slów: a nagwic w Ukazagicém Spóšobe w Pritomném Času gednášobněg třetěg Osobe, kladíce tito Skonání:

alom, elem: jut-alom Mzda Odplata, kér-elem Prozba.

al, el: hivat-al Úrad, hit-el Wera.

ál, él: hal-ál Smrt, köt-él Stranek.

ály, ély, oszt-ály Wíšelet Šel, vesz-ély Nefestí Pustnut.

ány, ény: vág-ány Štěpání Klad, köt-ény Záštera.

ás, és: vág-ás Rúbání, kérés Pítání.

at, et: akar-at Wóla, itél-et Súd.

cs: vakař-cs Poštrabeř, teker-cs Kibko.

csó, cső: hág-csó Spruzla, lép-cső Šchodi.

dalom, delem: fáj-dalom Bolest, vesze-delem Nefestí.

ék: akad-ék Prečáška, fest-ék Šarba.

lék (alék, elék): mos-lék Pomii, áza-lék Močeníca, főze-lék Watiwo.

mány, mény: talál-mány Nalezek, keres-mény Zárobeř.

ság, ség: imád-ság Modlitba, segít-ség Pomoc.

vány, vény: tanít-vány Učedelník, szök-e-vény Ustok Zbehleč.

4. Od Časníkŏw a Prísłowět, slowom skazdích Strán Reči, gašo ag s Prídawních Mén stímato Lepěňmi: ság, ség: n. p. tanító-ság Úrad Wiučowání, tanult-ság Wiučenství, jövendő-ség Budúcnost, mulandó-ság Pominutebnost, feslett-ség Rosustnost, hamar-ság Čhitrost, hirtelenség Šristost.

О Pochádzaní Pridavních Mén

(a' Mellek nevek származásról.)

Odás á gako pochádzagú Pridavné Mená?

1. З Главніх Mén stímato Lepenmi:

as, os, es, os, s: bogar-as Nespokogni, agyag-os hlinowatí, fény-es glancowani, köd-ös mhlawí, bú-s smutní.

i p. o. Buda-i Businčan, víz-i Wodni.

nyi: láb-nyi Wec na Súch, arasz-nyi Wec na Pás.

ók, ök: pos-ók Lícnatí, szem-ök Okatí.

ony, eny: hajlék-ony žiplí töredék-eny Krechki Lá-mawí.

só, ső: al-só spodní, vég-ső Konečni.

talan, telen, atlan, etlen, ötlen: mag-talan Nepłodní, hiv-telen Newerní, any-átlan bez Matki, idő-tlen Nežrelí.

ú, ü: méltóság-ú Godnostliwi, érdemü Zaslúženi.

2. С Pridavních Mén stímato Lepenmi:

as, os, es, os, s: olly-as taťe, beteg-es Nemocné, fejé-r-es belasté, ezüst-ös postribrené, sárgá-s žlutasté.

dad, ded: apró-dad podrobene' kis-ded malé.

ka, ke: kondor-ka strapatí, szegény-ke Chudobní.

talan, telen: boldog-talan Nesťestliwi, érzékeny-telen necitedelní.

3. Ze Slów w Ukazugicém Spósobe, žilagšemu Času, gėdnášobnėg treťeg Osobi dáwagicé tito Lepenė:

andó, endő: áll-andó trwanliwé, kel-endő berné.

atlan, etlen: vár-atlan nenazďálí, enged-etlen neposlušní.

ánk, énk: nyal-ánk mášťrtní, fél-énk bogazliwi.

ár, ér: csak-ár Klamat, foly-ár chlipní.

ékony, ékeny: hajl-ékony žiplí, fél-ékeny bogazliwi.

ös, ös: foj-lós trpké, félt-ös bogazliwé.

ott, ett, ött: bont-ott rospárané, rospádané, ég-ett
spálené, füt-ött zakúrené.)

ó, ö: sir-ó plačliwí, kér-ö pítač.

4. 3 iních Strán Keči stímato Skonánmi:

as, os, es, ös, s: vissz-ás prótiwní, baj-os obfízni
messz-es oddálení, külön-ös obzlaszni.

i: néha-i nebohí.

só, sö: túl-só to čo pres ge, el-sö prwní.

való: kiváltképen-való znameníté, enni-való to ge
t gešenú, rézből-való to čo ge z Meše, addig-
való to čo dotál ge sluzice.

Ömerkwáni. Tito pochádzani z Običagi Gazika,
a z Cwičéná sa naglepšeg naučit možu.

Ö Skloňení Ména (A' Névhajlításról).

Čo ge Skloňení?

Premeneňi Ména strz Pačti, a Pábi.

Čo učíni Počet w Skloňení?

To že. Weci Gednásobnosť, alebo Wicnásobnosť wi-
ukazuje.

Kolko Počti má Méno?

Dwa; totižto: gednásobní egyes szám, a wicnásob-
ní többes szám n. p. kert Zahrada, kertek Zahradi.

Odčál pochádzá wicnásobní Počet?

3 gednásobného pridawágicé k, ak, ek, ok, ök,
Skonáni podľa Wlasnosti Samohlasnič Liter n. p. al-
má-k Gablka, hal-ak Ribí, kert-ek Zahradi, angyal-ok
Angeli, ördög-ök Dábli.

Čo je Odchilnosť?

Odchilnosť je Premenená Mena istí Stav znamena-
gicíma Lepeňmi, alebo s-Pádmí?

Kolko Pádi má Měno?

W ebidwoch Počtach jest: 1. Nevező Menugicí, 2. Birtokos vagy Nemző Wladnúcí alebo Plodní, 3. Tulajdonító Swogicí, 4. Szenvedő Trpicí, 5. Hivő Wolagicí, 6. Határozó Urečicí.

Čak sa môže Měno odchílit?

Podľa Odchilnosti ukážugicého Zaměna která tak-
to je:

Ědnásobní počet (Egyes Szám).

Pádi.	1. Menugicí.	ten,	ta,	to.	
	2. Wladnúcí aneb Plodní.	azé:	teho,	teg,	toho.
	3. Swogicí.	annak:	temu,	teg,	tomu.
	4. Trpicí.	azt:	teho,	tu,	to.
	5. Wolagicí.	az:	ten,	ta,	to.
	6. Urečicí.	attól:	od teho,	tegtó,	toho.

Wicnásobní počet (Többes Szám).

Pádi.	1. Menugicí.	azok:	tí,	té,	té.
	2. Wladnúcí.	azoké:	tích,	tích,	tích.
	3. Swogicí.	azoknak:	tím,	tím,	tím.
	4. Trpicí.	azokat:	tích,	té,	té.
	5. Wolagicí.	azok:	tí,	té,	té.
	6. Urečicí.	azoktól:	od tích,	tích,	tích.

Gednásobní Počet (Egyes Szám).

Pábi.	1.	Ez:	tento,	tato,	toto.
	2.	Ezé:	tehoto,	tegto,	tohoto.
	3.	Ennek:	temuto,	tegto,	tomuto.
	4.	Ezt:	tehoto,	tuto,	toto.
	5.	Ez:	tento,	tato,	toto.
	6.	Ettől:	od tehoto,	tegto,	tohoto.

Wicnásobní Počet (Többes Szám.)

Pábi.	1.	Ezek:	tito.
	2.	Ezeké:	títto.
	3.	Ezeknek:	tímtó.
	4.	Ezeket:	tito:
	5.	Ezek:	tito.
	6.	Ezektől:	od títto.

1. Ömerkováni: Počet Pádow, a Porádet pre Lačkosfi cílnegsé ge podla latínskeho, a nemeckého dat.
2. Ömerkováni. Bagzem každí wládnugici Pád ge hipki w uhersteg Keči, gako gednásobného, tak ag wicnásobného Počtu, a tedi Wládnugici Pád biwá Menugici n. P. Péteré: Petra, Péteré-é: Petrowí Petrowa, Pettowe, Péteré-nak: Petrowému Petroweg Petrowému, Péteré-t: Petrowého Petrowu Petrowe, Péterétől: od Petrowého Petroweg Petrowého. — Többes Szám: Péteréké: Petrow, Péteréké-é: Petrowich, Péteréké-nak: Petrowim, Péteréké-ét; Petrowé, Péteréké-től: od Petrowich. a. t. d.

Gakú obecnú Ukásku možme ustanowit' stehoto na odoblnost?

Nasledugicu:

Gednásobní Počet.

	Slbožo hlasité	Wisoto hlasité.
Pábi.	1.	Menug. daté Měno.
	2.	Wlád. é, é.
	3.	Swegic. nak, nek.

páši.	4.	Trpíci	t, at, ot, . . . t, et, öt.
	5.	Wolagi.	gaŕo Menugíci.
	6.	Ureíci	tól, tül, ra, ba, töl, tül, re, be.

Wícná sobní Počet.

páši.	1.	Menug.	k, ak, ok, . . . k, ek, ök.
	2.	Wládn.	ké, . . . ké.
	3.	Swogí.	knak, . . . knek.
	4.	Trpíci	kat, . . . ket.
	5.	Wolagí.	gaŕo Menugíci.
	6.	Ureíci	któl, ktül, kra, kba, ktöl, ktül, kre, kbe.

Ømerk u á ñ í. Tito w tegto Ukáŕŕi predchádzagíe Lepení, w žádagícih Pádoch, Menugíe mu podľa Wlasnosti hľboho hlasítíh, alebo wíŕoŕo hlasítíh Glasíe se kladáwagu.

Gaŕo sa cwíci druŕí Plodní alebo Wládnúci Počet?

Menugíe mu príkladagíe é n. p. kert-é: tegto Zahra-
di. Reŕ ale menugíe ho Pádu oŕtatná Litera ge a ale-
bo e, tito Glasíi w temto Pádu gaŕo ag iníh Pádoch sa
poŕáhnú. n. p. atya atyá-é: teŕoto Otca, atyá-nak:
temuto Otcowi. a. t. d.

Gaŕo sa cwíci, treŕí, alebo Swegíci Pád?

3 Prídawŕkami nak, nek: podľa Wlasnosti Práŕelŕŕé-
ho Glasu n. p. út-nak: teg Cesti, kert-nek: teg Zahra-
di, atyá-nak: temuto Otcowi, testvér-nek: temuto Brátowi.

1. **Ømerk u á ñ í.** R Slowom z prostredného Gla-
su z Obíeŕgi Gazíka usnak, usnek: príchádza.
2. **Ømerk u á ñ í.** Reŕ pred Wláŕzení znamenagi-
cím Slowem stogí nak, alebo nek: toto ze Zname-
ním Økráŕením winahradíe, potrebuwáwáŕ sa moŕe
treŕí Pád n. p. mesto a' Királynak pálotája, a' Ki-
rály' pálotája: Palota Krála; mesto az embernek
élete: az ember' élete: ŕiwot Clowŕka.

Gaŕo se cwíci ŕwrtí alebo Trpíci Pád?

Tito Lepení kladagíe k Menugíe mu: t, at, ot, et, öt.

1. T. primu sečé ze Samohlasním wihádzagicé Mená :
n. p. erdö-t, Goru, hajó-t, tu Loš, almá-t, toto Gablko; ag té Mená primu t, které ná l ly, n ny, r, s sz wihádzagu n. p. asztal-t ten Stól, veszély-t to Nefestí, len-t ten Len, leány-t to Děwča, ember-t toho Čloweka, hús-t to Maso, vadász-t toho Polowníka.
2. At, ot, et, öt Dochádzaní žádagu giné Spoluhlasním wihádzagicé Mená podľa přátelských Glasow n. p. nap-ot tohoto Dňa, szék-et tuto Slovicu, fal-at tuto Stěnu, füst-öt tento Dim.

Gaťe Wiminki predca tuto mesto magu?

Nasledugicé:

1. Některé na og, ok, ol, om, on, or, alebo eg, ek, er, öl, öm, ön, ör wihádzagicé a nagwic dwa úd né Slová, gaťo ag té které na alom elem wihádzagu, ostatněg Sklátki e, o, ö Literi straťa, a tať primu w stwrťem Pádu Lepěni'at, ot, et, öt, n. p. titok, titk-ot: Tagmemstwi, harom, harm-ot: to Gowado akol, akl-ot: to Stawadlo (Owčín) köröm, körm-öt: tento Něchet, ökör, ökr-öt: tohoto Wola, hürök, hürk-öt: tento Bolehlaw, aggodalom, aggodalmat: Starostliwost, segedelem, segedelm-et: tu Pomoc.
2. W Některich menugicég ostatněg Sklátki dlhá Samohlasná na krátko sa premeni n. p. agár, agar-at, tohoto Chřta, madár, madar-at: tohoto Ptáka, bogár, bogar-at: tohoto Chrobáka, kenyér, kenyér-et: tohoto Chleba, szekér, szekér-et: tento Wóz, level, level-et: tento List, kéz, kez-et: tuto Ruťu.
3. Některé pre krásnú Glasnosť v primú pred Koncom stwrťého Páda n. p. hó, Sněh, havat: tento Sněh, ló: lovat: tohoto Koňa, szó, szawat: toto Slowo, tó, tavat: toto Bahno, hamu, hamvat: tento Popel, só, savat: tú Sol.

4. Gedno udních, a z dlhím i wládagicích Menách Přeme-
neňi ge osobitné, a Cwičení Gazika žáda n. p. híd
hídnak buše hidat: tento Most, gyik gyiknak buše
gyikot: tuto Gafčeričku, nyíl nyílnak, buše nyilat:
tuto Strelu; víz víznek, buše vizet: túto Wodu.

Čačo sa cwičí páti alebo Wolagici Pád?

Tento sa nerozeznáwá od prvého len že pred tímto
Ukazatel Mena stáť nemůže, ale mesto geho často Glas Wi-
křitnuší n. p. oh ember! oh Clowek.

Čačo sa cwičí šestí Pád alebo Urečici?

Mnohonásobně: Menugicimu přidawagicé lúpice, alebo
giné urečicé Lepeňi alebo Zastawku, škrze kterú Mena wše-
ligati Staw sa wislowí. Také su nasledowné Lepeňi: tól,
töl, alebo túl, tül, ból, böl, alebo hül, hül, ról, röl,
alebo rúl, rül, ba be, han, ben, ra, re, nál, nél, hoz, hez,
höz, n, en, on, ön, val, vel, vá, vé *) ért, ig, úl,
ül, a. t. d.

Čo načim obadať w Cwičení Menugicého Pádu Wiená-
sobného Počtu?

Obadať načim: že které Mená Samohlasním wíchádzza-
gu, a w swrtém Páše gednásobného Počtu t primu ti,
wienásobného Počtu prwnem Páše mesto t, k: a některé

*) Za Samohlasnú v nepremeňitedlné zostáwá n. p.
katoná-val z Wogákom, katoná-wá Wogákom; za
gednú, alebo wíc rozeznatima Spoluhlasníma wi-
chádzzagicím Slowom, premeňi sa to v na ostatnú
Spoluhlasnú tego Slowa, n. p. hor, hor-ral z Winom,
kines, kines-esel z Pokladom, rend, rend-del z Ra-
dom; za dwoma gednákima Spoluhlasníma wíchádzza-
gicím Slowom sa winechá n. p. toll, tol-lal s Pe-
rom, jobh, job-bal s Prawú Ručú, szenny, szeny-
nyel z Néčistotu.

Spoluhlápním wihádzagie, které w štwrtém páse at, ot, et, ot, Wištowa magu; mešto tíchtó ak, ok, ek, ök má- wagu.

Gako sa cwičá Wienásobného Počtu ostatné pádi?

Wienásobného Počtu ostatné pádi z Menugiceho brez Častosti pochádzajú, podľa wise datých ukáseŕ, wienásobním pádom pridawagice wlasné Dokonáni.

O m e r t u w á n í. W zložených Slowach len ostatné Slo- wo sa odchiluje n. p. haj-szal Wláseŕ, hajszál-é te- hoto Wlásku, hajszál-nak temuto Wlásku.

R O ť i b á n í M e n á S l u ž i c e U k á s ŕ ŕ i.

U k á s ŕ ŕ a.

S l o w o S l a s i t á.

1.	Počet	Fa, toto Drewo,	Počet	Fák, této Drewo.
2.		Fá-é, tohoto Drewa,		Fák-é, tíchtó Dréw.
3.		Fá-nak, temuto Drewu,		Fák-nak; tímto D-am.
4.		Fá-t, toto Drewo,		Fák-at, této Drewo.
5.		Fa, Drewo,		Fák, Drewo.
6.		Fá-tól, od tohoto Drewa.		Fák-tól, od tíchtó Dréw.

W i s o ŕ o S l a s i t á.

1.	Počet	Elme, ten Rozum,	Počet	Elmék, této Rozumi.
2.		Elmé-é, tohoto R-u.		Elmék-é, tíchtó R-ow.
3.		Elmé-nek, temuto R-u.		Elmék-nek, tímto -om.
4.		Elmé-t, tento Rozum,		Elmék-et, této R-mi.
5.		Elme, Rozum,		Elmék, Rozumi.
6.		Elmé-tól, od tohoto R-u.		Elmék-tól od tíchtó-ow.

Podla tegto Ukáŕŕi sa ohibugu:

1. Na samohlápnú wihádzagie Mená gakoŕto: al- ma Gabŕŕo, anya Matka, atya Otec, falu Dešina, gjer-

tya Swica, hajó Loš, kapu Brána, olló Trožnice, posztó Sůkno; — eső Děš, erdő Gora, fejsze Sekera, fésű Grebeň, fördő Růpel; ittze Golba, kefe Refa, kemenetze Pec, pineze Pivnica, szerentse Štafí.

2. Stakima Spoluhlasknima wihádzagicé ktere tuto nasledugu: predca ale Wicnásobném Počtu ne len same k, ale ag ak, ok, ek, ök Prilepti primú n. p. a l: angyal Angel; asztal Stól; ál: halál Smrt; ály: aszály Sučota, homály Temnóst; ány: bárány Gabňa Baranča, zsvány Zbognít; án: Oroszlán Lw; an: katlan Kotel; el: étel Gedlo, hitel Wera; ely: zszindely Šinšel; ély: veszély Kefestí; öly: pöröly Samit; n: Isten Boh; sz: vadász Polownít, kalász Klas, rész Děl, kertész Zahradnit; z: hagymáz horúca Nemoc, vitéz Witaz; ag nekteré, ktere na konci Slowa r, a s, magu: n. p. bor Wino, határ Čhotár, húr Struna, kár Škoda, áldás Požehňání, kos Baran, sas Orel; ember Člowek, kender Konopa, ser Pivo, vér Krw, büntetés Pokuta, kérdés Otásta, ütés Ušerení.

Druhá Ukáška.

Šlbožo Glasitá.

1.	Gednásob. Počet	Hal, tá Riba,	Wicnásob. Počet	Halak, této Ribi.
2.		Hal-é, tegto Ribe,		Halak-é, tíchtó Rib.
3.		Hal-nak, tegto Ribe,		Halak-nak, tímto -ám.
4.		Hal-at, tutó Ribu,		Halak-at, této Ribi.
5.		Hal, o Riba,		Halak, o Ribi.
6.		Hal-tól, od tegto Ribe.		Halak-túl, od tíchtó -ih.

Wisoko Glasitá.

1.	We. Poč.	Rét, tá Lúka,	We. P.	Rétek, této Lúti.
2.		Rét-é, tegto Lúke,		Rétek-é, tíchtó Lúť.
3.		Rét-nek, tegto Lúke,		Rétek-nek, tímto -ám.

4.	P.	Rét-et, táto Lúku,	P.	Rétek-et, tétto Lúki.
5.	G.	Rét, o Lúka,	G.	Rétek, o Lúki.
6.	G.	Rét-tól, od tégto Lúki.	G.	Rétek-tól, od tíhtto -t.

Podla tégto Ukážki sa ohibugú:

1. Té hľoboťo hlasité Slowá, ktere z gedneg Sklád. Fi stogicé d, l, z, j, Literámi wichádzagú n. p. had Wogna Bog; haj Wlas, ház Dom, fal Stena, máz Gléda, toll Pero, új nowí, vad Diwofi. — Ug té wísoťo hlasité, ktere w ostatneg Skládki e é; alebo i í magú n. p. beszéd Reč, gyermek Chlapec, ing Kosela, kék Swetki, méz Mad, nyelv Gazik, réz Meš, seb Kana, szeg Klinec, szék Stolica, vég Końec, víz Woda.

2. Nékkeré na Konci r alebo s magicé n. p. ár Sidlo, hogár Chrobák, madár Pták, nyár Leto, Vár Zámeť, vas Zelezo, szár Steblo a. t. d.

3. Té ktere na alom, alebo na elem wichádzagú n. p. lakodalom Swadba, sokadalom Garnet, kérelem Pitáni, segedelem Pomoc a. t. d.

5. U k á ť a.

Hľoboťo hlasitá.

1.	P.	Tag,	úť,	P.	Tagok,	úťi.
2.	P.	Tag-é,	úťa,	P.	Tagok-é,	úťow.
3.	G.	Tag-nak,	úťu,	G.	Tagok-nak,	úťom.
4.	G.	Tag-ot,	úť,	G.	Tagok-at,	úťi.
5.	G.	Tag,	úťe,	G.	Tagok,	úťi.
6.	G.	Tag-tól,	úťa,	G.	Tagok-tól,	úťow.

Wisotťo hlasitá.

1.	P.	Úť,	Kotel,	P.	Úťök,	Kotli.
2.	G.	Úť-é,	Kotla,	G.	Úťök-é,	Kotlow.
3.	G.	Úť-nek,	Kotlu,	G.	Úťök-nek,	Kotlom.

3.		Üst-öt,	Kotel,		Üstök-et,	Kotli.
4.		Üst,	Kotlu,		Üstök,	Kotli.
5.		Üst-töl,	Kotla,		Üstök-töl,	Kotlow.

Podla tego Ukáski sa ohibugu:

1. Takto wihádzagice Mená h, bab: Bób; hab, Pena; láb, Noha; g, mag: Semeno; nadrág, Nohawice; virág, Kwet; h: juh, Owca; moh, Moč; k: ablak, Okno; makk, Žaluz; zsák, Wrece; p: kalap, Širáč; nap, Deň; pap, Kňaz; rs: hors, Koreňi; nyárs, Kožen; sors, Náhoda; es: kules, Klút; ács, Tesár; ty: konty, Čepce; ponty, Kaper; cz: atlaez, Ukľas; polez, Polica. Slowom wsečé z dwoma Spoluhlasnima wihádzagice hľobočo hlasité Slowá sem patrá.

2. Medzi Wisoko hlasitima té Mená ktere w ostatneg Sklákki ö, alebo ü magu, a ze Spoluhlasním wihádzagu n. p. böjt, Pöst; erköles, Čnost; gyöngy, Perla; gyümölcs, Owocé; könyök, Loket; köd, Mbla; öröm, Radost; tömlöcz, Temnica; ezüst, Strébro; füst, Dim; a. t. w. — Ute föld, Zem, földet; fül, Ucho, fület; tűz, Oheň, tüzet; fűrj, Krepelica, fűrjet; öz, Sena, özet; öl, Sába, ölet; völgy, Dolina, völgyet; a giné gedno Udne Slowá Wimínku žadagu, a k druhég Wisoko hlasitég Ukáski patrá.

O pridawních Menách (A' Melléknevekröl).

Čo ge zbadat o Pridawních Menách?

Toto: 1. Že Pridawné Měno ge lebo gešiné Pridawné Měno alebo Počet znamenagice, to gest: Měno Početné spoločné.

Oné sa ohibuwat, a rownat možu.

Čo ge wešet o Ohibuwání Pridawních Měn?

To: že gegich odchilnosť tať sa stawá gačo Hlawních Měn, keď poňewat samotné, alebo za hlawním Měnom

ustanová sa w Reči, n. p. meg veszem ezan nagy könyveket, ha azokat nekem hasznosoknak itéled, fűpím této wellé Rñisťi, keš oné mñe užitečné súšisť. Ináč pred hlawním Menom prám sa neodhibugu n. p. jó ember, dobrí Čloweť; jó emberé, dobrého Čloweťa; né ale jóé emberé.

W čem stogí Zrownáńi?

W tem: že Wlasnosť Weci, we wetšeg alebo w menšeg Méri podľa Stupnow wislowugeme.

Kolko Stupi su wrownáńú?

Tri: prwí ge Měno pridawné tať gaťo sa oné predloží, n. p. jó, rosš, dobrí zlí. Druhí Zrownagící n. p. jobb, lepší, rosszabb, horší. Tretí ge Prewisćí n. p. legjobb, naglepší legrosszabb, naghorší.

Čaťo sa cwići druhí alebo Zrownagící! Stup?

1. Ze Samohlasním wíhádzagícím Pridawním Menám pridawagíce Skonáńi hb n. p. sárga žlté, sárgáhb žltšé; görbe kriwé, görbéhb kriwšé.

Omertuwáńi. Na ö, ú, ü wíhádzagících Pridawních Mén nekdi to ú na á, ö ü ale na e sa premeńi n. p. ifjú mladí, ifjabb mladší, hosszú dlhí, hosszabb dlhší; Predca ale nekteré zadržá swog Porádek ú-mu abb, ü-mu a ö-mu ebb pridawagíce. n. p. domború nastocní, domborúhb nastocnegší alebo domborúabb; gyönyörü krásní, gyönyörúhb krásnegší, alebo gyönyörüebb; dicső blahoslawení, dicsőhb blahoslawenší, aneb dicsőebb; együgyü sprošći, együgyúhb sprošćegší aneb együgyüebb.

2. Ze Spoluhlasníma wíhádzagícěmu pridawněmu Menu pridawagíce toto Lepěńi: abb ebb n. p. holdog šťastliwí, holdogabb šťastliwegší, serény pilní, serényebb pilněgší.

Omertuwáńi. Které na Literi lly, r, s, sz, z. zs wíhádzagu ag ze samím Lepěńím hb sa zrownawagu n. p.

kantsal ſkulawí, kantsalbh ſkulawegſí; komoly oprawſiwí, komolybh oprawſiwegſí; komor domrzení komorbh, domrzenſí, édes ſlatki, édesbh ſladſí; kopasz plechawí, kopaszbh plechawegſí; vítéz Wítazní, vítézbh Wítaznegſí; igaz ſprawedliwí, igazbh ſprawedliwegſí.

Gaſo ſa cwići treti Stupen?

Brez wſećećo ſwadání: ł zrownagicému Stupnu pridá-
wagice túto Skládku leg: n. p. leg-jobb naglepſí, leg-
rosszabb naghoriſí; a tento Stup ſa moze ag prehnagice
ce wiwiſí ſtúto Predſtawku „leg is leg“ n. p. leg is leg-
szebb nag nag peknegſí.

Co naćim weſet o kaźdich Zrownagicich Menách?

To: Ze gaſo na druhi, tať ag na treti Stupen wiwi-
ſené Slowá, gaſo iné Pridawné Mená obecne ſa obibu-
gu, primúce obicagne Lepeńi Páda, keſ samotne,
aneb za ſamo wſebe rozumícima Slowáma ſtoga. n. p. cſen-
desbh tićſí, cſendesbé tićſećo, cſendesbbnek tićſemu,
a. t. d. gyermek — legcsendesbh Chlapc — nag tić-
ſí; gyermeké — legcsendesbhé Chlapca — nag tić-
ſiço,

1. **W m e r k o w á n í.** Nekteré Mená neporádne ſe zrow-
nawagu. n. p. sok mnoho, több wic, legtöbb nag
wic, szép pećni, szebb pećnegſí, legszebb nag
pećnegſí, bátor ſmeli, bátrabb ſmelſí, legbátrabb
nagſmelſí; könnyü laćki, könnyebb laćki, leg-
könnyebb nag laćki; bö biwní, bövebb biwnegſí,
legbövebb nagbiwnegſí.
2. **W m e r k u w á n í.** Nekedi Zrownání na ik wićád-
za pre urećitegſú Zrozumitedelnoſt n. p. szebbik peć-
negſí, legszebbik nagpećnegſí.

○ Početních Menách A' Számnevekről.

Co ge početné meno?

Početné meno ge také přídavné meno, které předklada určité množství znamená, n. p. egy ház geden Dom, húsz ház dwacát Domi.

Co náčim wešet wšeobecne o početních Menách?

To: že gako iné primeno, ag toto sa tak ohibuge až samotné aneb za hlavním Menom bi stálo, před hlavním Menom sa nehibuge n. p. barátot csak ket-tőt esmérek, Práfelow len dwoch znám; ezer ember tísic Luši, ezer emberé tísic Luši, ezer embernek tísicím Lušom.

Kolkonásobné ge početné meno?

Mnohonásobné: ponewáč gruntowné počti (Sarkalatos számok) 2. Kownané (rendelő)-3. Dílné (osztó) 4. Rozmnožné (sokszorozó).

Které su gruntowné počti?

Té s kterima običagne počitowáme, a na túto Otásku hány? Kolkó? odpowédawáme, n. p. egy geden, ket-tő dwa, három tri, négy stiri, öt peť, hat šest. hét sešem, nyolecz osem, kilencz sewat, tíz sesat, húsz dwacát, a. t. d. száz sto, ezer tísic, milliom milion.

○ m e r k u w á ň í. W temto počitowání učitel něch cwičí učedníka.

Či ge wolačo osobitné w Ohledu gruntowních počtow?

Inšeni len to: že 1. „kettő“ keš sa k Menu kláše na toto Slovo két sa premení n. p. két galamb dwa Golubi, ne ale kettő galamb. 2. Gako přídavné Mená před hlavním Menom Wienásobní počet nežádagú n. p. nemóže sa howorit w uherštem: kettők hármak alebo ketten hármán házak, ale két dwa, három ház tri Do-

mi; száz forint sto zlati, hat ló šest koňi, hét ember seSem LuSi.

1. **O m e r k u w á ň í.** Gruntowních Počtow wicnásobní Počet neporádne na en wicádza n. p. ketten dwaga, öten petorga.
2. **O m e r k u w á ň í.** a) K tímto Počtom patri na túto Otásku hányan? Kolikori? Lepeňmi an en on dá ti Odpoweš n. p. ketten dwaga, hárman traga, nyolezwanen ofemšesát a. t. d. Na kterú Otásku predca mesto „egyen“ gedni odpowedáme stímto „egyedül“ samotni. b) Na túto Otásku hanyszor kolikokrat odpowedáme stímto Lepeňmi szor szer ször n. p. egyszer gedenkrát, háromszor trikrát, ölször petkrát, a. t. d. c) Na túto Otásku hányával? po kolko? odpowedáme z Lepeňmi val vel n. p. kettejével po dwa, hármával po tri a. t. d. d) Na túto Otásku hányanként gafo za gedna druhím? odpowedáme takto n. p. kettönként po dwa, hármanként po tri. Tito Slowo (Igét) do Wicnásobného Počtu žádagu postawené bit n. p. négyenként mentek po stiroch isli.

Které su Rownagicé Počti?

Ti: Které spoletně Porádek Weci wišlowá, a na túto Otásku odpowedagu hányadik? Kolki? első prvi, második druhí, harmadik treti negyedik stwrti.

1. **O m e r k u w á ň í.** Tuto načim zmerkuwat, že w Raše Sesin sa nehoworí: tizenelsödik, huszonelsödik, ale tizenegyedik gedenásti. — Keš wic Počti musíme naraz wipowedat len ostatné howoríme podľa rownagicého Počtu n. p. kétszáz nyolezwan harmadik dwe sto ofemšesáti treti.
2. **O m e r k u w á ň í.** Rownagicima Počtami ag brez Skonání ik žigeme pri tichto Slowách nap Deň, rész Částka, magával ze sebu, fél Polowic, évi ročité, fű ročite, w mnohých mestách sa este ag o Zwiratách howorí, egykorú, korácsú, vivású gednočasni, n. p. másod harmad nap dwa tri Dni, ötöd rész páta Částka, hatod magával on z druhima šest, nyol-

ezadfél polosma, kilenczedévi Sewat ročni, negyed-fü stioročité.

Které su Šilné Počti?

Té šterima na túto Otášku hányféle? Kolkónásobní? odpowédáme n. p. egyféle gednásobné, kétféle dwogaš a. t. d. Sem sa može rátať ag Odpoweš na túto Otášku hányféleképen kolkónásobné? n. p. egy-két- háromféleképen gedna dwogna trognásobné a. t. d.

Které su Rozmnožné Počti?

Té: šterima na túto Otášku hányas? hányszoros kolkónásobné odpowédáme n. p. egyes egyszeres gednásobné, húszas húszszoros dwacatnásobné.

• **W m e r k u w á ň í.** Teto Rozmnožné Počti w některých Poblavách Penáza, slúžá mesto hlawné Měno n. p. hetes Sedmát, tizes Desátník, huszas Dwacátník, ezres Tisíczlatowka, százás Stotina, aneb Sto zlatowka, ötvenes pašesát zlatowka, huszonötös padadwacat zlatowka.

• Z a m e n a A' Név másról.

• Co ge Zameno?

Zameno ge, taťé Slowo které pre Krátkost' anebo pre peknegsú Wimluwu mesto hlawného Měna alebo přiňem stogí w Rečia tať hlawné Měno prečaruge, a preto Zameno (Névmás) sa wolá n. p. A t y á m, ki e n g e m szeret, adta nekem ezt a' pénzt, Mog Otec kterí mňa miluge dal mňe této Peňáze. Atyám ge wladagice Zameno prweg Osobi, engem' ge osobné zameno prweg Osobi stwrtého Pádu, „ezt“ ge ukazagice Zameno stwrtém Páše a. t. d.

Co gest obecne wešet o Zameňe?

To že poňewác, mesto hlawného Měna sa kľáše stú istú Wlasnostú wladze, a gať podla Počtu tať ag podla Páda sa ohibuwáwa.

Gafo sa rozšlugu Zamená?

Mnohonásobne:

1. W Ohledu gegich Počádzani su a) Koreňte Zamená gyökér, alebo powodne eredeti Névmások n. p. én, te, ő: ga, ti, on. — b) Počádzagice n. p. enyém, moge, tied, twoge, övé, gešo.

2. W Ohledu gegich Źzdobenstwi su; a) gednásobne egyszerűek gafo ki tdo, mi čo, melly kteri, alebo b) zložene összetettek, n. p. valaki wolačdo, valami wolačo, valamelly wolači.

3. W ohledu gegich Źnameňi su a) osobné személyesek, gafo én ga, te ti, ő on. b) Ukazugice mutatók, gafo az ten, ez tento, amaz ten tam, emez tento tuto; illy illyen stehoto Spósobu; olly, alebo ollyan tam steho Spósobu, imillyen taťe tu, amollyan taťe tam. c) Na Pameť prinášagice Zamená visszahozók n. p. ki tdo, melly kteri, mi čo, visszahatók naspát wešice n. p. magam ga sám, magad ti sám, maga on sám, d) Neurečite n. p. valamelly gatísi, gatási, gatési, némelly, nékteri, némi gatísi, valaki wolačdo, valami wolačo, e) Őpitugice Zamená „kérdők“ n. p. ki tdo? kicsoda tdože? mi čo? micsoda čo že? melly kteri, mellyik kteriže? f) Wladagice „birtokosok“ n. p. enyém moge, tied twoge, övé gešo.

4) W Ohledu gegich Odchilnosti su: a) porádné rendesek gafo az ten, ez tento b) neporádné rendetlenek gafo: én ga, te ti, ő on.

Gafo sa má odchiliť osobitne Zamená?

Toto nemá porádnú ale nasledugicú Odchilnosť:

Osobní počet (Egyes Szám).

páči.	1. En Ga.	Te Ti.	Ő On.
	2. Enyém moge.	Tied twoge.	Övé gebo.
	3. Nekem v. énté- kem mña.	Neked v. tené- ked febe.	Neki v. öne- ki gemu.
	4. Engemet v. en- gem mña.	Tégedet v. té- ged' feba.	Ötet v. öt' gebo.
	5. —	—	—
	6. Tőlem v. éntő- lem od mña.	Tőled v. tető- led od feba.	Tőle v. ötöle od gebo.

Osobní počet (Többes Szám).

páči.	1. Mi v. mink mi.	Ti v. tik wi.	Ők Oni.
	2. Miénk nase.	Tietek wase.	Övék gegich.
	3. Nékünk v. mi- nékünk nám.	Nektek v. tiné- klet wám.	Nekik v. öne- kik gim.
	4. Minket nás.	Titeket wás.	Őket gegich.
	5. —	—	—
	6. Tőlünk v. mitő- lünk od nás.	Töletek v. titő- letek od wás.	Tőlök v. ötö- lök od gich.

Které Zamená sú porádnég Odchílnosti?

Krom osobních Zamén ostatné sečé sú porádnég Odchílnosti, n. p. ki tdo, mitsoda tš, amiaz ten, emez tento a. t. d.

Čo načim osobitne wešet o Władagiceho anebo Swogiceho Zamena?

To že tito w Reči někedí samotné biwagu, gato n. p. enyém moge, tied twoge, övé gebo; miénk nase, tietek wase, övék gich. Někedí ale z hlawnima Menmi spogené a zlepené; gato n. p. pálczám moga Palica, az en, mentém, mog Mentil, ždi: krom znamenání Władat-

stwi, spoločne ag Osobu Wladára wiukáže n. p. asztalom mog Stól, ge Wladárstwi, az én asztalom ge Oso-
ba prwa.

Podla gateg ukáski sa ohibuge samotne stogicé Wla-
dagisé. Zameno?

Podla tegto :

Gedná sobní Počet.

1. Enyém aneb enyim moge.
2. Enyéme mogého.
3. Enyémmek mogému.
4. Enyémet moge.
5. —
6. Enyémtól od mogého. *)

Wicná sobní Počet.

1. Enyémekek moge.
2. Enyémekeké mogígh.
3. Enyémekeknek mogím.
4. Enyémekeknek moge.
5. —
6. Enyémekeknek od mogígh.

W tegto ukáski ge ten gedén Wladár, a gedno
Wladárstwi enyém p. o. a penna, moge to n. p. Pero.
We wicná sobném Počtu gedén Wladár, a wic Wladárstwi
musi stát n. p. enyémekek azok a könyvek, moge sú té Knihi.

1. Tiéd Twóge.
2. Tiéde twogého.
3. Tiédnek twogému.
4. Tiédet twoge.
5. —
6. Tiédttól od twogého.

1. Tiéid Twogé.
2. Tiéide twogígh.
3. Tiéidnek twogím.
4. Tiéidet twoge.
5. —
6. Tiéidttól od twogígh.

1. Óvé Gého.
2. Óvéé gého.
3. Óvének gemu.
4. Óvét gého.
5. —
6. Óvéttól od gého.

1. Óvéi Swoge.
2. Óvéie swogígh.
3. Óvéinek swogím.
4. Óvéit swoge.
5. —
6. Óvéitttól od swogígh.

*) Slovenské ohibumáni: tá agiw Musség ag w Zén-
stég Pohlawe stat moze.

1. Miénk Wafē.
2. Miénkē nafēho.
3. Miénknek nafēmu.
4. Miénket nafēho.
5. —
6. Miénktől od nafēho.

1. Miéink Wafē.
2. Miéinké nafīch.
3. Miéinknek nafīm.
4. Miéinket nafē.
5. —
6. Miéinktől od nafīch.

Tuto možu wic Władari ale ten gedno Władárstwí biť, n. p. miénk ez a' pad, nafa ge fáto Stolica. Musá též wic Władari, a wic Władárstwí biť n. p. mieinknek adták azokat. az ajándékokat, nafīm dali té Dari; alebo miéinké azok a' házak; nafīch (n. p. Pánow) su té Domi.

1. Tiétek Wafē.
2. Tiéteké wafēho.
3. Tiéteknek wafēmu.
4. Tieteket wafē.
5. —
6. Tiétektől od wafēho.

1. Tiéitek Wafē.
2. Tiéiteké wafīch.
3. Tiéiteknek wafīm.
4. Tieiteket wafē.
5. —
6. Tiéitektől od wafīch.

1. Övék Geich.
2. Övéké geich.
3. Övéknek gím.
4. Övéket gích.
5. —
6. Övéktől od geich.

1. Övéik Geich.
2. Övéiké gegích.
3. Övéiknek gím.
4. Övéiket gích.
5. —
6. Övéiktől od gegích.

Wato sa tito Władagieć Zamená z hlawnima Menmi zlepa?

Wato: že tše ten o Władárstwí ge Slowo, brez tichō nemože sa stat Wimluwa, aneb Chibáni.

Či ge Rozšil w Ohledu Władagieich Mén w Uheršteg Reči od druhich Reči?

Imelmi ge a wetti; lebo w druheg Reči napred,

aneb aspon odličene; tuto ale ke Roncu Slova sa ne-
ošetne pripíše Wladárstwi znamenagice: Lepení n. p. há-
zam mog Dom, ne ale : enyém ház.

S kterima obecnima Lepenmi predegdu této wladagice
Zamená w Uberskég Reči?

S timato: W ohledu prweg Osobi m. W ohledu
druheg Osobi d. W ohledu tretég a, e, ja, je z Lepení
zatím nemůže sa každimu Slowu dati Lepení brez Med-
zihoseňi; ktere pozatím wišet bušeme.

Čtao predca máme metkuwat w Pridáwaní těchto Le-
pení?

Na Naroseňi, a Wlasnost hlbožo, aneb wisoko pla-
stich Lepení.

W kolkich Pádoch predegdu Wladagice Mená?

W stiroch Pádoch:

1. Wladárstwi, a Wladár ge len geden w temto:
n. p. késem mog Nož.

2. Wladárow ge wic, ale Wladárstwi ge len gedno
n. p. késünk náš Nož, a obidwaga su w gednásobnég
Osobi, Slowo ždi w gednásobném Počtu žadagu. n. p.
itt van késem tu ge mog Nož; itt van késünk tu ge
nás Nož.

3. Wladár ge len geden ale Wladárstwi ge Wic
n. p. késeim moge Nože.

4. Wladári ag Wladárstwi su wic n. p. késeink
naše Nože, a tito dwa ostatné Prepadnosti su wicnásob-
ného Počtu, lebo Slowo ždiči we wicnásobném Počtu
žadá n. p. itt vannak késeim tu su moge Nože; itt van-
nak késeink tu su naše Nože.

Obšál, a gako pochádzagu Wladagice Mená?

Obšagne w ohledu stiroch Urečičich Případnostech we

Własnościom Poctu, z menugicého Pádu winechagice. Literu k každé osobné a početné. Lepení podla własnosti wisokého a hlbokého Glasu pridawagice z nasledownima Podobámi.

1. Už ge Wladár len geden a Wladárstwi gedno podla tegto Mustri našim wlasice Meno odprawit:

Slowo hlasitá ukásta.

1. Osoba.	2. Osoba.	3. Osoba.
-m-am-om	-d-ad-od	-ja-a-ja
Ruhá-m	ruhá-d	ruhá-ja
Nyak-am	nyak-ad	nyak-a
Kard-om	kard-od	kard-ja

Moge Rúcho, twoge Rúcho, geho Rúcho.

Mog Rrk, twog Rrk, geho Rrk.

Moga Šabla, twoga Šabla, geho Šabla.

2. Už ge Wladárstwi gedno, a Wladári sú wic této Podobi sa potrebuwáwagu:

1. Osoba.	2. Osoba.	3. Osoba.
-nk-unk	-tok-atok-otok	-jok-juk-ok-uk
Ruhá-nk	ruhá-tok	ruhá-jok-juk
Nyak-unk	nyak-atok	nyak-ok-uk
Kard-unk	kard-otok	kar-jok-juk

Wase Rúcho, wase Rúcho, gich Rúcho.

Wás Rrk, wás Rrk, gich Rrk.

Wasa Šabla, wasa Šabla, gich Šabla.

3. Už ge Wladár geden, a Wladárstwi ge wic této takto:

1. Osoba.	2. Osoba.	3. Osoba.
-im-aim-jaim	-id-aid-jaid	-i-ai-jai
Ruhá-im	ruhá-id	ruhá-i
Ház-aim	ház-aid	ház-ai
Kard-jaim	kard-jaid	kard-jai

Moge Rúchá, twoge Rúchá, geho Rúchá.

Moge Domi, twoge Domi, geho Domi.

Moge Sable, twoge Sable, geho Sable.

4. Už Wladárstwi, a ag Wladáti su wic, buše takto:

1. Osoba.	2. Osoba.	3. Osoba.
-ink-aink-jaink	itok aitok jaitok	-ik-aik-jaik
Ruhá-ink	ruhá-itok	ruhá-ik
Ház-aink	ház-aitok	ház-aik
Kard-jaink	kard-jaitok	kard-jaik

Wase Rúchá, wase Rúchá, gich Rúchá.

Wase Domi, wase Domi, gich Domi.

Wase Sable, wase Sable, gich Sable.

Wisoko hlasitá ukáška.

I. Už ge geden Wladár, buše ag gedno Wladárstwi takto:

1. Osoba.	2. Osoba.	3. Osoba.
-m-em-öm	-d-ed-öd	-je-e-je
Gyürü-m	gyürü-d	gyürü-je
Rész-em	rész-ed	rész-e
Gyöngy-öm	gyöngy-öd	gyöngy-e
kürt-öm	kürt-öd	kürt-je

Mog Prsten, twog Prsten, geho Prsten.

Moga Částka, twoga Částka, geho Částka.

Moga Perla, twoga Perla, geho Perla.

Moga Trúba, twoga Trúba, geho Srúba.

II. Űž ge gedno Wladárstwi, a Wladári-sŰ wic
buše takto :

1. Űso ba.	2. Űso ba.	3. Űso ba.
-nk-Űnk	-tek-tök-etek-	-iek-jök-jük-ek
Elmé-nk	elmé-tek	ökmek-jök-jük
Gyürü-nk	gyürü-tök	elmék-jök-jük
Rész-Űnk	rész-etek	gyürü-jök-jük
Gyöngy-Űnk	gyöngy-ötök	rész-ek-ök
Kürt-Űnk	kürt-ötök	gyöny-ök-ük
		kürt-jök-jük

Űás Rozum, wás Rozum, gich Rozum.

Űás Prsten, wás Prsten, gich Prsten.

Űasa Částka, wasa Částka, gich Částka.

Űasa Perla, wasa Perla, gich Perla.

Űasa Trúba, wasa Trúba, gich Trúba.

III. Űž Wladár ge geden, a Wladárstwi ge wic, bu-
še takto :

1. Űso ba.	2. Űso ba.	3. Űso ba.
-im-eim-jeim	-id-eid-jeid	-i-ei-jei
Gyürü-im	gyürü-id	gyürü-i
Rész-eim	rész-eid	rész-ei
Kürt-eim aneb	kürt-eid aneb	kürt-ei aneb
kürt-jeim	kürt-jeid	kürt-jei

Može Prstene, twoge Prstene, geho Prstene.

Može Částki, twoge Částki, geho Částki.

Može Trúbi, twoge Trúbi, geho Trúbi.

IV. Űž Wladárstwi, a ag Wladárow ge wic buše
takto :

1. Osoba.	2. Osoba.	3. Osoba.
ink-eink-jeink	itek-eitek-jeitek	ik-eik-jeik
Gyürü-ink	gyürü-itek	gyürü-ik
Gyöngy-eink	gyöngy-eitek	gyöngy-eik
Kürt-eink aneb	kürt-eitek aneb	kürt-eik aneb
kürt-jeink	kürt-jeitek	kürt-jeik

Wase Prstene, wase Prstene, gich Prstene.

Wase Perli, wase Perli, gich Perli.

Wase Trubi, wase Trubi, gich Trubi.

Čo načim obzřáštne wešet o wládagících Lepeňách třeteg Osobi?

To: Že vlastně len a, a e učiní wládagíce Lepeňi: ale w mnohých Pripadnostách j. alebo Pomoc druhég Literi sprawi wládagíce Lepeňi. n. P. fá-ja geho Drewo, eké-je geho Pluh, zsák-ja geho Wrece, aly-ja geho Spodek, czel-ja geho Cil, lo-wa geho Rón; kö-we geho Ramen, w prwních petích Menách robi Litera j wládagíce Lepeňi, w ostatních dwuch ale v.

O m e r t k u w á n í. Nekteri howorá, že ge lepsi mesto wládagíce Lepeňi ja, je, gy, ly, ny, ty duplowané potrebuwawat n. P. jobhággya geho Podani, at-tya geho Otce, an-nya geho Matka, mesto any-ja aty-ja jobhágy-ja; ale urečitost tegto neistég Otáski ne patri ke krátkému Winaučowánu, ale k biwnegšému múdrému Prezreňu. Lažšé ge Záčatečnikowi z Lepeňmi ja je sa učít, a oné odprawít, lebo ag Wedomost Znača (Jegytudomány semiolica) Gednásobnost žáda.

Rebi sa má to Lepeňi j klást w Twičení gednásobneg třeteg Osobi?

I. Običačné ždiči keš hlawn'ho Mena wicnásobní Menugici len z gednu Literu k přiróštnúl; a tač za každíma Menimi ktere ze samoblasnim wíchádzagu, z Li-

teru k cwilá wienásobném Počtu Menugiceho n. p.
 alma, almák Gablká: buše almája geħo Gablko;
 kefe Kefa: kefeje geħo Kefa; gyürü geħo Prsten,
 gyürüje geħo Prsten.

1. **Wiminka.** Některé, na Samohlasno wičádzagicé
 odtáto odstúpa n. p. ló Rón, lo-va geħo Rón;
 hó Sňeh, ha-va geħo Sňeh; só Sol, sa-va geħo Sol;
 jó Osob, ja-va geħo Osob; hamu Popel, ham-va geħo
 Popel; hosszú z dluzki, hosz-sza geħo Dlhošt.
2. **Wiminka.** Ö w mnohich Menách sa na e premeňi
 n. p. erö Sila, ere-je geħo Sila; erdő Gora, erde-
 je geħo Gora; szöllö Wiňica, szölle-je geħo Wiňica;
 vessző Prút, vessze-je geħo Prút; ide Čas, ide-je geħo
 Čas, esztendő Roč, esztende-je geħo Roč, ale predca
 dobre sa ħowori: eröje, mezöje geħo Pole.
- II. Pri ħlboč ħlasitich a obzlästne na b, f, p, wičád-
 zagicich Menách skoro ždi n. p. ħab-ja geħo Pena,
 esúl-ja geħo Spata, pap-ja geħo Kňaz a. t. w.
 Predca ale láb Ťoha má láb-a geħo Ťoha.
- III. Pri tých ħteré na n wičádzagú obidwože Čwičení sú
 dobré n. p. katlan Kotel, katlan-a geħo Kotel
 alebo katlan-ja.
- IV. Pri Menách na d, aneb na t wičádzagicich, neč
 oné sú ħlboč aneb wišoč ħlasité nagwic, až timto
 l, aneb r predíše n. p. Hold Mesic, hold-ja geħo
 Mesic; föld Zem, föld-je geħo Zem;holt Sklep,
 holt-ja geħo Sklep; kert Zahrada, kert-je geħo Za-
 hrada; kürt Trúba, kürt-je geħo Trúba.
- V. Často pri z gedním d, t, g, k, a pri některich na r
 wičádzagicich Menách, ħteré ħlboč ħlasité aneb mi-
 sané sú n. p. kád Kaša, kád-ja geħo Kaša; aka-
 rat Wóla, akarat-ja geħo Wóla; harag Sňew, ha-
 rag-ja geħo Sňew; pök Pawuř, pök-ja geħo Pawuř;
 tok Sutrál, tok-ja geħo Sutrál; zár Žámet, zár-

Ja geho Zámeť; sir Stob, sir-ja geho Stob; zsir Mast, zsir-ja geho Mast (ostatné dve Mená sú prostred hlasité).

Kedi načim bez Lepeňá j len samé a, a potom e klášť?

1. Za h, j, a v wždiki, a skoro ždi ag za l, a m, n. P. juh Owca, juh-a geho Owca; méh Čela, méh-e geho Čela; terh Tarcha, terh-e geho Tarcha; száj Ustá, száj-a geho Ustá; haj Wlas, haj-a geho Wlas; réw Préwoz, réw-e geho Préwoz; öv Pás, öv-e geho Pás; fal Stena, fala geho Stena; asztal Stól, asztal-a geho Stól; nyom Šlapag, nyom-a geho Šlapag a. t. d.
2. Pri tých Menách které welice často stimato Spoluhlasníma wchádzagu, které wiše po druhég a pátég Numeri powedané boli. Obzlastně oné su wišo hlasité n. P. réf Ríf, réf-e geho Ríf; Isten Boh, Isten-e geho Boh; dölyf Picha, dölyf-e geho Picha; ág Zaluz, ág-a geho Zaluz; szag Wóna, szag-a geho Wóna; vég Koñec, vég-e geho Koñec; szék Stolica, szék-e geho Stolica; kép Obraz, kép-e geho Obraz; Vár Zámeť, Vár a geho Zámeť; Vér Krw, vér-e geho Krw; szeretet Milost szeretet-e geho Milost.
3. Pri každém Meňe w kterém aneb dlhi Samohlasní sa na krátke přemeňí; aneb ostatní Samohlasní sa wiňechá, aneb sečo toto sa stává; n. P. agár Štt, agarak Štti, agar-a geho Štt; kebel Luno, kebelék Luná, kebel-e geho Luno; ökol Pašť, ökl-e geho Pašť; lélek Duša, lelk-e geho Duša.

Čo načim wešet o Lepeňí na s, sz, cs, cz, z, zs; wchádzagících Měn?

Tito ge Čhíba duplowat keš dlhi Samohlasní stogi přeč nimi; keš ale krátke stogi, tedi toto duplowání mo-

že len we Wetsi stát n. p. Juhász Owéat, juhász-a geho Owéat; kovács Rowát, kovács-a geho Rowát, máz Šléda, maz-a geho Šléda; gúzs Súžwa, gúzs-a geho Súžwa; ináč: inas Učen, inas-a aneb inass-a geho Učen; sas Orel, sas-a aneb sassa geho Orel; szakasz Částka, szakasz-a geho Částka, aneb szakassz-a.

O m e r k u w á ň í. Pre Wihnutí mnohým Časťostám neňi potrebné Senglawich Učedelníkom s Predneseňim mnohých wiminěť unúwat, dokonálejšě uťobi Učitel keš wise daté Ukáští strže Příkladi cwiči gako sa má to j k Lepeňom klášt které wic wladátow, Poiti aneb Osobi wiznamenawagú.

Čo máme obecně zbadat pri týchto Wladárškich Lepeňi?

1. To: Že tito vlastné Mená tak sa môžu, a musá odhliť gako iné Měno. — 2. Predňima stogicé přidawné Mená a giné Slowá tuto sú též tak nepremenitedlné gako inše. n. p. édes jó Atyám, mog milí dobrí Otec; édes jó Atyámé, mogho milého dobrého Otca.

O m e r k u w á ň í. Wetsú Wiznamenawost, a Čiteňi wetsě wíslowíme stimato duplowané Wladárstwi znamenagícima Wislowěňmi n. p. ennen mag-unk, tennen maga-tok, önnön mag-ok hibája, nasa, wafa, gich Čhiba; ennen mag-unk, tennen magat-ok, önnön mag-ok testvérje; Wáš Brat, wáš Brat, gich Brat.

О Slowách (Az Igékről).

Čo ge Slowo?

Slowo ge takí Děł Reči, které Skutek, Bitnost, Trpení, anebo gakiš Staw, tehoto Spůsob, Čas, Počet, a Osobu znamená. n. p. a' Nap sūt, Slnko hřege; én sé-táltam, ga sem sa přehádzal.

Čo má wešet o Slowách Uheršku Reč sa učiti?

1. Geič Rozdělení (felosztását.) 2. Rozličnost (kü-

lömbséget.) 3. Pochádzaňi (Származást.) 4. Ohibuwáňi (hajtogatást).

O Rozdělení Slovo

(Az Igék fölosztásáról).

Koltonásobné ge Slowo ?

Slowo ge 1. Trogaťe; totisto: a) Čiňice, cselekvő, b) Prostředné közép, c) Trpne Slowo szenvedő Ige.

Čo ge čičice Slowo ?

To: které na wolačo druhé wistretě Čiňeni alebo Ptacowáňi Wislowi n. p. milujem mogého Otca, szeretem atyámat.

Čo ge Prostředné Slowo ?

To: které na wolačo druhé ne wistricě, ale w sebe zostawagice Čiňeni, aneb Staw Wislowi n. p. én álllok ga stogim, te ülsz ti sešis, csudálkozik éuduge sa; ké-kellik swetli sa; sárgúl začína biť žlti; pirosodik začína biť čerweni.

Čo ge Trpne Slowo ?

To které wolaktereg Osobi, aneb Weci trpni Staw znamená. n. p. ő üldöztetik on bíwa prenasledowani, a' könyv nyomtattatik Kniha sa tlači, vergődik obehnáwa sa.

Gaká Rozličnosť sa má zbadat w ohledu prostředních Slow ?

Tá že některé prostředné Slowá tať sa ohibugu, gako čičice, a Trpeni aňi ne znamenagu, aňi podla trpice Slowá sa neohibugu n. p. áll stogi, megy iše, akad pripre sa, szakad trhá sa, ered pochádza. 2. Některé Prostředné Slowá ačkolwet trpeni neznamenagu, predca ale podla trpne Slowá sa ohibugu n. p. eszik ge, alu-

szik spi, fázik zima mü ge. U preto pre Rozdel ti tam činiće prostředné Slová, tito ale trpné prostředné Slová sa menuwaf možu.

Gafí Rozdel ge medzi trpníma Slowmi?

1. Tento: že a) wlasné trpicé Slowá s Konánmi atik, etik, attatik, ettetik, len s činićeého Slowa pochádzaf možu, a od druhého togest zwentu pochádzagící Trpení znamenagu n. P. mondatik bíwá powedané, weretik bíwá wibité, wáratatik bíwá čekani, égettetik bíwá pálení od druhého (mástól); b) S Konánim odik, ödik: buše síce trpné Slowo, ale len w sebe zústawagící, a od samého trpicého pochádzagící Trpení znamená n. P. wígasztalódik fesi sa, epezstödik zarmucuge sa (w sebe magában).

O m e r t w á ň í. Neprawe ge s Konánmi ödik, ödik: trpicé Slowo sprawít s takého činićeého Slowa, které len z wentu pochádzagící Trpení može znamenaf. n. P. není dobre iródik aneb nyomatódik a' könyw, bíwá písaná aneb tlačená Knižka od samo seba; ponewáf lebo Knižka sa od samo seba písaf aneb tlačit nemože. Ge woláo infé keš činiće Slowo w enítagse, a w núterné trpení ge w Stawe činiť, a tedi na Prímení obidwoch trpicích podob ge síce n. P. tzáfoltatik mástól bíwá potupowaní od druhého, tzáfolodik magában potupuge sa samo od seba, aneb w sebe, bezáratik az ajtó mástól Dwere bíwagu zawírané od druhého, bezárodik magától zawítá sa od samo seba.

Gafó sa ešte rozdelugu Slowá?

2. Slowo ge lebo a) Gednásobné, togest brez sedég Prídawki n. P. ád dá, ir píse; aneb b) Zložené, togest zwolakteru Prídawku rozmnožené n. P. aláz upoňizuge, hátraful nazadeť beží, ellentál odporuge mendörög hramí a. t. w.

3. Slowo ge a) Koreňité Slowo n. P. ful topí sa,

ül seši, a b) pochádzajúce Slovo n. p. kárhózik hřesť, údvözül buše spasení.

4. Slovo ge lebo a) Osobné ktere sečí tri Osobi má n. p. gyujtok podpálím, gyujtász podpálís, gyujt podpáli; aneb b) Neosobné kterému wolaktera Osoba čibi n. p. nekem kell ga musím, nekem lehet ga možem, nékem van ga mám, nekem fáj bolí ma, nekem tetszik lúbí sa mi, nekem illik swečí mi.

5. Slovo ge a) Porádné ktere podľa obecného Porádku sa ohibuge, aneb b) Neoporádné ktere w Ohibuwání od obecného Porádku odchádza.

Gaté Rozseli sa este musá w Slowách zbadat?

Teto :

1. S Konáním hat, het : Koreníte Slovo bívá Možité (tehető ige) toto Znamenání skoro každé Narážané Slowá prigať možu, a porádné sa uhibuwawagu. n. p. ir-hat písať može, irat-hat može dať písať, irattat-hat može dať spísať, irogál-hat može často za gedna druhím písať, irogálgat-hat, može často za gedna druhím dať spísať, irkál-hat može často písať. Slowá na ik wíchádzajúce (w tretieg Osobi) medzi kladu Prílepti hat, het n. p. biz-hat-ik može sa spoľehnúť, nyug-hat-ik može odpočinúť, szerttet-het-ik može milowaní býť.
2. S Konáním at, et, aneb tat, tet: čínicé Slowá budu a rozkázajúce aneb, zanechajúce Rozumení dagu n. p. ir-at dá písať, irat-lat, néz-et, nézet-tet, dá pozretí.
3. S Konáním gál, gél, gať, get, dogál, dögél, dos, des, dös, eget, ogat, öget, kál, kél, kod, ked cwíćice aneb opakujúce Slowá stwora, a znamenagu že Opakowaní Stutku častegse, a wíckratse sa stawa, n. p.

taszi-gál stkáwa sa, haji-gál hádže, keres-gél bla-
dáwa, edde-gél gedáwa, wág-at rúbáwa, szag-gat
trháwa, hészél-get zhowáráwa sa, ir-dogál písáwa,
id-dogál pigáwa, ül-dögél sedáwa, kap-dos fítáwa,
fog-dos lapáwa, tsip-des stípáwa, pök-dös pluwá-
wa, fész-egét lúpáwa, int-egét napomináwa, mon-
d-ogát powedáwa, oszt-ogát rozdáwáwa, has-ogát
stépáwa, üt-öget bigáwa títáwa, füt-öget fúriwa,
süt-öget pekáwa, dönt-öget zwáláwa, öntöget ob-
lúwáwa, költ-öget widáwáwa (n. p. Penáze), ir-kál
písáwa, fir-kál čarbáwa, szur-kál pičáwa, pisz-kál
papráwa, wés-kél dlábáwa, kap-kod fítáwa, esip-
ked stípáwa: Sem patrí ag na özni, a ozni wíhád-
zagicé Slowó löwöl-dözni stíráwat lebo stírat ge
löni, hajladözni fíwáwat lebo hajlani ge stílit.

4. Na odik, edik, ödik wíhádzagicé Slowá Záčínaň
znamenágu, a w tem istém Znamení na ul a ül
wíhádzagicé poradné Slowá sa premenít možu ob-
złástne keš z Prídawních Mén pochádzagu n. p. bá-
tor-odik rozswetluge sa báto-rúl, fejer-edik feje-
rúl belí sa, setét-edik, setét-ül zatmíwá sa.

○ Pochádzaní Slowa

(Az Ige-származásról).

Odkiš pochádzagu Slowá?

Ze wseligaticích Stráněk Reči: gašto: 1. Z hlaw-
ních Mén. 2. Z příchodních Mén. 3. Ze samích Slow
4. Z giních Stráněk Reči.

○ m e r k u w á ň í. Některé Slowá ag u nás su společne
ag Mená n. p. fagy Lad, zár Zámeť, les Chlo-
pec, ag každé na třetě Osobi Slowá, které asz, esz,
wíhádzagu n. p. hogarász ten kterí Chrobáki lapá,
wadász Polowník, egerész ten čo Míši lapá.

Gako sa plošá Slová z hlavních Měn?

Glawneho Mena k menugicému pridawagite takéto Slo-
nání:

ász, ész: vad-ász Polownít, egerész ten kdo Misi lapá.
az, oz, ez, öz: ut-az wandruge, fol-toz pláca, hegy-ez
končí ör-öz wartuge, haj-öz loši sa.

it: harag-it rozhněwá, tan-it učí, hód-it priwábí, gya-
nit podezření má.

kodik, kedik kōdig: agyar-kodik reptá, remény-kedik
ufá, gyönyörködik oblubowá sa.

kozik, kezik, közik: barát-kozik obcowá sa zachádžá sa
szövet-kezik zwazuge sa zwolařim.

lal, lel, fagy-lal wolačo wikrehnutí přinese (zmrznutí)
kém-lel špehüge.

lál, lél: szám-lál čítá n. p. Peňáze, gyom-lál plege,
szem-lél zázre.

lik: fény-lik blisří sa, dög-lik zdořina, villám-lik bli-
ří sa.

tat, tet: ok-tat winaučuge, hün-tet trestě.

úl: lap-úl rozpleřně, kerül obégše.

Gako sa plošá Mená s Pridawních Měn?

Nagračeg štimato Pridawřami:

allik, ellik: sárg-allik ořtutně, zōld-ellik zelení sa,
kék-ellik swetlí sa.

dik: aggó-dik postara sa, zúgoló-dik duďle.

gat, get: igaz-gat poprawuwáwa, édes-get priwábí.

it: lágy-it mařčí, gazdag-it boháři, szép-it řtási, fehér-it
bři.

kodik, kedik, kōdik: gondos-kodik stará sa, heves-ke-
dik zewre, kérdezős-kōdik opituwáwa sa.

odik, edik, ōdik: bátor-kodik rozsměř sa, kényes-ke-
dik mažná sa, örökös-kōdik wěřiti řeři.

szik : meleg-szik hřege sa , beteg-szik z nemocne , brega-
szik ofstatewá.

ul, ůl : lágy-ul maŕne , ép-ůl stawá sa , ōsz-ůl sešiwí

Čačo Počádžagu Slowá , z drubich Slow?

**Ke Koreňu Slowa , kterí ge w znamenagicém Spá-
sobu prítomného Času gednásobná třetá Osoba , pridá-
wagící této Skonání :**

aszt, eszt : fogy-aszt strowí , forr-aszt obarsí , vesz-eszt
dá utraŕit , függ-eszt wiwesi.

at, et : vág-at dá rúbat , ver-et dá biŕ.

az, oz, ez, öz : ád-áz mŕšá sa besne do wolačo , fullad-
öz topí sa , ragad-oz lupeži , chwáce , görbed-ez utriwu-
ge sa , önt-öz obliwá.

dos, dös : kap-dos chwápe , köp-dös pluge častokrát.

dogál, dögél : ir-dogál písáwa , ver-degél bigáwa.

gat, get : hal-gat mŕí , beszél-get šhowará sa , öntö-get
obliwá.

gál, gél : szalad-gál beháwá , keres-gél hładáwá.

hat, het : lát-hat wišet móže , ir-hat písat móže , irat-
hat móže dat písat , felel-het móže odpowedat , öl-het
móže zabígat.

it : száll-it dá odwést , száll-it prišoworí.

kál, kél : ját-kál chwóšiwá , úsz-kál plawáwa , wés-kél
dłabáwa.

köd, ked , köd : kap-köd lapá sa každemu , csip-ked ší-
páwa , bök-köd šobe.

kodik, kedik, ködik : gondol-kodik mŕí , kér-kedik
widwaluwáwa sa , költöz-kodik prenása sa.

kozik, kezik, közik : imád-kozik modlí sa , csudál-ko-
zik čuduge sa , vét-kezik hřeší , ůt-kozik boguge.

lal, lel : fog-lal obřahuge , fagy-lal číni že bi wolačo
zamrzlo , ér-lel číni že bi wolačo dozřelo , kér-lel wi-
proší.

og, eg, ög: zavar-og múti sa, kever-eg mifa sa, füstöl-ög taši sa.

ogat, eget, öget: mond-ogat pomeďawa, eml-eget spominawa költ-öget widawa, trowawa.

szik: lát-szik wiši sa, tet-szik lúbi sa.

tat, tét: jár-tat da mošit, fut-tat da behat, köt-tet da wázat, süt-tet da pect.

tatik, tetik: árul-tatik predawa sa, szeret-tetik miluwaní bíwa.

Gato pochádzagu Slowá z druhých Stránek Reči?

Stimato Pridawkami:

az, oz, ez, öz: tétó-váz drkotá, sokszor-oz zmnoži, ellen-ez zepre, többször-öz opafuge, mell-öz utrácuge. gat, get: jaj-gat pláče, közel-get bliži, no-gat pomíká, u-gat šteká.

ít: ám-it šalbi, közel-it bliži, elég-it wíhowí, ah-it žáda tužebné.

ul, ül: ám-ul hám-ul strne sa, rém-ül leká sa.

О Чибувáни Слова

(Az Ige hajtogatásról).

Co ge Чибувáни Слова?

Чибувáни Слова ge Премењени Слова подла Спúсубу Часу Пошту, а Чсобе.

Co ge Спúсуб?

Ge таká Влаfnost Слова, která, Weci Уложени, Бистност, а Став wиutáже.

Колко ge Спúсубов?

Стри: гакосто Зnamenagici, Розказугici, Спогicи а Neurečiti.

Čo ge Čas?

Čas ge to, w kterém Slowo wolačo bit, alebo stáť znamená.

Kolko gest Časow w Slowách?

Pět: totisto prítomni, ledwi pominuti, dáwno pominuti a budúci.

Čo, a kolko gest Počtow?

Počet ge to: které Weci Gednost, aneb Mnohotnost znamená, a tito sú dwa poňewáč Gednásobni, a Mnohónásobni.

Čo, a kolko sú Osobi?

Osoba ge to, čemu ze Slowom gakiš Staw priwlastníme, oni su tri: prwá Osoba ge: en ga, te ti, o on; mi mi, ti wi, ok oni.

W čem obstáwá Grunt Ohibuwání Slowa?

W Premeňení Koreňa Slowu podla Spůsobu Času, Počtu, a Osobe; aneb ag w Pridáwání temu Koreňu žadagících Lepení.

Čo ge Koreň Slowa?

W znamenagícím Spůsobu, prítomného Času gednásobná třetá Osoba ždiči ge Koreň n. p. ir píse, bir wládze, kér prosi, hoesát odpusti.

O merku w á ň i. W Ohibuwání Slowa w Ohledu premeňení Lepení, ag w Starážaních Slowách, w Gednásobném Spůsobu prítomného Času gednásobní třetí Osobu načim gako Koreň patrit, (nagwic w prweg Neurečiteg Ukáští). W Slowách na ik wíchádzagících, ik sa wineča, a tať sa potom Ohibuwání staňe.

Gaké Ukáští má poradné Ohibuwání Slowa?

Ohibuwání Slowa w Uhersteg Reči podla Wlasnosti Reči, pre Odlaščění Učedelníkow bagzem dwích Ukášet

sa predkladagu : gačo ponewáč hlbočo, aneb wifoko. Hlasité Lepení potřebné su na Ohibuwání wedla Práwa přátelských Glasow.

O m e r t k u w á ň í. Keš gedno udaté Slowo Literu i má a len gedného Spoluhlasného; buše sa ohibuwat gačo hlbočo hlasité Slowá n. p. ir-ok, irsz, ir; keš ale pri i má wíceg Spoluhlasních, tedi sa buše gačo wifoko hlasité Slowá ohibuwat n. p. int-ek, intesz, int : napominám, napomináš, napominá.

Podla kolkto Ukášeť sa možu ohibuwat poradne Slowá?

Podla dwech neurečítich Ukášeť Učeniwého a trpícího Slowa a podla gedneg urečitég Ukášti Učeniwého Slowa.

Co načim wešet o Učeniwég Ukášti. Neurečítého Znameňá?

To : že podla tegto, neurečitého Znameňá, učeniwé, a prostředné učeniwé Slowá sa ohibugu, a w Znamenagicém Spůsobu přítomného Času třetí gednásobnú Osobu gačosto Koreň bez Přidawki, aneb Přemeneňi zadržá ; n. p. látok, látsz, lát, (neurečíte wolačo) wišim, wiši, wiši; sétálok, sétálsz, sétál přechádzám sa, přechádzáš sa, přechádzá sa, a toto ge prostředné učeniwé Slowo.

O m e r t k u w á ň í. Které Slowá w Koreňi na 1 wišádzagu su téš prostředné neurečité Slowá n. p. fordul obráti sa; pipál fagči, szorúl stisne sa.

Co načim wešet o trpícíg Ukášti?

To : že podla tegto každé trpící a tak wolané trpící prostředné Slowá sa ohibugu, a w Znamenagicém Spůsobu, přítomného Času w gednásobneg třetég Osobi na ik wišádzagu n. p. szerettet-ik bíwa milowan, tünödi-k sužuge sa.

O m e r t k u w á ň í. Su také Slowá které podla obidwech ohlášeních Ukášeť míšáne se ohibuwat možu;

gato n. p. omol omlik zrúti sa, bomol bomlik rozpadne, oszol oszlik odlicí sa, foszol foszlik od pára sa. Uno tu a tam w obicagneg Keči sa howori lép lépik stúpá, buj bujik stowá sa. — Dowolitsa nekédi može, ne ale prawe, aneb z spisowateľskég doležitosťi, ale len ze Slobodnosťi wersowaná obihuwání prostredních na ik wihádzagáčich Slow podla učenliweg Ukáski, predca ale stu Sanownostu, že bi Znamenání na opať alebo pochibne nebolo n. p. mesto hotlik potkne sa, zle bi bolo howorit hotol bige spaticú, mesto otlik pripadne do Mislu, ne bologi dobre otol paťi (peť skláda).

Co gest wešet o Ukáski Urečitého Znamenání?

To: že podla tegto sa obihuge každé Urečité Znamenání wislowice učenliwe, a tať menuwané učenliwe prostredné Slowo n. p. látom wišim, bánom banugem, ál- lom kiállom wistogim.

Kedi ge Slowo w Postawi Urečitého Znamenání?

Tedi, keš ze Slowom Naraz do cela, aneb nepochibne ne wiznamenáme, a zwolakterim Zamenom neurečime, a wiukazugeme n. p. irok pišem, (Naraz neňi istte wiznamenání) levelet irok List pišem (neňi wiznamenane že tento alebo ten List) walamit látok wolačo wišim, (Predklad ge neisti, neňi powedané že čo wišim) a preto w tichťo pripadnostách Slowo ge neurečitého Znamenání. Gako ag tať: keš ze Slowom žádné Měno stwrtém Páse sa nepředobráti n. p. tanulok szorgalmatosan uřim sa pilně, tudok magyarul wim Uheršči.

Kedi ge Slowo Urečitég Postawi?

Keš škrze Slowo Predklad cele a nepochibné ge wiznamenání a urečiti, (rozumice Bitnosť škrze Učenliwe Slowo znamenatého Predkladu stwrtém Páse).

Toto sa staňe:

1. Keš pred stwrtém Páse biwagáčim Predkladom

Urečíte Zameno zgewně aneb tagemně stogí n. p. látom a' Várost wišim Mesto; alebo: azt mondják, de nem hiszem tudniillik azt. To howorá ale newerim ponewác to. Lebo własné Mená us w sebe su urečité, ag brez urečitého zamena, tito Slowá do urečitég Podobi wedú. n. p. látom Pétert wišim Petra, ösmérem Károlyt znám Katola.

2. Keš ge Predklad takíto: magamat magadat magát n. p. megmossa; magunkat magatokat magokat n. p. megmosták, umil sem sa, umil si sa, umil sa; umili sme sa, umili ste sa, umili sa; öt geho, ököt gich; azt to, azokat tích; ezt toto, ezeket tíchtó; imezt tehoto, imezket tíchtó tuto; amazt teho tam, amazokat tích tam n. p. látom magamat a' tükörben, wišim sa w Zrkadle; ezt tehoto, imezt tehoto tuto, ötet esmérem geho znám.

Wimínka. Prwné a druhé Osobné Zameno; engemet mňa, tégedet teba neurečité Kládú Slowo n. p. engemet megverték mňa wibili, tégedet megfosztotak teba olúpali.

3. S každím štwrtím Pádóm Keš má wládagieé Lepeňí, nech ge on w gednásobném aneb we wienásobném Počtu do urečitég Postawí načim Slowo Klást trebár Predklad zgewně né wiznamenáme n. p. barátimat jól esmérem (né esmérek) mogích Práfelow dobre znám; a' jó Katona vérét ontja (né ont) a' hazáért; dobri Wogát Krw wiliwá za Kragnu.

4. Keš dwe Slowá za gednadrubím nasledugu, a ostatné Slowo pred sebu teto Slowá: hogy že, mi čo, a' čo, a' mit a' čo, ki kdo, a' kit ktereho, hol kse, howá kam, miért prečo, miképpen gačo žáda n. p. hallom hogy háború lesz: počugem že Wogna buše; tudom mit gondolsz wím čo mislíš, tudom kit keresel wím koho hládáš.

Nasledugu Ukáski, a Příklady.

Na Ohibuwání Slowa Ukážki a Příkladí (Formák 's Příkladák).

a) Pre wisoko hlasité (A' mělly hanguakra).

I. Neurečítá Učeniwá (Határzatlan v. cselekvő).

Znamanagíci Spůsob (Jelentő Mód).

Přítomní Čas (Jelenidő).

Bednásobní Počet.		Wicnásobní Počet.	
vár-ok	čekám wolačo	vár-unk	čekáme
vár-sz	čekáš —	vár-tok	čekáte
vár	čeká —	várnak	čekagu

Le dwi minutí Čas (Aligmult idő).

vár-ék v. ok	čekáwal sem	vár-ánk v. unk	čeká	me
vár-ál v. sz	čekáwal si	vár-átok - tok	čeká	ste
vár-a v. vár	čekáwal *)	vár-ának - nak	čeká	ste

Po minutí Čas (Mult idő).

vár-tam	čekal sem	vár-tunk	čekali sme
vár-tál	čekal si	vár-tatok	čekali ste
vár-t	čekal	vár-tak, vár-tanak	čekali

Dáwno minutí Čas (Régen mult idő).

vár-tam	volt	čekal sem	dáwno	vár-tunk	volt	čekali sme	dáwno
vár-tál	volt	čekal si	dáwno	vár-tatok	volt	čekali ste	dáwno
vár-t	volt	čekal	dáwno	vár-tak	volt	čekali	dáwno

*) Poznaceňi. Poňewáč lebo Uhři Pohlawu němagu, ale len Ukazatela Mena; Slowáci w Bednásobném Počtu tri Pohlawi potřebuwagu tehda Učitel něch powi swo-
gim Učedelníkóm gačo sa to Uheršě má podľa Slo-
wenšěho powedať.

První budoucí Čas (Első jövődő idő).

Gednásobní Počet. Wicnásobní Počet.

vár-andok	bušem čekáť	vár-andunk	bušeme čekáť
vár-andasz	bušesz čekáť	vár-andatok	bušete čekáť
vár-and	buše čekáť	vár-andanak	buduz čekáť

Druhí budoucí Čas (Második jövődő idő).

fogok	várni	gato první budú-	fogunk	várni	gato první bu-
fogsz		ci Čas	fogtok		dúci Čas
fog			fognak		

Přikazující Spůsob (Parancsoló mód).

vár-j	čekag	vár-junk	čekagme
vár-jon	nech čeká	vár-jatok	čekagte
		vár-janak	nech čekagu

Spogíci Spůsob (Foglaló Mód.)

Tilagši Čas (Jelen idő).

vár-jak	abi som čekal	vár-junk	abi sme čekali
vár-j	abi si čekal	vár-jatok	abi ste čekali
vár-jon	abi čekal	vár-janak	abi čekali

Ledwí minutí Čas (Aligmúlt idő).

vár-nék	čekalbi sem	vár-nánk	čekalibi sme
vár-nál	čekalbi si	vár-nátok	čekalibi ste
vár-na	čekalbi	vár-nának	čekalibi

Minutí Čas (Múlt idő).

vár-tam	légyen	bol sem čekal	vár-tunk	légyen	boli sme čekali
vár-tál		bol si čekal	vár-tatok		boli ste čekali
vár-t		bol čekal	vár-tak		boli čekali

Dáwno pomínutí Čas (Régen múlt idő).

vár-tam	volna	bolbi sem čekal	vár-tunk	volna	bolibi sme
vár-tál		bolbi si čekal	vár-tatok		bolibi ste
vár-t		bolbi čekal	vár-tak		bolibi

První budoucí Čas (Első jövődő idő).

vár-andněk čekalbi sem	vár-andnánk čekalibi sme.
vár-andnál čekalbi si	vár-andnátok čekalibi ste
vár-andna čekalbi	vár-andnának čekalibi

Druhí budoucí Čas (Második jövődő idő).

várni fognék	gato první bu-	várni fognánk	gato první bu-
fognál	dúci Čas	fognátok	dúci Čas
fognal		fognának	

Neurečiti Spůsob (Határozatlan Mód).

Neosob. (Čilagsi Čas vár-ni čekáť
ni (Budúci Čas vár-andni čekáť budúčne

3 Osobníma Lepěňmi.

nekem kell várnom ga mu-	nekünk kell várnunk mi
sím čekáť	musime čekáť
neked kell várnod ti musisť	nektek kell várnotok wi
čekáť	musíte čekáť
neki kell várnia on musť	nekik kell várniok oňi mu-
čekáť	sa čekáť

Druhí Příklad.

II. Neurečita (Határozatlan szenvedő).

Znamenagici Spůsob (Jelentő Mód).

Prítomní Čas (Jelenidő).

Gednásobní Počet.	Wicnásobní Počet.
aggód-om starám sa	aggód-unk staráme sa
aggód-ol starás sa	aggód-tok staráte sa
aggód-ik stará sa	aggód-nak staragur sa

Lebvi minuti Ĉas (Aligmult idö).

Gednásobní Počet.	Wicnásobní Počet.
aggód-ám v. om vala stará- wal sem sa	aggód-ánk v. unk vala sta- ráwali sme sa
aggód-ál v. ol vala stará- wal si sa	aggód-átok v. tok, vala sta- ráwali ste sa
aggód-ék v. ik vala stará- wal sa	aggód-ának v. nak vala sta- ráwali sa

Pominuti Ĉas (Mult idö).

aggód-tam staral sem sa	aggód-tunk starali sme sa
aggód-tál staral si sa	aggód-tatok starali ste sa
aggód-ott staral sa	aggód-tak -tanak starali sa

Dáwno minuti Ĉas (Régen mult idö).

aggód-tam vala v. volt sta- ral sem sa dáwno	aggód-tunk vala v. volt starali sme sa dáwno
aggód-tál vala v. volt sta- ral si sa dáwno	aggód-tatok vala v. volt starali ste sa dáwno
aggó-dott vala v. volt sta- ral sa dáwno	aggód-tak vala v. volt sta- rali sa dáwno

První budúci Ĉas (Első jövendő idö).

aggód-andom bušem sa	aggód-andunk bušeme sa
aggód-andol buše sa	aggód-andatok bušete sa
aggód-andik buše sa	aggód-andanak budu sa

Druhí budúci Ĉas (Második jövendő idö).

aggódni fogok	gaŕo první	aggódni fogunk	gaŕo první
aggódni fogsz	budúci Ĉas	aggódni fogtok	budúci Ĉas
aggódni fog		aggódni fognak	

Príkazugíci Spúsob (Parancsoló Mód).

aggód-jál starag sa	aggód-junk staragme sa
aggód-jék neŕ sa stará	aggód-jatok staragte sa
	aggód-janak neŕ sa staragu

Spogici Spúsob (Foglaló Mód).

Čilagsi Čas (Jelenidő).

Gednásobní Počet

Wienásobní Počet.

aggód-jam	abi sem sa	statal	aggód-junk	abi sme sa	statali
aggód-jál	abi si sa		aggód-jatok	abi ste sa	statali
aggód-jék	abi sa	statal	aggód-janak	abi sa	statali

Čedwi minuti Čas (Aligmult idő).

aggód-nám	statal	bi sem sa	aggód-nánk	statali	bi sme sa
aggód-nál		bi si sa	aggód-nátok	statali	bi ste sa
aggód-nék	statal	bi sa	aggód-nának	statali	bi sa

minuti Čas (Múlt idő).

aggód-tam	légyen	bol som sa	aggód-tunk	légyen	boli sme sa	statali
aggód-tál		bol si sa	aggód-tatok	légyen	boli ste sa	statali
aggód-ott	légyen	bol sa	aggód-tak	légyen	boli sa	statali

Dáwno pominuti Čas (Régenmult idő).

aggód-tam	vo Ina	bol bi sem sa	aggód-tunk	vo Ina	bolibi smesa	statali
aggód-tál	vo Ina	bol bi si sa	aggód-tatok	vo Ina	bolibi ste sa	statali
aggód-ott	vo Ina	bol bi sa	aggód-tak	vo Ina	bolibi sa	statali

Prwni Budúci Čas (Első jövődő idő).

aggód-andnám	statal	bi sem sa	aggód-andnánk	statali	bi sme	budúc.
aggód-andnál		bi si sa	aggód-andnátok	statali	bi ste	budúc.
aggód-andnék	statal	bi sa	aggód-andnának	statali	bi sa	budúc.

Druhí budúci Čas (Második Jövődő idő).

aggódni fognék			aggódni fognánk		
aggódni fognál	gato prwni		aggódni fognátok	gato prw.	
aggódni fogna	budúci Čas		aggódni fognának	budú. Čas	

Neurečiti Spúsob (Határozatlan Mód).

aggódni	statať sa		aggódandnia	statať sa	budúčne

3 Osobníma Lepěňmi.

Gednásobní Počet.

nekem kell aggódnom ga
 sa musím starať
 neked kell aggódnod ti sa
 musíš starať
 neki kell aggódnia musí sa
 starať

nekem kell aggódandnom
 ga sa bušem musieť starať
 neked kell aggódandnod
 ti sa bušes musieť starať
 neki kell aggódandnia on
 sa buše musieť starať

Wienásobní Počet.

nekünk kell aggódnunk
 musíme sa starať
 nektek kell aggódnotok
 musíte sa starať
 nekik kell aggódniook mu-
 sá sa starať

nekünk kell aggódandnunk
 mi sa bušeme musieť starať
 nektek kell aggódandnotok
 wi sa bušete musieť starať
 nekik kell aggódandniok
 oni sa budu musieť starať

T r e t í P r í k l a d.

U r e č i t á U k á ť k a (Határozott).

Znamenagíci Spúsob (Jelentő Mód).

P r i t o m n í Č a s (Jelenidő).

Gednásobní Počet.

vár-om čekám
 vár-od čekáš to aneb toto
 vár-ja čeká

Wienásobní Počet.

vár-juk čekáme
 vár-játok čekáte to aneb toto
 vár-ják čekágu

Č e d w i m i n u t í Č a s (Aligmúlt idő).

vár-ám v. om čekáwal sem
 vár-ád v. od čekáwal si
 vár-d v. ja čekáwal

vár-ók v. juk
 vár-átok v. játok
 vár-ák y. ják

v a l a
 čekáwa-
 ti sme
 ite -ti

P o m i n u t í Č a s (Múlt idő).

vár-tam čekal sem
 vár-tad čekal si
 vár-la čekal

vár-tuk čekali sme
 vár-tátok čekali ste
 vár-ták čekali

Dávno Minutí Čas (Régen mul idő)

Eednásobní Počet.

vár-tam v. čekal sem dávno
 vár-tad vala v. čekal si
 vár-ta volt čekal

Wicnásobní Počet.

vár-tuk v. čekali sme dávno
 vár-látok vala v. čekali ste
 vár-ták volt čekali

První budoucí Čas (Első Jövendő idő).

vár-andom bušem čekat
 vár-andod bušes čekat
 vár-andja buše čekat

vár-andjuk bušem čekat
 vár-andjátok bušete čekat
 vár-andják budú čekatj

Druhí budoucí Čas (Második jövendő idő).

vár-ni fogom gačo první
 vár-ni fogod gačo první
 vár-ni fogja budúci Čas

vár-ni fogjuk gačo první
 vár-ni fogjátok gačo první
 vár-ni fogják budúci Čas

Přikazovací Spůsob. (Parancsoló Mód).

várd v. jad čekag
 várja neč čeká

várjuk čekagmej
 várjátok čekagte
 várják neč čekagu

Spogíci Spůsob (Foglaló Mód).

Přítomní Čas (Jelen idő).

vár-jam abi sem čekal
 vár-jad abi si čekal
 vár-ja abi čekal

vár-juk abi sme čekali
 vár-játok abi ste čekali
 vár-ják abi čekali

Ledví minutí Čas (Aligmult idő).

vár-nám čekalbi sem
 vár-nád čekalbi si
 vár-ná čekalbi

vár-nók čekalibi sme
 vár-nátok čekalibi ste
 vár-nák čekalibi

Minutí Čas (Mult idő).

vár-tam légyen bol sem čekal
 vár-tad légyen bol si čekal
 vár-ta légyen bol čekal

vár-tuk légyen boli sme čekali
 vár-tátok légyen boli ste čekali
 vár-ták légyen boli čekali

Dávno pominutí Čas (Régenmult idő).

Eedná sobní Počet.

vár-tam ^{vo}na bolbi sem čekal
 vár-tad ^{vo}na bolbi si čekal
 vár-ta ^{vo}na bolbi čekal

Wiená sobní Počet.

vár-tuk ^{vo}na bolibi sme čakali
 vár-tatok ^{vo}na bolibi ste čakali
 vár-ták ^{vo}na bolibi čakali

První budoucí Čas (Első jövődő idő).

vár-andnám čekal bi sem
 budúčne
 vár-andnád čekal bi si bu-
 dúčne
 vár-andná' čekal bi budú-
 čne

vár-andniok čakali bi sme
 budúčne
 vár-andnatok čakali bi ste
 budúčne
 vár-andnák čakali bi bu-
 dúčne

Druhí budoucí Čas (Második Jövődő idő).

vár-ni fognám ^{gato první}
 vár-ni fognád ^{gato první}
 vár-ni fogna ^{budúci Čas}

vár-ni fognók ^{gato první}
 vár-ni fognatok ^{gato první}
 vár-ni fognák ^{budúci Čas}

Neurečiti Spú sob (Határozatlan Mód).

Budúci Čas (Jövődő idő).

Neosobní vár-andani čekat budúčne.

3 Osobitníma Lepeňmi.

nekem kell várandanom
 ga bušem muset čekat
 neked kell várandanod
 ti bušes muset čekat
 neki kell várandanom
 buše muset čekat

budúčne
 budúčne
 budúčne

nekünk kell várandnunk
 mi bušeme muset čekat
 nektek kell várandnotok
 wi bušete muset čekat
 nekik kell várandniok
 oñi budú muset čekat

budúčne
 budúčne
 budúčne

Ná Ohibuwáni Slowa

Ukáski a Príkładi

(Formák 's Példák).

Pre wisoko hlasité (A' mély hangokra).

I. **Ustáwiti Učeniwa** (Határozatlan v. Cselekvő).

Znamenagici Spúsob (Jelentő Mód).

Čilagsi Čas (Jelen idő).

Gednásobní Počet.

Wicnásobní Počet.

ver-ek bigem

ver-ünk bigeme

ver-sz biges

ver-tek bigete

ver bige

ver-nek bigú

Ledwi minuti Čas (Aligmult idő).

ver-ék v. ek bigáwal sem

ver-énk v. ünk

ver-él v. sz bigáwal si

ver-étek v. tek

ver-e v. ver bigáwal

ver-ének v. nek

vala bigá
weli sme
ste
li

Pominuti Čas (Múlt idő).

ver-tem bil sem

ver-tünk bili sme

ver-tél bil si

ver-tetek bili ste

ver-t bil

ver-tek v. ver-tenek bili

Dáwno pominuti Čas (Régenmult idő).

ver-tem vala v. volt bil
sem dáwno

ver-tünk vala v. volt bi-
li sme dáwno

ver-tél vala v. volt bil si
dáwno

ver-tetek vala v. volt bi-
li ste dáwno

ver-t vala v. volt bil dá-
wno

ver-tek v. tenek vala v. volt
bili dáwno

Prwni budúci Čas (Első Jövendő idő).

ver-éndek bušem biť

ver-endünk bušeme biť

ver-endesz bušes biť

ver-endetek bušete biť

ver-end buše biť

ver-endenek budú biť

Druhá budúci Čas (Második Jövendő).

ver-ni fogok	gato prvni	ver-ni fogunk	gato prvni
ver-ni fogsz	budúci Čas	ver-ni fogtok	budúci Čas
ver-ni fog		ver-ni fognak	

Príkazugici Spúsob (Parancsoló Mód).

ver-j bi ti	ver-jünk nech bigeme mi
ver-jen nech bige on	ver-jetek bigete wi
	ver-jenek nech bigu oňi

Spogici Spúsob (Foglaló Mód).

Čilagsi Čas (Jelenidő).

ver-jek abi sem bil	ver-jünk abi sme bili
ver-j abi si bil	ver-jetek abi ste bili
ver-jen abi bil	ver-jenek abi bili

Leďwi minuti Čas (Aligmult idő).

ver-nék bil bi sem	ver-nénk bili bi sme
ver-nél bil bi si	ver-nétek bili bi ste
ver-ne bil bi	ver-nének bili bi

Minuti Čas (Mult idő).

ver-tem bol sem bil	ver-tünk boli sme bili
ver-tél bol si bil	ver-tetek boli ste bili
ver-t bol bi	ver-tek boli bili

Dáwno minuti Čas (Régen múlt idő).

ver-tem bol bi sem bil	ver-tünk boli bi sme bili
ver-tél bol bi si bil	ver-tetek boli bi ste bili
ver-t bol bi bil	ver-tek boli bi bili

Prvni budúci Čas (Első Jövendő idő).

ver-endnék bil bi sem	ver-endnénk bili bi sme	budúci ne.
ver-endnél bil bi si	ver-endnétek bili bi ste	
ver-endne bil bi	ver-endnének bili bi	

Druhí budúci Čas (Második Jövendő idő).

ver-ni fognék	gáto prvni	ver-ni fognánk	gáto prvni
ver-ni fognál	budúci Čas	ver-ni fognátok	budúci Čas
ver-ni fogna		ver-ni fognának	

Neutecítí Spúsob (Határozatlan Mód).

Neosobní Čilagši Čas ver-ni biť.

3 Osobníma Lepeňmi.

nekem kell ver-nem	ga	nekünk kell ver-nünk	mi
musím biť		musíme biť	
neked kell ver-ned	ti mu-	nektek kell ver-netek	wi
sis biť		musíte biť	
neki kell ver-nie	on mu-	nekik kell ver-niek	oňi
si biť		musá biť	

Druhí príklad.

b) Pre Wisoko hlasité (A' magas hangúakra).

II. Neutecítá tpicá (Határozatlan v. szenvedő).

Znamenagíci Spúsob (Jelentő Mód).

Čilagši Čas (Jelen idő).

Bednásobní Počet.

sinlöd-öm sužugem sa
sinlöd-öl sužuges sa
sinlöd-ik sužuge sa

Wicnásobní Počet.

sinlöd-ünk sužugeme sa
sinlöd-tök sužujete sa
sinlöd-nek sužugu sa

Ledwíminuti Čas (Aligmult idő).

sinlöd-ém v. sinlöd-öm va-
la sužuwáwal sem sa
sinlöd-él v. sinlöd-öl vala
sužuwáwal si sa
sinlöd-ék v. sinlöd-ik vala
sužuwáwal sa

sinlöd-énk v. sinlöd-ünk
vala sužuwáwali sme sa
sinlöd-étek v. sinlöd-tek va-
la sužuwáwali ste sa
sinlöd-ének v. sinlöd-nének
vala sužuwáwali sa

Pominutí Čas (Mult idő).

Gednásobní počet.

sinlöd-tem sužuwal sem sa
 sinlöd-tél sužuwal si sa
 sinlöd-ött sužuwal sa

Wicnásobní počet.

sinlöd-tünk sažuwali sme sa
 sinlöd-tetek sužuwali šte sa
 sinlöd-tek v. sinlöd-tenek
 sužuwali sa

Dáwno pomjnutí Čas (Régen mult idő).

sinlöd-tem vala v. volt su-
 žuwal sem sa dáwno
 sinlöd-tél vala v. volt su-
 žuwal si sa dáwno
 sinlöd-ött vala v. volt su-
 žuwal sa dáwno.

sinlöd-tünk vala v. volt
 sužuwali sme sa dáwno
 sinlöd-tetek vala v. volt
 sužuwali šte sa dáwno
 sinlöd-tek vala v. volt su-
 žuwali sa dáwno

Prwní budúci Čas (Első jövendő idő).

sinlöd-endem bušem
 sinlöd-endel sužu wani bušef
 sinlöd-endik sužu wani buše

sinlöd-endünk bušeme
 sinlöd-endetek sužu wani bušete
 sinlöd-endenek sužu wani budu

Druhi budúci Čas (Második jövendő idő).

sinlöd-ni fogok
 sinlöd-ni fogsz gafo prwní
 sinlöd-ni fog budúci Čas

sinlöd-ni fogunk gafo prwi
 sinlöd-ni fogtok budúci Čas
 sinlöd-ni fognak budúci Čas

Prikazugici Spúsob (Parancsoló Mód).

sinlöd-jél sužug sa ti
 sinlöd-jék neč sa sužuge on

sinlöd-jünk sužugme sa mi
 sinlöd-jetek sužugte sa wi
 sinlöd-jenek sužugu sa oňi

Spogici Spúsob (Foglaló Mód).

Čilag si Čas (Jelen idő).

sinlöd-jem abi som sa su-
 žuwal
 sinlöd-jél abi si sa sužu-
 wal
 sinlöd-djék abi sa sužu-
 wal

sinlöd-jünk abi sme sa su-
 žuwali
 sinlöd-jetek abi šte sa su-
 žuwali
 sinlöd-jenek abi sa sužo-
 wali

Leđwi minuti Čas (Aligmult idö).

Gednásobní počet

sinlöd-ném sužowalbi sem sa
sinlöd-nél sužowalbi si sa
sinlöd-nék sužowalbi sa

Wicnásobní počet

sinlöd-nénk sužowalibi smesa
sinlöd-nétek sužowalibi stesa
sinlöd-nének sužowalibi sa

Minuti Čas (Mult idö).

sinlöd-tem légyen bol sem
sa sužowal
sinlöd-tél léyyen bol si sa
sužowal
sinlöd-dött légyen bol sa
sužowal

sinlöd-tünk légyen boli sme
sa sužowali
sinlödte-tek légyen boli ste
sa sužowali
sinlöd-tek légyen boli sa
sužowali

Dáwno minuti Čas (Régenmult idö).

sinlöd-tem volna bol bi som
sa sužowal
sinlöd-tél volna bol bi sa
sužowal
sinlöd-ött volna bol bi sa
sužowal

sinlöd-tünk volna boli bi
sme sa sužowali
sinlöd-tetek volna boli bi
ste sa sužowali
sinlöd-tek volna boli bi sa
sužowali

Prwni budúci Čas (Elsö Jöwendö idö).

sinlöd-endném sužowal bi
sem sa budúce
sinlöd-endnél sužowalbi si
sa budúce
sinlöd-endnék sužowal bi
sa budúce

sinlöd-endnénk sužowali bi
sme sa budúce
sinlöd-endnétek sužowali
bi ste sa budúce
sinlöd-endnének sužowali
bi sa budúce

Druhí budúci Čas (Második Jöwendö idö).

sinlöd-ni fognék gačo prwní
sinlöd-ni fognál budúci Čas
sinlöd-ni fogna

sinlöd-ni fognánk gačo pr-
sinlöd-ni fognátok wni bu-
sinlöd-ni fognának duci Čas

Neurečiti Spúsob (Határozatlan Mód).

Neosobné (Čilagsi Čas sinlöd-ni sužowal
(Budúci Čas sinlöd-endni sužowal budúce

3 Osobnima Lepenmi.

Gednásobní Počet.

nekem kell sinlöd-nöm ga
 sa musim sužuwať
 neked kell sinlöd-nöd ti sa
 musis sužuwať
 neki kell sinlöd-nie on sa
 musí sužuwať

nekem kell sinlöd-endnem
 ga bušem muset sa sužu-
 wať budúne
 neked kell sinlöd-endned
 ti bušes muset sa sužuwať
 budúne
 neki kell sinlöd-endnie on
 buše muset sa sužuwať
 budúne

Wicnásobní Počet.

nekünk kell sinlöd-nünk
 mi sa musime sužuwať
 nektek kell sinlöd-netek
 wi sa musite sužuwať
 nekik kell sinlöd-niök oni
 sa musá sužuwať

nekünk kell sinlöd-end-
 nünk mi bušeme muset
 sa sužuwať budúne
 nektek kell sinlöd-endne-
 tek wi bušete muset sa
 sužuwať budúne
 nekik kell sinlödendniek
 oni budu muset sa sužu-
 wať budúne

Tretí príklad.

b) Pre wísofo hlasité (A' magas hangúakra).

Urečítá učeníwá (Határozott cselekyö).

Žnamenagici Spúsob (Jelentö Mód).

Čilagsí Čas (Jelenidö).

Gednásobní Počet.

ver-em bigem.	o
ver-ed biges	o
ver-i bige	o

Wicnásobní Počet.

ver-jük bigeme	o
ver-itek bigete	o
ver-ik bigu	o

Čedwi minuti Čas (Aligmult idő).

Gednásobní Počet.

ver-ém v. ver-em vala bi-
gáwal sem
ver-éd v. ver-ed vala bigá-
wal si
ver-é v. ver-i vala bigá-
wal

Wšenásobní Počet.

ver-énk v. ver-jük vala bi-
gáwali sme
ver-étek v. ver-itek vala bi-
gáwali ste
ver-ék v. ver-ik vala bi-
gáwali

Pominutí Čas (Mult idö).

ver-tem bil sem
ver-ted bil si
ver-te bil

ver-tünk bili sme
ver-tétek bili ste
ver-ték bili

Dáwnjo pominutí Čas (Régenmult idö).

vert-em vala v. volt bil
sem to dáwno
ver-ted vala v. volt bil si
to dáwno
ver-te vala v. volt bil to
dáwno

ver-tük vala v. volt bili
sme to dáwno
ver-tétek vala v. vol bili
ste to dáwno
ver-ték vala v. volt bili
to dáwno

Prwní bjudúci Čas (Elsö Jöwendö idö).

ver-endem bušem biš to
ver-ended bušes biš to
ver-endi buše biš to

ver-endjük bušeme biš to
ver-endjétek bušete biš to
ver-endik budú biš to

Druhí bjudúci Čas (Második Jöwendö idö).

ver-ni fogom gašo prwní
ver-ni fogod gašo prwní
ver-ni fogja budúci Čas

ver-ni fogjuk gašo prwní
ver-ni fogjátok gašo prwní
ver-ni fogják budúci Čas

Príkazugíci Spúšob (Parancsoló Mód).

ver-d v. ver-jed bi ti to
ver-je neš bige on što

ver-jük bime mi to
ver-jétek bite wi to
ver-jék bigú oní to

Spogici Spúsob (Foglaló Mód).

Éilagsí Éas (Jelen idő).

Gednásobní Počet.

ver-jem abi sem bil to
 ver-d v. -jed abi si bil to
 ver-je abi bil to

Wicnásobní Počet.

ver-jük abi sme bili to
 ver-jétek abi šte bili to
 ver-jék abi bili to

Ľedwi minuti Éas (Aligmult idő).

ver-ném bil bi sem to
 ver-néd bil bi si to
 ver-né bil bi to

ver-nök bili bi sme to
 ver-nétek bili bi šte to
 ver-nék bili bi to

Minuti Éas (Mult idő).

ver-tem bol sem bil to
 ver-ted bol si bil to
 ver-te bol bil to

ver-tük boli sme bili to
 ver-tétek boli šte bili to
 ver-ték boli bi bili to

Dáwno minuti Éas (Régenmult idő).

ver-tem bol bi sem bil to
 ver-ted bol bi si bil to
 ver-te bol bi bil to

ver-tük boli bi sme bili to
 ver-tétek boli bi šte bili to
 ver-ték boli bi bili to

První Budúci Éas (Első Jövendő idő).

ver-endném bil bi sem bu-
 dúcne to
 ver-endnéd bil bi si bu-
 dúcne to
 ver-endné bil bi budú-
 ne to

ver-endnök bili bi sme bu-
 dúcne to
 ver-endnétek bili bi šte
 budúne to
 ver-endnék bili bi budú-
 ne to

Druhí budúci Éas (Második Jövendő idő).

ver-ni fognám
 fognád
 fogná
 gačo první
 budúci Éas

ver-ni fognók
 fognátok
 fognának
 gačo první
 budúci Éas

Neurečtí Spůsob (Határozatlan Mód).

Neosobní budoucí Čas ver-endni bit budoucne

3 Osobitnima Lepeňmi.

Gednásobní Počet.

nekem kell ver-endnem ga
 bušem muset bit budoucne
 neked kell ver-endned ti
 bušes muset bit budoucne
 neki kell ver-endnie on bu
 se muset bit budoucne

Wicnásobní Počet.

nekünk kell ver-endnünk
 mi bušeme muset bit budú.
 nektek kell ver-endnetek
 wi bušete muset bit budú.
 nekik kell ver-endniek oni
 budú muset bit budoucne

Slawné Zbádání. Podla wisich Ukásek sa ohibuwagu každé poradné Slowá, narážane ag z neporádnich Slow pochádzané giné Slowo n. p. wárogat čekáwa, wéreget bigáwa, wárhath čekat može, verhet može bit, wárhathat može dat čekat, werelhet može dat bit, wárogathat čekawat može, wéregethet bigawat može, etet krmí, eheth gest može, fekheth ležat može, joheth prinzst može, mehet icť može a t. d. ostatné poradné Ohibuwání Slowa nasledugu. A keď strže Narážaní na trpicé, aneb prostredtrpicé Slowo (na ik wíhádzagícé) sa trafi premenit gačo: wárazozik čeká, werekedik bige sa, szereztetik miluwan bíwá, eheth gest može a t. d. tedi pobla druheg neurečiteg aneb trpicég Ukásti sa ohibuge; a tak kterí predložené Ukásti a Příkladi dobre wí, wí poradné Ohibuwání Slowa.

Gačo sa tito Ukásti potrebuwat magú?

Tak, že w Ukástách značené Konání Koreňu wídatého Slowa načim přilepit podla hlboho aneb wísoho hlasiteg urečitég, aneb neurečitég Wlasnosti Slowa.

Značení. Keš z wíc Skládek stogicém Koreňi ge i s ním wošicého hlboho aneb wísoho hlasitého Samohlasného Wlasnost nasleduge n. p. gyanit podzec,

hasit fěpá, aprit drobi, imád klašná sa, indul po-
hne sa; podla hlbožo hlasíteg Ukáski: tekint hleši,
feszit wiwali, igéz bosoruge, hirdet oblasuge, ide
podla wisoko hlasíteg Ukáski. Keš len samotné i ge w
Slowe, tedi ge ten Rozsil; že dlhé i ge na Ronci
Koreňu podla hlbožo hlasíteg Ukáski n. p. ír píse,
sir plače, nyír strihá, wirit zeleni sa, indit hne,
wisit wi, blači, hůká; Už krátké i ge w Ronci Ko-
reňa obihuge sa Slowo podla wisoko hlasíteg Ukáski
n. p. illik sweči, diszlik dari sa, int napominá.

Načo načim obzłástne merkuwat w Cwiceňá čilagsěho
(Přitomněho) Času w znamenagicém Spůsobu?

Ponewáč lebo w datich Ukásek a Příkladoch někeré
osobitné Případnosti ej še sú neňi naznačené, wešet načim:

1. Keš w prweg neurečitég Ukáski gednásobná třetá
Osoba; togest Koreň na Samohlasného, a to sice nag-
wic na i, aneb o wichádza, w cwiceňi ostatních Osob před
žádaním Lepěním Literu v medzi kłást treba n. p. hi wolá,
hivok wolám, ri plače, rivotk plačem, szö tká, szövök
tkám, nö rostě, növök rostem, jö prinše jövök prinšem.

2. Wurečitég Surmi, keš třetá gednásobná Osoba, to
gest Koreň ze Samohlesním wichádza zvlástně na h, d,
g, l, m, n, r, t před ostatné Lepěni običagně j sa kła-
se n. p. szab-ja wistrihne, ad-ja dá, tud-ja wi, vág-ja
rúbe, esal-ja klame, bán-ja banuge, szán-ja lutuge, bir-
ja włádze, arat-ja žně.

Značení. Někerim učitelom Keči lepsě sa wiši me-
sto j za d, gy; za l, ly; za n, ny; za t, ty; lepi-
ce a makčice Literi potrebuwat, a tať podla tohoto:
mesto adja dá, hallja počuge, bánja banuge, látja
wiši: adgya, hallya, bánnya, láttya, kładú; přwi
Spůsob ge dobři, prawni, gednásobni, a oběčni; dru-
hí ge Zmnožení Slów bez Osobu.

Už Koreňa ostatná Litera ge sz aneb z, Urečitég
Ostawi třetá Osoba, mesto j nadwogi sa (megkettözte-

tik) n. p. ás kopá, ássa; mos mige, mossa; vadász po-
luge, vádássza; ráz trafe, rázza.

Wisoko hlasitég Postawe celé Konečné Lepení buše Li-
tera i n. p. kér-i pítá, esmér-i pozná, üt-i udre, ne-
vet-i wismege sa, szür-i ceši.

3. Lebo wicnásobného Počtu Osobi s tretieg gednásob-
neg Osobi pochádzagu, ag w nich zostawa duplowané ss,
ssz, zz, a buše ássuk kopáme, ássátok kopáte, assák ko-
pagu; vadásszuk, vadásszátok, vadásszák, polugeme,
polugefe, polugu; rázzuk, razzátok, rázzák, trafeme,
trafete, trafú.

4. Už tretá Osoba togest Koreň z Literámi s, sz,
aneb z wichádzá w prweg neurečitég Postawi druhá ged-
násobná Osoba w obecneg Keči pre ľakšé Glasnutí Lepení
ol, el prime n. p. olvasok, olvas-ol čítáf mesto olvassz
keresek hľadám, keres-el hľadáf mesto keressz medžitím:
olvassz, keressz ge porádného Ortelstwa.

5. Už Koreň z dwima gednákima, aneb wic roz-
wást možicima Spoluhlasníma wichádzá gako n. p. áll
stogí, hall počuge, fedd dohowára, ajánl poruči, vezérí
woši, aneb neurečitém Spúsobe pred Konání, ni ze Sa-
mohlasním togest Skonáními ani, a eni wládze, gako tar-
tani držaf, int-eni napowínat, dönteni rúcaf a. t. d.
W cwičení gednásobneg druhég Osobi gako ag w druhég,
a w tretieg Osobi abi dwa, aneb wic spoluhlasní peknejšé
zwučali medzi tíchto Samohlasen sa kláse n. p. áll-asz
stogís, hall-asz počuges, fedd-esz dohowáráf, ajánl-asz
porúcaf, taf ag tart-asz držáf, dönt-esz rúcaf, int-esz
napowínáf.

Z n a e n í. Tento istí Porádek nasledugu w ostatném
Udu Koreňa, na it. aneb aszt, a eszt wichádzagi-
cé Slowá n. p. visit buše visit-asz wířá, simít
simít-asz hlářít, terít terít-esz wířte, hervorzt

zwadne buše hervaszt-asz zwadnes, epezst Gor čini
Zalost, buše epezst-esz.

6. Které Slová obzlaštne té které na og, a ol
wchádzagú, premeniteľné sa obibugú n. p. morg a
morog štamre, forog a forog krúti sa, kóborl a kóbo-
rol blúši, tévelyg anebo tévelyeg túlá sa, a tak w Cwi-
čeňi ostatných Osób w obidvoch Počtoch to medzi hošene
o, aneb e už winechagu, už zadržagu, gako n. p. mor-
gok aneb morogok štamrem, morogsz aneb morgasz
štamres, morgunk aneb morogunk štamreme, morgo-
tok aneb morogtok štamrete, morganak aneb morg-
nak; w Pominutem Čase morgottam aneb morogtam
štamtal sem, morgottál aneb morogtál a. t. d. už ten-
to už druhí Koreň nasledugicé, premeniteľné, a podľa
Wóli.

Čo načim wešet o Cwiceňá ledwí minutého Času?

Len to: že w temto od datich ukáseť skoro nikdi ne-
načim odchádzat.

Gako sa cwicií minuti Čas?

1. W cwiceňi tohoto tretíu gednásobnú Osobu wez-
múcé za Základ ke Koreňu Slowa načim Lepení t, aneb
ott, ett, ött klášt.

U síce: až Koreň hľbožo hlasitich Slów na j, l,
ly, n, ny, r wchádza, a pred tíchto Litér neňi druhí
Spolahlasni, té len samé t primú n. p. fej dogí, fej-t
dogil, fáj bolí, fáj-t bolelo; hál nocuge, hál-t nocu-
wal; él žige, él-t žil; tanul učí sa, tanul-t učel sa;
foly teče, foly-t tekol; fon praše, fon-t prádel; hány
hádže, hány-t hádzal; tör láme, tör-t lámal; szür
ceši, szürt cešil.

W druhich Prípadnostách Lepení ott, ett, ött žadá
n. p. kap-ott dostal, hagy-ott nechal, es-ett padnul,
szeret-ott miluwal, sütt-ött pékof.

Značení. K mnohým na d wihádzagícim, žale wig udatním Koreňám ag samé t sa dáwa, a tak: už takto, už tak se potrebuwáwagú n. p. szaladt bežal v. szaladott; marat zostal maradott; fáradt usťal fáradott; tévedt mílil sa aneb tévedett.

2. Už Koreňa ostatná Litera'ge sz, toto sz w po-
minutem Čase, pred minulí Čas činičeg Literi t, sa na t
prewráti n. p. vizz nese, buše vitt nesol.

3. Dupluwané tt, na ott, a ett wihádzagicého mi-
nutého Času ostatné Osobi nekedi len na gedno t premie-
ná, z winehaním s ním hošicého Samohťasného n. p.
kaptam dostal sem, né kapotam, kaptál dostal si! né ka-
pottál aneb kaptál.

Gakého cwičená ge dáwno minulí Čas?

K Lepeňom každég Osobi minutého Času, Stowo
wala, aneb volt načim t Pomoci pridat n. p. mentem
wala aneb volt isol sem dáwno, mentél wala aneb volt
isol si dáwno, ment wala aneb |volt isol dáwno.

Gakého cwičená ge budúci Čas?

On ge dwogakého: 1. Stimato w Ukáski predobrá-
fenima Pridawťami sa cwiči: andom, endem, andod,
ended, andja, endje, and, ond, bez každég Wiminkí.

2. Neurečitého Spúšoba Prstomněmu Času ni, aneb
ani, eni, Konánám fogok, fogsz, fog; neurečitég Po-
stawi; fogom, fogod, fogja, Urečitég Postawi pridawa-
gicé na Pomoc n. p. fogok, fogsz, fog; fogom, fogod,
fogja látai, aneb kéni, bušem, bušes, |buše wiset,
aneb prosit.

Znamení. W Uherčine budúci Čas urobi ag čilagí
Čas zwlastne, statima Slowami ktere Wec w budú-
cém stát znamenagu n. p. ezután pozatim, majd
sak, kolnap zagtra, esztendőre na Roč, tanulok
járok, elmegyek, bušem sa učit, hošit, odegdem.

Často sa cvičí Príkazugici Spúsob?

Ponewáč lebo Príkazugici Spúsob gednásobnu prvú Osobu nemá druhú Osoba, a tak stegto giné Osobi takto sa cvičá:

1. Keš Koreňa ostatná Litera ge b, d, f, g, gy, l, ly, j, k, m, n, ny, p, r, tedi Literu j našim temu Koreňu pridať, a buše neurečitég Postawi takto: szab-j wistrihni, ad-j dag, döf-j kol, wäg-j rúbag, ül-j seš, ál-j stog, wáj-j kutag, rak-j klaš, nyom-j tlač, aneb gnaw, von-j šahag, kap-j dostaň, kër-j pítag.

Keš ale Koreňa ostatná Litera ge s, sz, z teto Literi sa dupluwagu a buše ás-s kopag, mos-s per, umí vadás-sz polug, ráz-z tras, zuz-z združgag.

Značení. Té Slowá které Koreňa konečnú Literu sz neurečitém Spúsobe na en, aneb in premeňá n. p. tesz tobí, visz nese, vesz kúpi, hisz werí; tenni urobiť, vinni nést, venni kúpiť, hinni weriť, Príkazugicém Spúsobe mesto sz, gy prímu, a buše tégy spraw, végy kúp, vigy wezni, higy wer.

Už Koreň na Literu t wihádza, za krátkim Samohlasním na ss sa premeňí n. p. arat žne, arass žni, fut beží, fuss bež, üt udre, üss udri, követ nasleduge, kövess nasledug; za dlhým Samohlasním a obzlastne za e, i, ü, aneb keš w Koreňi pred t Spoluhlasní t k Literi t, s prime, a buše wét ublíží, wét-s ublíž, tanit uči, tanit-s uč, füt kúri, füt-s kúr, bont rozeber, bont-s rozeber, dönt rúca, dönt-s rúcag a. t. d. Predca ale lát wiši, buše jlás-s wiš, hocsát odpusti, löt beží, löss bež—a. t. w.

Už Koren na Samohlasného wihádza j buše príkazugicé Lepení n. p. hí wolá, hí-j wolag, ri plače, ri-j plač, szö tčá, szö-j tčag, lö strelí, lö-j strel.

Značení. Někteří za g, gy, l, ly, n, ny, mesto j, z dupluwáním žigu n. p. haggi nečag, találly nagši, folly teč, vonny tabag, hánný háč, čo ne-
ni inse, len darebné žmnožení Liter.

W Trpneg aneb na ik wičádžagičég Postawi prika-
žugičého Spósobu druhá gednásobná Osoba buše wičád-
žat na jal, jel, anebo mesto j wise spominutég ginég ce-
liceg konečneg Literi, pridawagičé al, el, n. p. agyar-
kod-jál reptag, teleped-jél poposebag, csudálkoz-zál ču-
dug sa, usz-szál pláwag, szövetkez-zél spog sa.

2. W Urečitég Postawi Prikazugičého Spúsobu dru-
há Osoba buše až neurečíteg Postawe prikazugičég druhég
Osobi mesto j, aneb pre celošti tegto slúžičég inség Lite-
ri d sa kľáše; n. p. szab-d wistrihag, aneb wistrihni;
nyom-d tlač, kér-d prof, ás-d kopag, üs-d udri, kö-
ves-d nasledug, zuz-d ždružgag, tanits-d uč, lás-d wiš,
a. t. d. W običagi ge ale k Literi j aneb Prikazugičého
Spúsobu inség značeneg Literi ad, a ed pridat, a takto
howorit: szabj-ad, kérj-ed, nyomj-ad, áss-ad, üss-ed,
zuz-zad, üz-zed nahánag.

3. Gednásobná třetá prikazugičá Osoba neurečíteg
Prweg Ukáští buše k druhég Osobi on, en, ön trpneg
Ukáští ale ék, — w urečitég Ukáští a, e, prihlesičé n. p.
szabj-on neč stihňe, kérj-en neč pítá, áss-on neč
kopá, késs-en neč sa mešťá, köss-ön neč wáže, gyüj-
tsön neč žhromažši, aggód-jék neč sa stará, sinlöd-jék
neč sa sužuge, — szab-ja, kér-je, ás-sa, kés-se, kös-
se, gyüjt-se, gyujt-sa neč zapálí.

4. Wicnásobneg Pošti prweg Osobi neurečité unk,
ünk: urečité uk, ük, w obidwoch neurečitich Postawách
druhá Osoba atok, etek, třetá anak, enek, — urečíteg
Postawe ale druhá Osoba átok, étek, třetá s pridawnim
ak, ék, n. p. szabj-unk, szabj-atok, szabj-anak wi-

ŕiŕihñime, wiŕiŕihnite, wiŕiŕihnú; kërj-ünk, kërj-etek, kërj-enek pítagme, pítagte, nech pítagu; gyüjts-ünk, gyüjts-etek, gyüjts-enek zbrromažšime, zbrromažšite, zbrromažšá; láss-unk, láss-atok, láss-anak nech wišime, wišite, wišá; (neurečíte wolačo) — irj-uk, irj-átok, irj-ák píŕime, píŕite, píŕú; kërj-ük, kërj-étek, kërj-ék proŕime, proŕite, proŕá; láss-uk, láss-átok, láss-ák wišime, wišite, wišá; vigy-ük, vigy-étek, vigy-ék neŕme, neŕte, neŕú.

Čo načim wešeť o čilagšeho Času spogičého Spúŕsobu?

To: že tento ŕa nerozezná od Príkazugičého Spúŕsoba; lebo ale tento Spúŕsob ag prawú Oŕsobu má, preto ě príkazugičého Spúŕsoba druhég Oŕobi w gednáŕsobném Počtu ak, ek, am, em. Konáñi kłáŕe, wedla rozumeñá neurečíteg, a urečíteg Postawi, buše hotowi Spogičého Spúŕsoba čilagši Čas.

Gako ŕa čwiči Spogičého Spúŕsobu ledwi minuti Čas?

Čak že pred Konáñá znamenagičého Spúŕsobu ledwi minutého Času Litera n ŕa kłáŕe n. p. vár-ék čekáwal ŕem, buše: vár-nék, vár-nál, vár-na čekalbi ŕem, čekalbi ŕi, čekalbi; ver-nék, ver-nél, ver-ne bilbi ŕem, bilbi ŕi, bilbi a t. d. gako z wiŕe datičy Ukáŕeť ŕa wigawí.

Gako ŕa čwiči minuti, a dáwno minuti Čas spogičém Spúŕsobe?

Bez každeg Časťosti w minutém Času, ě minutému Času znamenagičého Spúŕsoba légyen, ě dáwno minutému ale wolna pomocné Stowo pridáwagice.

Gako ŕa čwiči w spogičém Spúŕsobe umineni budúci Čas?

Podla teho gako w Ukáŕkách značené ge, w proweg neurečíteg Ukáŕki w gednáŕsobném Počtu andnék, andnál, andna; endnék, endnél, endne; Wicnáŕsobném Počtu, andnánk, andnátok, andnának; endnénk, endnétek,

endnének ; w dtuheg neurečitég uláski len třetá Osoba sa rozdeluge s Končení andnék , a endnék ; urečitég Postawi buše z Lepeňami : andnám, endném ; andnád , endnéd ; andná , endné ; andnók , endnök ; andnátok , endnétek ; andnák ; endnék.

Krom tohoto w Spogicém Spůsobe budoucí Čas učině neurečitého Spůsobu ni, ani, eni Skončení ; neurečitég Postawe stímto pomocním Slowom : fognék , fognál , fogná ; fognánk , fognátok , fognának ; a urečitég Postawe stímto : fognám , fognád , fogná ; fognók , fognátok , fognák.

Odčítá a gako sa wicwičí neurečítí Spůsob ?

1. Običajně , a vlastně z Koreňa, w přítomném Času přidawajíc Skončení ni.

2. Skončení ni, z dwogima Spoluhlasnima, (které sa odličít možu) wichádzagicému Koreňu, medzi klasíce a, e, sa dáwa n. p. tart-a-ni držať , kerd-e-ni opitať , int-e-ni napomínať.

3. Už Korena Koňec ge t, a to dlhé é, i, ü, aneb Sklátka asz, esz predbehně, tedi meňitedelné Ronáňá už ni, už ani, eni, buše neurečítí Spůsob n. p. fejerít-ni belít, aneb fejerít-eni ; virít-ni, aneb virít-aní šterstwet ; füt-ni, aneb füteni kúrit ; szakaszt-ni, aneb szakasz-tani odtrhnúť ; epeszt-ni aneb epeszt-eni zarmúťit.

4. Su také Slowá které w znamenagícího Spůsobu Gednásobneg třeteg Osobi z Literá gy, aneb sz wichádzagu, a této to gy, a sz, na n premeňice, primú Lepeňi ni n. p. megy isz, menni isť ; eszik ge, enni gesť ; iszik pige, inni piť ; vesz kúpi, venni kúpit ; tesz kladz, tenni klášť ; hisz weri, hinni werít.

5. Neurečítí Spůsob ag z Osotnima Lepeňi isa potros-

buwawa w Uherškém; ponewáč Sklončení ni, gednásob-
neg prweg Osobi z Lepeňmi nom, nem, w druheg z Le-
peňmi nod, ned, nöd, trefu z Lepeňmi nia, nie, wic-
násobného Počtu w prweg Osobi z Lepeňmi nunk; nünk
druhag, notok, netek, nötök; w trefeg z Lepeňmi niok,
niek nastawicé.

6. Neurečitého Spůsobu budúci Čas podľa čilagšého
Času mesto ni, andni, endni, Lepeňi twičá, a gednostag-
ne osobné Lepeňi primú: z Pridáwaním andnom, end-
nem; andnod, endned; andnia, endnie; andnunk, end-
nünk; andnotok, endnetek; andniok, endniek.

Značení. Neurečitého Spůsobu ostatné odchýlnosti ni-
že pri Učastecu wiložime.

Které sú neporádné Slová (Rendetlen igék)?

Které odchádzagu od Odchýlnosti porádného Slowa,
a w Pridáwaní Lepeňá, anebo wolaču medzi-Postawku
trpá, aneb Koreň ináč premenugu, gako w porádných
Slovách ge običag.

U k á ſ ſ a

Непоряднёго Слова I e n n i bit.

Znamenagici Spóſob (Jelentő Mód).

Pritomní Čas (Jelenidő).

Gednásobní Počet. Wicnásobní Počet.

Ťfobi	1. vagyok sem	vagyunk sme
	2. vagy ſi	vagytok ſte
	3. van v. vagyon ge	vannak v. vagnak ſu

Leđwí minutí Čas (Aligmult idő).

Ťfobi	1. valék bíwal sem	valánk bíwali sme
	2. valál bíwal ſi	valátok bíwali ſte
	3. vala bíwal	valának bíwali

Minutí Čas (Mult idő).

Ťfobi	1. voltam bol sem	voltunk boli sme
	2. voltál bol ſi	voltatok boli ſte
	3. volt bol	voltak v. voltanak boli oñi

Dáwno minutí Čas (Régen mult idő).

Ťfobi	1. voltam vala v. volt bol sem dáwno	voltunk vala v. volt boli sme dáwno
	2. voltál vala v. volt bol ſi dáwno	voltatok vala v. volt boli ſte dáwno
	3. volt vala v. volt bol dáwno	voltak vala v. volt boli oñi dáwno

Prwní budúci Čas (Első Jöwendő idő).

Ťfobi	1. leszek bušem	leszünk bušeme
	2. léssesz bušes	lesztek bušete
	3. lesz v. léssen buše	lesznek budu

Druhí budúci Čas (Második jöwendő idő).

Ťfobi	1. fogok lenni bušem bit	fogunk lenni bušeme bit
	2. fogsz lenni bušes bit	fogtok lenni bušete bit
	3. fog lenni buše bit	fognak lenni budu bit

Parancsoló Mód.

Ednásobní počet.

Wicnásobní počet.

Ľobi	2. légy buš ti	legyünk bušeme mi
	3. légyen neč buše on	legyetek bušete wi
		legyenek neč budu oňi

Foglaló Mód.

Ľitagsí Ľas (Jelenidő).

Ľobi	1. legyek abi sem bol	legyünk abi sme boli
	2. légy abi si bol	legyetek abi šte boli
	3. legyen abi bol	legyenek abi boli

Ľedwi minutí Ľas (Aligmult idő).

Ľobi	1. volnék bol bi sem	volnánk boli bi sme
	2. volnál bol bi si	volnátok boli bi šte
	3. volna bol bi	volnának boli bi

minutí Ľas (Mult idő).

Ľobi	1. votam legyen že sem bol	voltunk legyen že sme boli
	2. voltál legyen že si bol	voltatok legyen že šte boli
	3. volt legyen že bol	voltak legyen že boli

Dáwno Minutí Ľas (Régen mult idő).

Ľobi	1. voltam volna bol bi sem	voltunk volna boli bi sme boli
	2. voltál volna bol bi si	voltatok volna boli bi šte boli
	3. volt volna bol bi	voltak volna boli bi boli

Prwní budúci Ľas (Első jövendő idő).

Ľobi	1. leendnék bol bi sem	leendnék boli bi sme	budúc.
	2. leendnél bol bi si	leendnétek boli bi šte	
	3. leendne bol bi	leendnének boli bi	

Drubi budúci Ľas (Második jövendő idő).

Ľobi	1. fognék lenni gačo prwní	fognánk lenni gačo prwní
	2. fognál lenni budúci Ľas	fognátok lenni budúci Ľas
	3. fogna lenni budúci Ľas	fognának lenni budúci Ľas

Neurečiti Spósob (Határozatlan Mód).

Čilagši Čas lenni bit
 Budúci Čas leendni bit budúcne

3 Osobníma Lepeňmi.

	Sednásobní Počet.	Wicnásobní Počet.
Čilagši	1. lennem kell bit musim 2. lenned kell bit musšif 3. lennie kell bit musš	lennünk kell bit musšime lennetek kell bit musšite lenniek kell bit musšá
Budúci	1. leendnem kell bit Sem musšet bit 2. leendned kell bušes musšet bit 3. leendnie kell buše musšet bit	leendnünk kell bušeme musšet bit leendnetek kell bušete mu- šet bit leendniek kell budu mu- šet bit

Učastec (Részesülő).

való sūci, sūcá, sūcé	lévő bīwagšci
vólt bilí, bilá, bilé	lett zostani
leendő budúci, budúcá, é.	leendő budúci

Druhí Príklad.

Neporučného Slova l e n n i bit.

Žnamenagici Spósob (Jelentő Mód).

Prítomní Čas (Jelenidő).

	Sednásobní Počet.	Wicnásobní Počet.
Osobi	1. leszek bušem 2. lesz v. lészesz bušes 3. lesz v. lészén buše	leszünk bušeme lesztek bušete lesznek budu 6 †

Leđwí minutí Čas (Aligmult idő).

Gednásobní počet. Wicnásobní počet.

Ůsobi	1. levěk bíwal sem	zostal	levének bíwali sme zostali
	2. levél bíwal si		levétek bíwali šte zostali
	3. leve v. lön bíwal		levének bíwali zostali

Pominutí Čas (Múlt idő).

Ůsobi	1. lettem zostal sem	lettünk zostali sme
	2. lettél zostal si	lettetek zostali šte
	3. lett zostal	lettek v. lettenek zostali

Dáwno pominutí Čas (Régen mult idő).

Ůsobi	1. lettem vala v. volt zostal sem dáwno	lettünk vala v. volt zostali sme dáwno
	2. lettél vala v. volt zostal si dáwno	lettetek vala v. volt zostali šte dáwno
	3. lett vala v. volt zostal dáwno	lettek vala v. volt zostali dáwno

Prwní budúci Čas (Első Jövendő idő).

Ůsobi:	1. leendek bušem	budúci ne	leendünk bušeme budúci ne
	2. leendesz bušes		leendetek bušete budúci ne
	3. leend buše		lendenek budu budúci ne

leszek nemá druhi budúci Čas, ten geden wiše položení.

Príkazugici Šópsob (Parancsoló Mód).

Ůsobi		legyünk bušme mi
	2. légy buš ti	legyetek bušte wi
	3. legyen nech buše on	legyenek budu oní

Špogici Špópsob (Foglaló Mód).

Prítomní Čas (Jelen idő).

Gednásobní počet. Wicnásobní počet.

Ůsobi	1. legyek abi sem bol	legyünk abi sme boli
	2. légy abi si bol	legyetek abi šte boli
	3. legyen abi bol	legyenek abi boli

Leđwi minutí Čas (Aligmult idő).

	Bednásobní počet.	Wienásobní počet.
Osobi	1. lennék zostal bi sem	lennénk zostali bi sme
	2. lennél zostal bi si	lennétek zostali bi ste
	3. lenne zestal bi	lenénnek zostali bi

Minutí Čas (Múlt idő).

Osobi	1. lettem legyen že sem bol	lettünk legyen že sme boli	zostali
	2. lettél legyen ši si bol	lettetek legyen že ste boli	
	3. lett legyen že bol	lettek legyen že boli	

Dáwno pominutí Čas (Régenmult idő).

Osobi	1. lettem bol bi sem	lettünk boli bi sme	zostali
	2. lettél bol bi si	lettetek boli bi ste	
	3. lett volna bol bi	lettek volna boli bi	

Prwní buduci Čas (Első jövendő idő).

Osobi	1. leendnék zostal bi sem	leendnék zostal bi sme	budúce
	2. leendnél zostal bi si	leendnétek zostal bi ste	
	3. leendne zostal bi	leendnének zostal bi	

Drugi buduci Čas, gačo prwní buduci Čas.

Neurečiti Spósob (Határozatlan Mód).

Čilagsí Čas lenni bit
 Buduci Čas leendni bit budúce.

Stawníř Meřtowníř (Gerundium Allapot-jegyző).

lévén {
 léve { biwši

lévést {
 letten { síuce

U t á s t a

Neporádných Slovo (Rendtele. Igék' Táblája).

Na folko oňi od porádn . od chád zagu.

N. 1. Čas	eszik ge, enni gest	N. 2. iszik pige, inni piť.

Znamenagici Spóřob (Jelentő Mód).

álagsi.	eszem gem	iszom pigem
	eszol ges	izol piges
	eszik ge	iszik pige
	eszünk game	iszunk pigeme
	esztek gete	isztok pigete
	esznek gesá	isznak pigu

ledwi min.	evém-él-ék gedával	ivám-ál-ék pigával
	sem, si, al	sem, si, -wal
	evénk-étek-ének ge	ivánk-átok-ának pi
	dávali sme, ste, -li	gávali sme, ste, -li

minuti	eltem-él - evett ge	ittam-ál, ivott pi
	dol sem, si, -ol	som, si, pil
	ettünk-etek-ek gedli	ittunk-atok-ak pi
	sme, ste, -li	sme, ste, pili

Priřazugici Spóřob (Parancsoló mód).

egyél-ék	gec ti, neř	igyál-ék	pi ti, neř
on gi		pige on	
— etek-ének	gete	igyatok-ának	piře wi,
wi, neř oňi	gesá	neř pigu oňi	

N. 1. Eszik	ge, enni gest	N. 2. iszik pige, inni pit.

Spogici Spósob (Foglaló Mód.)

átagsfi	egyem-él-ék abich, abis, abi gedol	igyam-ál-ék abich, sem, si, abi pil
	együnk-etek-enek abi sme, ste, abi gedli	igyunk-atok-anak abi sme, ste, abi pili
ledwi min.	enném-él-ék gedol bi sem, si, gedol bi	innám-ál-ék pil bi sem, si, pil bi
	ennénk-étek-ének 'ge. dli bi sme, ste, bi	innánk-átok-ának pi- li bi sme, ste, pili bi
	ovó gesici	ivó pigici

N. 3. megy ise, menni ist.	N. 4. aluszik v. alszik spi, aludni v. alun- ni spat.

Žnamenagici Spósob (Jelentő Mód.)

átagsfi.	megyek v. menek isem mégy v. mégysz isef megy v. mén ise megyünk iseme mentek isete mennek idú	aluszom v. — om spim — ol — ol spif — ik — ik spí — unk spíme — tok spíte — nak spá
ledwi min.	menék-él-e isel sem nedáwno si, isel nedáwno menénk-étek-ének isli sme, ste, isli nedáwno.	aluvám v. alvám, -ál vál-ék-vék spáwal sem, spáwal si, -wal aluvánk-vánk-átok v. átok-ának v. ának spali sme, ste, spati

N. 3. Eaf	megy iſe, menni iſt.	N. 4. aluszik v. alszik ſpi, aludni v. alun- ni ſpat.

minuti	mentem-él-t iſol ſem iſol ſi, iſol	aludtam-ál-aludt ſpal ſem, ſpal ſi, ſpal
	mentünk-tetek-tek iſli ſme, ſte, iſli	aludtunk-tatok-tak ſpali ſme, ſte, ſpali

Prizugici Spóſob (Parancsoló Mód).

menj, menjen iſ, neſ iſe	alugyál-ék ſpi neſ ſpi
menjeteſ-enek iſte, neſ idú	alugyatok-anak ſpite neſ ſpá

Spogici Spóſob (Foglaló Mód).

éilagſi	menjek menj menjen abiſ ſem, ſi iſol	alugyam-ál-ék abiſ ſem, ſi, ſpal
	menjünk-etek enek abi ſme, ſte, iſli	alugyunk-atok-anak abi ſme, ſte, ſpali

ledwi min.	mennék-él-e iſol biſ ſem, ſi, iſol bi	alunnám-ál-ék ſpal ſem, ſi, ſpal
	mennénk-étek-ének iſli bi ſme, ſte, bi	alunnánk-átok-ának ſpali bi ſme, ſte, bi
	menő iſici	alvó ſpici.

N. 5. fekszik leží,
fekünni aneb fe-
küdni ležáť.

N. 6. jö prinſe,
jönni prinſt aneb
jöni.

Žnamenagici Spóſob (Jelentő Mód).

éilagſi	fekszem-szel-szik le- žim, ležíſ, leží feküszünk v. szünk, feküsztok feküsznek ležíme, ležíte, ležá	jövök jösz jö v. jön priſem, priſeſ, *ſe jövünk jöttök jönnek aneb jönnek prinſe- me, prinſete, prinđu

N. 5. Čas	fekszik leží, fekünni aneb feküdni ležat.	N. 6. jö prinše, jönni prinšt aneb jöni

ledwó min.	feküvém-vém-üvél v. vél-üvék-ék ležá- wal sem, si, =wal	jövék jövel jöve pri- sel sem, prisel si, prisel nedáwno
	feküvénk-vénk-étek étek-üvének-vének ležáwali sme, ste, =li	jövénk jövétek jövé- nek prisli sme, ste, prisli nedáwno
minyüti	feküdtem-él-feküdt ležal sem, si, ležal	jöttem jöttél jött prisol sem, si, =sol
	feküdtünk-tetek-tek ležali sme, ste, =li	jöttünk-tetek-enek prisli sme, ste, =li

Príkazugíci Spósob (Parancsoló Mód).

feküdjél feküdjék lež nech leží	jőj, jövel, v. jer jöjjön prinši, nech prinše
feküdjetek-jenek lež, te, nech ležá	jőjjetek jöjjenek prin- šite, nech prinđu

Spógiici Spósob (Foglaló Mód).

éilagsi	feküdjem-jél-ék abich ležal, abis, abi ležal	jőjek-jőj-ön abich sem prisol, si, abi prisol
	feküdjünk-etek-enek abi sme, ste, bi ležali	jőjünk-etek-enek abi sme, ste, abi prisli
ledwó min.	feküdném-él-ék le- žal bi sem, si, =bi	jönnek jönnél jönne prisel bi sem, si, bi
	feküdnénk-nétek-né- nek ležali bi sme, ste, ležali bi	jönnek-étek-ének prisli bi sme, ste, prisli bi
	fekvő ležíci	jövő prinđuici

N. 7.
Eszfú v. fuj dúchá,
fúni v. fújai dúchať.N. 8. hí wolá, hini
v. hivni woláť.**Znamenagíci Spósob (Jelentő Mód).**

	fúvok fúsz v. fújsz fú v. fuj dúchám dú- cháť dúchá	hivok hivsz hí v. hiv wolám woláť wolá
úlagfi	fuvunk fútok v. fujtok fúnak v. fujnak dú- cháme -te -gu	hívunk hívtok hivnak v. hínak woláme woláte wolagu
ledwi min.	fuvék-ál-a dúcháwal sem, si, dúcháwal	hivék-ál-a woláwal sem, si, woláwal
	fuvánk-átok-ának dú- cháwali sme, ste, -li	hivánk-átok-ának woláwali sme, ste, -li
minuti	fúttam v. fujtam-tál fujt dúchal sem, si -al	hivtam-tál-vott wo- lal sem, si, wolal
	fujtunk-tatok-tak dúchali sme, ste, -li	hivtunk-tatok-tak wolali sme, ste, -li

Prikazugíci Spósob (Parancoló Mód).

	fujj-fujjon dúchag, neh dúchá	hijj hijjon woleg neh wolá
	fujjatok-ának dúchag- te neh dúchagu	hijjatok-ának woleg- te neh wolegu

Spogíci Spósob (Foglaló Mód).

úlagfi	fujjak-fujj-fujjon abi sem abi si, abi dúchal	hijjak-hijj-hijjon abi sem, si, abi wolal
	fujjunk-átok-ának abi sme, ste, abi dúchali	hijjunk-jatok-janak abi sme, ste, wolali
ledwi min.	fúnék v. fujnék-ál-na dúchal bi sem, si, bi	hinék-hivnál-hivna wolal bi sem, si, bi
	fúnánk-átok-ának dú- chali bi sme, ste, bi	hivnánk-átok-ának wolali bi sme, ste, bi
	fuvó dúchagíci	hivó wolegíci

Znateňi. Podla štwrtég utáští sa ohibugu ag tito
 Slowá: alkuszik aneb alkudik gedná sa, hara-
 guszik aneb haragszik hñewá sa, nyugoszik odpo-
 tíwá, a tito w neurečítém Spósobe budu takto: al-
 kudni aneb alkunni gednať, haragudni aneb hora-
 gunni hñewať, nyugodni aneb nyugonni odpočinuť.

Podla páteg Čumeri: cselekszik číňi, betegszik
 nemocne, elégszik społogní ge, hidegszik ochládne,
 igyekszik ušluge sa, menekszik ochraníwá sa, me-
 legszik hřege sa, öregszik ostaráwa sa, veszekszik
 waši sa, ale teto isté: cselekedik, igyekezik, me-
 nedik, veszekedik; aneb Štonáňmi betegül, elé-
 gül, hidegül, melegül, öregül, w tem ištém Ro-
 zumeňi, magú poradné Ohibuwáňi.

Podla šesteg Čumeri budu: fő wari, főni warít,
 lö strelí: löni strelít, nő rostne, nőni rostnúť, nyő
 ruwe, nyőni ruwať, ró towáši, róni towášít, sző
 ttá, szőni ttát.

A sedmeg Čumeri patri: bú aneb buj šteige sa
 šlowá sa, búni aneb bujni štit sa šlowať sa; ale
 tomu Slowu nékteri ag Ronceňi ik priwlastná.

Podla osmeg Čumeri iše: ri plače, rini plakať,
 szí člipe aneb smtká, színi člipať, aneb smtkáť,
 vi boguge, vini aneb wíwni boguwať.

Které sů neosobné Slowá?

Té které w obidwoch Počtoch len w gebnég, a nag-
 wic treteg Osobi, biwagu potrebuwane, oné sů teto: ne-
 kem van ga mám, nekem kell ga mám, nekem le-
 het ga móžem, nekem fáj mňa boli, nekem tetszik,
 mñe sa lúbí, nekem illik mñe swečí.

Čo načim wešet od tichto neosobních Slow?

To že Odčílnošt tichto w Premeneňi ze snima ho-
 šičich osobních wlášičich Měn stogí, n. p. van könyvem
 könyved könyve, mám Rñihu, máš Rñihu, má Rñi-
 hu; van könyvünk, van könyvetek, van könyvök má-

me Rñihu, máte Rñihu, magu Rñihu; vannak kõny-
veim, kõnyveid, kõnyvei mám Rñihi, máš Rñihi, má
Rñihi, vannak kõnyveink, kõnyveitek, kõnyveik má-
me Rñihi, máte Rñihi, magu Rñihi a taš Saleg w
každém Spósobu, Času len tretú Osobu w obidwoch Po-
toch užiwagíce, to nekem, neked, neki, mne, tebe, ge-
mu a. t. d. pod ním rozumíce.

Čo načim wešet o nines, a sines tagičeho Slowa ?

Tato pocházjá od Slowa van, gačo tebi sa nem van
premenilo na nines, a is nines ale na Slowo sines. Obi-
dwa len w čilagsěm Času, w Znamenagícěm Spósobu bi-
wagu potrebuwané n. p. nines virágom, virágod, virág-
ja, nines virágunk, virágtok, virágjok, nemám Kwetu,
nemáš Kwetu, nemá Kwetu, nemáme Kwetu, nemáte
Kwetu nemagu; ninesenek virágim, virágid, virági, vi-
rágink, virágitok, virágik, nemám Kwetis, nemáš Kwe-
ti, nemá Kwetis, nemáme Kwetis, nemáte Kwetis, nema-
gu Kwetis; nekem, neked, neki sines virágom virágod,
viráolja, ga, ti, on, nemám, nemáš, nemá, Kwetu,
nekem, neked, neki sinesenek n. p. viráojaim, viráojaid,
viráojai, ga, ti, on nemám, nemáš, nemá Kwetis.

Značení. Je Slowa van, a nines wladníce Zamená
nekem, neked, neki sa možu winechat n. p. van
aneb nines, virágom, virágod, viráolja, van nines
virágunk, virágtok, virágjok a. t. d. ale sines neke-
di žáda z Wladárstwím bit, nekem sines képem, ké-
ped, képe, ani ga nemám Obraz, ani ti, ani on,
ináč ag kratšě sa može powedať: képem, képed, ké-
pe sines, ani Obraz nemám, nemáš, ani Obraz nemá.

Čo načim wešet o neosobného Slowa kell ?

Tehoto Slowa Predklad ge 1. lebo wolaké hlawné
Meno n. p. nekem pénz kell, čcem Penáze, a tedi má
to Rozumení, že na Penáze mám Potrebu n. p. nekem
neked neki, nekünk nektek nekik pénz kell, vagy pén-

nek kellenek; ga ti on *šcem šces šce*, mi wi oni *šceme šcete šcegu* Penáze; a. t. d. podľa každého Spósobu, a Času premeníte len tretieg Osobi gednásobni, a wienásobni Poiet; — aneb b) wolaki Skutek kteri gedného w neurečitem Spósobu stogiceho Slowa Přibitek wislowi, a tehdi tohoto Skutku potřebné Činení znamená, w kterég Pripadnosti podľa každého Spósobu, a Času, len geho gednásobná tretá Osoba sa premení n. p. nekem, neked, neki, nekünk, nektek, nekik kell menni, ga, ti, on, musím, musíš, musí íst; mi, wi, oni, musíme, musíte, musá íst *). Medžitím w Odšilnosti neurečitého Spósobu Osobné Lepení Zamena možu užiwané bit n. p. mesto tohoto: nekem, neked, neki kell mennai, kratsé, lepsé, a kragšé howorime kell mennem, menned, mennie, mennünk, meanetek, menniek, musí íst, musíš íst, musí íst, musíme íst, musíte íst, musá íst; kell mondanom, mondanod, mondania, mondanunk, mondantok, mondaniok, musím powedať, musíš powedať, musí powedať a. t. d.

Značení. Podla tohoto sa može ohibuwať tetszik, a také neosobné Slowa n. p. nekem, neked, neki, nekünk, nektek, nekik tetszik illik a' kalap, nekem, neked, neki, nekünk, nektek, nekik tetszenek illenek a' kalapok, mne, tebe, gemu, nám, wám, gim sa lúbi swetsí Širáť, mne, tebe, gemu, nám, wám, gim, sa lúba swetsá Klobúki.

Co načim wešet o lehet neosobného Slowa?

Už wolaké hlawné Meno ge Predklad tohoto Slowa,

*) W ledwi minutém Čase kelle, minutém Čase kellett, dáwno minutém Čase kellett vala, aneb volt, budúci Čas kellend, spogici Spósob kelljen, ledwi minutí w spogicém Spósobu kellene, minutí kellett légyen, dáwno minutí kellett volna, budúci kelleni fog, neurečiti Spósob kelleni.

lebo vládagici Staw znamená, z vládicim osobnim Lepením sa može ohibuwać, prám tať gať wise o Slowe van powedané bolo n. p. nekem lehet pénzem, nekem lehet pénzed, neki lehet pénze a t. d. ga możem mať Penáze, ti możes mať Penáze, on może mať Penáze.

Už ale wolaké Činení znamenagice Slowo neurečitém Spósobe ohibugeme s nim tehdi ag osobné Lepení može prigať ten neurečiti Spósob n. p. lehet csinálnom, csinálnod, csinálnia, csinálnunk, csinálnotok, csinálnioč, możem sprawiť, możes sprawiť, może sprawiť, możeme sprawiť, możete sprawiť, možu sprawiť.

1. Značeńi. Medžitim kell, lehet, tetszik, illik, a giné taťeto Slowá možu sa ag porádne ohibuwać n. p. én kellek, te kellesz, ő kell, ga bíwám potrebuwani, ti bíwás potrebuwani, on bíwá potrebuwani; én lehetek, te lehetsz, ő lehet, ga możem bíť, ti możes bíť, on może bíť; én tetszem, te tetszel, ő tetszik, páćim sa, páćis sa, páći sa (wolakomu) én illem, te illesz, ő illik, ga swećim, ti swećis, on sweći; we wicnásobném Počtu mi kellünk, ti kelletek, ök kellenek, mi bíwáme potrebuwani, wi bíwáte potrebuwani, ońi bíwagu potrebuwani; mi lehetünk, ti lehettek, ök lehetnek, mi możeme bíť, wi możete bíť oni možu bíť; mi tetszünk, tetszetek, tetszenek, páćíme sa mi, páćíte sa wi, páćí sa sa ońi wolakomu a. t. d.

2. Značeńi. Možu sa este některé ućenliwé Slowá gako neosobné patriť které sice né w trefeg, ale len w prweg Osobi užiwagice w kaźdém Spósobu, a Časú tégedet teba, titeket wás aneb benneteket wás, na druho-osobni Predklad obrátá Ućenliwość znamenagice Rozumení, a Skonáňmi lak, lek wládzu n. p.

Znamenagici Spósob.

tégedet titeket v. benneteket teba aneb wás.

Čilagsi Čas (elvárłak dočłám ta, szeretlek milugem ta,

tégedet titeket v. benneteket teba aneb wás.

tedwí min. { elvárálak dočkáwal sem ta, szeretélek mi-
luwáwal sem teba.

minutí Čas { elvántalak dočkal sem ta, szerettelek milu-
luwal sem teba.

budúci Čas { elfoglak várni dočkám ta, szeretnř foglak
miluwať ta bušem.

Spogíci Spósob.

Čilagší Čas { elvárjalak abich teba dočkal, szeresselek abich
teba miluwal.

tedwí min. { elvárnálak teba bich dočkal, szeretnélek mi-
luwal bich teba.

minutí Čas { elvántalak volna teba bich bol dočkal, sze-
rettelek volna bol bich teba miluwal

budúci Čas { elvárandnálak dočkal bich teba budúcne, sze-
retendnélek miluwal bich teba budúcne.

Medzitím takéto Őhibuwání málokeďi sa predobráťi
a kterí porádné Őhibuwání wí, lačko sa této naučí.

Ő Učastecoch (A' Réeszesülökröl).

Čo ge Učastec?

Ze Slowa pochádzagící Pridawné Měno, které gáčeg-
si Ősobi, aneb Weci učeníwí, aneb trpní, Staw wizna-
menagící, společne teho Stawu Čas wiznamená.

Z n a e ě ě í. Mnobočrát Učasteci za hlawné Mená sa
berú n. p. adó Berna, bíró Ríchtár, eső Děš, s,
ferďo Kúpel, fűggő Zausnica, hírmondó Wihlaso-
watel, lopó Kmin, porzó Posípka, szabó Kragtsir
vonó Sláček a. t. d.

Kolkonásobní ge Učastec?

1. Dwognásobní; totísto a) premeniteďní (változó)
kterého gáčo gíné hlawné aneb pridawné Měno obíhuwať

můžeme n. p. tanító učitel, tanító-é učitelá, tanító-nak
Učitelowi a. t. d. b) nepřemenitelní kteří bez Odchí-
losti sa potřebuge n. p. halván slišicé, szeretvén mi-
lagicé.

2. Etogati, gačo ponewác' a) alebo w čilagsěm, b)
aneb w pominutém, c) aneb w budúcém Času sa bere n. p.
váró čekáč, várt čekání, várando čekagící.

Občál, a gačo pochádza Učastec?

Običagne pochádza w znamenagícém Spósobe od čí-
lagsěho Času s třeteg gednásobneg Osobi, aneb s Kore-
ňu a síce:

1. Učastec čilagsěho Času ó, a ö, n. p. tanit-ó Uči-
tel, kér-ö Pitač.

2. W pominutém Čase z Dodáním t, ott, ett, ött
n. p. épül-t ház stawaní Dom, farag-ott kép kresani,
aneb strúhaní Obraz, veret-tet fal bitá Sřena, tölt-ött
puska nabitá Sřinta.

3. W budúcém Čase z Dodáními andó, endő n. p.
elad-andó portéka Towar magící predáwan bit, meg-
vet-endő dolog Wec magící bit opowřhnutá.

4. Z Dodáním ván, vén, va, ve, vást, vést po-
chádza nepřemenitelní Učastec, kteří Stáwník (állapot-
jegyző Gerundium) sa wolá n. p. látván wišící, látva,
látvást wišice, kérvén prořící, kérve, kérvest prořice.

5. Z Dodáním ton, ten, tön n. p. vár-ton čekagi-
ce, kér-ten pitagice, jöttön idúce.

Čo ge weřet o premenitedelněho Učastecu?

To, že tento gačo druhé pridawné Meno sa ořibuge
podla obecniř Porátkow pridawněho Mena, a že eřte sa
ag zrownáwa n. p. tanult učení, tanult-abb učenegsí,
legtanult-abb nag-účenegsí.

Čo načim wešeť o nepremeniteľných?

To že ván, vén, teďi keš tédo Slowá midön řdiž mikor ředi, minekutánna řdižbi, minthogy ponewáč lebo, mivel pretože, ha až sa winechagu biwá potrebowané w Reči n. p. midön láttalak örültem, řdiž sem řeba wišel, řesil sem sa, buše téged látván örültem, wišicé teba, řesil sem sa.

Va, ve, vást, vést; ton, ten, tön teđdi stogi, řes na túto Otásku hogyan? gašo odpoweš dáme n. p. sirva panaszkodott plačúci sa ponosowal, sietve elment odisol náhliwe, folyvást aneb folyton beszélt howoril řekúce; félvést aneb félten járt řošil bogazliwe, jövést aneb jöten koldúlt řebrať idúci.

Z n a č e ň í. Pre dôležitější Reč stimato ag takto žit možeme: kerve kërtem prošice sem prošil, kervést kërtem, kërten kërtem (gašo nagprw) a né len premeniteľné Učasteci, ale ag tito: vást, vést, ton, ten, tön sa zrownáwať (hasonlíthatni) možu n. p. folyvást, folyvástabb, legfolyvástabb; bizvást, bizvástabb, leghizvástabb, smele smelše, nagsmelše; ver-ten, vertébben, legvertébben, dobití, dobitegší nagdobitegší sietvest, sietvestebb, leg sietvestebb, ponáhliwe, ponáhliwegše, nagponáhliwegše, sietten, siettebben, legsietteben (gašo nagprw).

Príslovkách (A' határozókról).

Čo ge Príslovko (A' határozó)?

Taká Stránka Reči, řterá Weci, a Skutku Gašost, Porádeť, Mëru, Mësto, Spóšob giné Wlasnosti, a Oko-
ličnostíi predkladá, a naloží.

Gašo sa rozšielugu Príslovká?

Príslovká sa rozšielugu 1 na Mësto, 2 Čas, a 3 wše-
ligati Staw znamenagícé Príslovká.

Které sú Mesto znamenagice?

Nasledugice:

1. Na túto Otásku hol kSe? simato odpowedáme alatt pod, alant naspottu, általellenben naprefi, amott tam — benn aneb bent wnútri: — elöl napred: — fenn aneb fent, felül hore; — hátul nazatku: — imitt tuto, innen stato, innenfelöl stegto Strani, itt tu, itten tuto: — kin aneb kint kívül wenku; — lent na Spottu, másutt inSe, messze Selafo, mindenütt saSe; odább Sál odaki wenku, ott tam, oltan hentam; — sehol, seholsen niKSe; szanaszét sem, á tam; — távul Salefo, túl na druhég Strane.

2. Na túto Otásku: hova kSe? potom merre kaSe? mellyfelé na kterú Stranu? odpowedáme: akárhová trebár kSe; amoda hentam, alá pod, arra taSe, amarra tam taSe, balra nalewo, balkézfelé na lawú Kuku, be aneb bé we aneb do; egyenest rowno, előre napred, emerre erre stato; föl 's alá hore á dołu, hátra nazadet, hajsz tu pred, hozzád hozzádra k seb, ide sem, imide sem tuto; — jobbra na prawo; — ki wen; le dołu, másfelé druhú Stranú, másuvá inSe, messze messzire Salefo, mindenüvé saSe, oda tam, mindenfelé wsaSe, sehová sehovásem niKSe, cselő lawo, tüledre od seba; valahová nékam kamsi.

3. Na túto Otásku: honnan? aneb honnét? odkúš? odpowedáme: akárhonnán odkáškowet, alólról od Spottu, felülről od Wrcu, innen statto, innét odtálto, közelről zblízka, másunnan odínál, mellékről zblízka, messzünnen zSaleka aneb messzérül; mindenünnen ze sečích Strán, onnan odtál; onnét stašál, sehonnán zniKaSe, távolról zSaleka, valahonnán zwolakaSe.

4. Na túto Otásku meddig doKáslen? aneb poKás odpowedáme: addig dotál, ameddig doKál, eddig doša-

wád dotál, idáig posawád, idáhb idébb bližnegšé, odáig až dotál tovább dál.

Znaceňi. Ze Skonánim ig né len mesto, ale ag Čas znamenagíe Príslowko sa može cwíciť n. p. hat hé-
tig za fešt Tídní, husvélig do Welkeg Noci, eszten-
deig za Roť, ekkorig dowólta. Na ig wíhádzagíe
cé Príslowko užíwá sa ag Skonánmi iglan iglen n. p.
holtiglan do Smrti, meddiglen dočás?

Které Príslowká znamenagu Čas?

Tito nasledugíe:

1. Čilagší Čas znamenagu: az idén teho Zeta, ezen-
nel stímto, ezentúl pozatím, ma dnes, már us, most
móstan wíl, tüstént na obrat.

2. Pominutí Čas znamenagu teto: hajdan kedísi,
hajdanában zastarodáwna, imént nedáwno, minap oneh-
di, minapában predesle, régen dáwno aneb régenten, taval-
loní, tegnap wétera, tegnapelőtt predwéterom, valaha ke-
di si.

3. Budúci Čas znamenagu teto: ennekutánna ezu-
tán špotomne, holnap zagtrá, holnapután pozitri,
jövendőben budúcne, majd egha, mindjárt hnes.

4. Neisí Čas znamenagu teto: akkor tehdí, az idén
tehoto Roku, déltájban okolo Poludňa, délest o Poludní
éjjel éjszaka w Noci, este aneb estve Wečet, gyak-
rán často, hébehóba hébekorba nékedi, jókor častné,
korán w Čas Ráno, késön pozše, mindég mindenkor
wždiťi, mindétig gednostagne, mindörökké až na Weči
mindennap každošéne, nappal we Dně, naponként kaž-
došenne, némelykor nékedi, ollykor nékdi, reggel Ráno,
reggelenként 3 Rána, régen dáwno, régenten zastaro-
dáwna, soha nitdi, soha napján nitdá w Dňu, sokáig
dlho.

Které su Staw znamenagicé?

Nasledugicé:

Wlasnost, Podobienstwi, Spósob, Staw, Ppripadnost znamenagicé s kterima na tuto Otásku Odpowes dat možme mint gako? aneb miképen? hogy hogyan gako? mimódon na gaki Spósob? n. p. jól dobre, rosszul zle, szépen peñne, rútul spatne, nagyon welice, eképpen takto, másképpen ináč: így takto, úgy tak, amugy hen tak, sehogy nigako a. t. d. Bagzem seće na úl, ül, an, en, on, va, ve, aneb na lag, a leg, wchádzagicé Slowá.

2. Gakotnost znamenagicé Príslowká prindú na tito Otáski mennyiszer toľkokrát? mennyire gatknoho? n. p. annyira natolko, annyiszer toľkokrát, böven hogñe, eléggé dostatečne, ennyire natolko, ennyiszer toľkokrát; gyakran často, kevesse trochu, hatszor seťkrát, sokszor mnohokrát, számtalanszor nepočítedelne, többször wickrát.

3. Porádek, a Počet znamenagicé na tito Otáski; hányan? toľko sñich? hányadszor na toľkokrát? hányanként po toľkom? n. p. ketten dwaga, hárman traga, négyen štirá, tizen desatorí, százan geich sto a. t. d. először prvítaz, másodszer druhítaz, tizedszer desátítaz, századszor Storázi a. t. d. egyenként po gednom, kettenként po dwa, hármanként po tti a. t. d. páronként po pári, fejenként po gednom, aneb gedentáždí.

4. Utwršení znamenagicé: biz weru, aneb bizony bizonyára zaiste, bizonnyal štutečne doista, igen igen is čno, igazán sprawedliwe, így takto, kétségkévül brez zufaná, úgy tak, valóban ozagstne aneb valójában.

5. Tagení aneb Počibuwání znamenagicé n. p. kórántsem nigak, nem ne, nem így ne takto, nem úgy ne tak, nem igen ne welmi, soha ničdá, sohasem ničdá talán snaš tufim, távul légyen neč ge wzdálené.

Značení. Ze Slowkami nem, a sem žigeme tagice n. p. nem látam, newisel sem, nem hallottam ne-
 čul sem; ze Slowami ne, 's, a se zakazugice n. p.
 neszólj nehovor, nenevess nesmegsa.

6. **Lahostagnost, Znáhleni, Domáhání znamenagice** n. p. alig ledwi, aligha bárbi, lassan lassan pomáli,
 hamar frisko, rajta prez, nosza rajta nože, allo szaporán
 bistne, tüstént naobrat.

7. **Spogení znamenagice:** n. p. egyetemben együtt
 spolu, egyszersmind spogne, öszvesleg celtom.

Či moct, a gačo načim z Mén Prísłowko činiť?

Owsem moct a síce:

1. **Z hlawních, a přidawních Mén z Dodáním ul,**
 a ul n. p. deákúl po latínski, magyarul po uherški, cse-
 hül po česki, emberül po hlapški, rútúl spatne, gono-
 szúl neslechetne, korhelyhül po korhelyški, restül leniwe.

2. **Bagzem z přidawních Mén ze Skonáním n, an,**
 on, en, lag, leg, a netdi l n. p. drágán draho, magas-
 san wisoko, nagyon welmi, nemessen zemanški, nyá-
 jaslag líbezne, helyesleg prawe, jól dobre.

Značení. Prísłowká ag Kownání znesú k druhému
 a třetímu Stupnu přidawagice an, en, on až z
 Pritownáwat možičeho přidawného Mena pochád-
 zagu, aneb Porádku Kownání su neňi protiwne n. p.
 nagyobhan wetše, legnagyobban nagwetše welice,
 szebben, legszebben fragsě nagfragsě, korán ko-
 rábhan, legkorábhan, časne časě nagčasě. Powod-
 né Prísłowká nemóžu wždy zrownané biť n. p. ak-
 kor tehdi, bezzeg ag bezet, midón tdiž itt tuto,
 ott tam, hajdan tediš, a t. d.

Prísłowko z Dodáním tehoto Slowa waló, lěwó, ag
 Přidawné Měno biť može n. p. arra waló nato, ideigwa-
 ló na Čas, gyakortawaló Častni, itthonlěwó domáčni,
 távullěwó oddáleni a. t. d. Často to waló čini lěndareb-
 ne Stomažbění Slowa preto musíme sním rozmiselně žit.

○ Zaslówách (Az Utóljárókról).

Co ge Zaslówo ?

Ge taká Částka Reči, která gedneg Weci k druhéz Natownáni (irányzást), a Uložení (helyheztetést) wíslowí, a ponewác lebo w Uherškém wic za Slowom gačo pred ním stogí, práwe Zaslówom (utóljáró) sa menuge.

Které, a galé sú tito Zaslówká ?

Sú té, které wždy k menugicému Pádu Mena sa přiložá, podla vlastnosti hlbokého, aneb wísokého Glasu. Oné sú nasledugicé: han, hen; ha, be; ból, bul, ból, bül; ért; ként, kor, nál, nél; n, on, en, ön; ra, re; ról, rúl, röl, rül, tól, tul, töl, tül; val, vel a. t. d.

2. Sú také, které až k Slowu sa dažu, už w sebe sa rozumá, a ze Slowom sa nestopá, n. p. alá, alatt, alól, által, elejbe, elő, elől, előtt, ellen, eránt, felé, felöl, felett, fogva, gyanánt, helyeltt, kívül, között, közé, közül, körül, képen, képest, mégé megett, megül, mellé, mellett, miatt, nélkül, nézve, ótan, táján, túl, után.

Stíčko některé ag k Slowám přilepít, a sníma písat sa možu n. p. aláírom podpísem, előmegyek predísem, elválók odlúčíím sa, leesem padném, kicsapom wídrágnem. Nagwíc ale k Slowám tito přichoďá, a ag sníma spolu sa písú: n. p. alól, által, be, belöl, egybe, együtt, együvé, el, fel-föl, felöl, fenn, innen, keresztül, körül, közel, ki, kívül, külön: le, meg, oda, össze, széllyel, távul, túl, vissza.

Značení. Fogva, képest, nézve, a wic takých z druhím Zaslówom přimu k sebe Mená n. p. hájánál fogva za Wlasi, idejéhez képest podla gečo Weku, eszére nézve w Ohledu gečo Rozumu, oda ment a házhoz ísel tam k Domu, távul volt tölem János bol daleko odemná Gán a. t. d. Stíčko některé pred

Slowom, gačo ag za Slowom rozumitedelne, a dobre sa potrebugu n. p. túl a' Dunán za Dunagom, aneb Dunán túl, városon kivül zewnitř Meřta, aneb kivül a' városon.

Věttere Před, a Zastowká z Osobním Lepením
Zamená obibuwat sa možu, a takto gich užiwat možeme
n. p.

Alá-m, alá-d, alá-ja:	alá-nk, alá-tok, alá-jok.
Podemna, podšeba, podněho;	podnás, podwás, podních.
Alól-am-ad-a:	alól-unk-atok-ok.
Podemnu, podšebu, podgeho;	podnás, podwás, podních.
Által-am-ad-a:	által-unk-atok-ok.
Štrze mňa, šeba, geho;	štrzenás, wás, gich.
Be-lém-éd-e-éje:	bel-énk-étek-éjek.
Domňa, došeba, doňeho;	donás, dowás, doních.
Ben-nem-ned-ne:	ben-nünk-netek-nek.
Wemně, wšebe wněm;	wnás, wewás, wních.
Bel-ölem-ed-e:	belöl-ünk-letek-lök.
Zemňa, ššeba, ššeho;	šnás, swás, šních.
Ért-em-ed-e:	ért-ünk-etek-ek.
Premňa, přešeba, preňho;	prenás, prewás, preních.
Elöl-em-ed-e:	elöl-ünk-etek-ök.
Odemňa, odšeba, odňeho;	odnás, odwás, odních.
Elött-em-ed-e:	elött-ünk-etek-ök.
Predemňa, predšeba, něho;	prednamí, wami, nými.
Ellen-em-ed-e:	ellen-ünk-etek-ek.
Prořimně, ššebe, něho;	prořinás, wás, gich.
Eránt-om-od-a:	eránt-unk-atok-ok.
Řemně, řšebe, řněmu;	řnám, řwám, řním.
Felé-m-d-je:	felé-nk-tek-jek.
Prořimně, ššebe, něho;	prořinás, wás, gich.
Felett-em-ed-e:	felett-ünk-etek-ök.
Wiřamňa, ššeba, geho;	wiřenás, wás, ních.
Felöl-em-ed-e:	felöl-ünk-etek-ök.
Omně, ošebe, oňeho;	onás, owás, oních.
Hoz-zám-zád-ája:	hocz-ánk-zátok-zájok.
Řemně, řšebe, řněmu;	řnám, řwám, řním.
Helyett-em-ed-e:	helyett-ünk-etek-tek.
Mestomňa, ššeba, něho;	mestonás, wás, ních.

Kivül-em-ed-e:	kivül-ünk-etek-ök.
Krommňa, teba, geho.	kromnás, wás, ních.
Körül-em-ed-e:	körü-lünk-etek-ök.
Okolomňa, teba, něho.	okolomami, wami, ních.
Között-em-ed-e:	között-ünk-etek-ök.
Medzimňa, teba, něho.	medzinami, wami, nimi.
Megett-em-ed-e:	megett-ünk-etek-ek.
Zamnu, zatebu, zaňim.	zanami, zawami, zaňima.
Mellé-m-éd-éje:	mellé-nk-étek-jek.
Remňe, ktebe, kňemu.	kňám, kňám, kňím.
Miatt-am-ad-a:	miatt-unk-atok-ok.
Premňa, teba, preňeho.	prenás, prewás, preních.
Mellett-em-ed-e:	mellett-ünk-etek-tek.
Primňe, priťebe, priňeho.	prinás, priwás, priních.
Nál-am-ad-a:	nál-unk-atok-ok.
Umňa, uteba, uňeho.	unás, uwás, uních.
Nélkül-em-ed-e:	nélkül-ünk-etek-ök.
Bezmnňa, teba, něho.	breznás, brezwás, brezních.
Rá-m-d-á v. ja:	rá-nk-tok-jok.
Ťamňa, naťeba, naňho.	nanás, nawás, naních.
Rajta-m-d-a:	rajt-unk-atok-ok.
Nadmňe, nadťebe, nadňem.	nadnami, nadwami, nadních.
Ról-am-ad-a:	ról-unk-atok-ok.
Omňe, oťebe, oňho.	onás, owás, oních.
Szerint-em-ed-e:	szerint-ünk-etek-ek.
Podlamňa, teba, něho.	podlanás, wás, ních.
Töl-em-ed-e:	töl-ünk-etek-ök.
Odemňa, odťeba, odňeho.	odnás, odwás, odních.
Vel-em-ed-e:	vel-ünk-etek-ek.
Semnu, stebu, sňim.	snami, swami, sňima.
Után-am-ad-a:	után-unk-atok-ok.
Zamnú, zatebu, zaňim.	zanami, zawami, zaňima.

⊙ Spogitelkách (Az Egybefoglalókról).

Co ge Spogitelka?

Ge taká Částka Reči, kterú od seba rozličné Slowá aneb Rečení spogíme, aneb rozselíme.

Rteré sú Spogitelki?

Tito: a) Zwazugicé (öszvekötök) és a, is ag, meg gašo ag, ismét zaš.

b) Winaložicé (feltevök) ha až, hogyha ažale, hanem leš, hacsak ažlen, hapedig řebiale, haugyan a řice.

c) Ødučice (különválasztók) vagy-vagy alebo, akár-akár trebár, sem-sem aňi-aňi.

d) Naprořihošicé (ellenvetök) de ale, ugyde prečca ale, pedig ale, holott ačkolweš, mindazáltal medžitim, hanem prečca, másként ináč, viszont obapolne.

e) Dowolicé (megengedök) bár bárbiš, ámbár biš, hátor trebárš, noha bárš, jöllehet ačkolweš, ha is trebár, csakugyan prečca teda, mindazáltal medžitim ale, ugyan csak ale, még is prečca.

f) Príčinušagicé (okadók) mivel lebo, mivelhogy ponewáč lebo, minthogy řdiž, azért preto, tehát teda, ugyan is ag preto.

g) Witworicé (kizárók) se sem aňi-aňi, nem is ag ne, sempedig ešte aňi, épen nem prám né, ezenkívül řrom toho.

h) Wafledowáňi žadagicé (következtetök) minthogy ponewáčkeš, minekutánna gaš, azután potom, azonközben medžitim, még gaš, tovább šaleg, addig aš potál.

i) Na Čiř neřicé: (kihozók) azért preto, ahoképest podlatešo, lám šle.

k) Wiřwetticé (világosítók) mint gaš, tudniillik ponewáč, példának okáért, na Prifklaš, például ř Prifklašu, mintegy zarowne, společně, spolu.

l) Øpitagicé, (kérdök) hát? teda, hátha? a až.

Wagwic Spogitelki magu tú Wlafnoř, že až gedna řtogi, druhú též žadá za sebu n. p. akár-akár trebár

(n. p. takto) trebár (tať), ambár-mégis aťkolweť-predca, a' hol-ott tše (n. p. ga) tam (n. p. on), a' hová-oda tše (n. p. ga) tam (n. p. on), a' merre-arra tše (n. p. ga) taše (n. p. on) a' mint-úgy gaťo (n. p. prisťo wolačo) tať (odisťo), azért-mert preto-lebo, alig-már le-
dwi-uz, hol-hol tšeže-tše, majd-majd uz (n. p. toto) uz (to), mennél-annál cím (n. p. sťoreg) tím (lepse), mind-mind gať (n. p. ten) tať (tento), mihelyt-azon-
nal náhle (n. p. došťanem wolačo) hňeš (posťem), inkább-
mintsem taťeg (n. p. dám) gať (n. p. bi maťo sťapat), is-mint n. p. János is úgy tett mint Péter: ag Gano
tať urobil gaťo Peter; nem csak-hanem ne len (mna) ale (ag teba); sem-sem: sem Országa, sem Királya, aňi
Kraňu, ani Krála (rozumí sa nemá); úgy-hogy tať (n. p. odpowedať) že sa kažďemu lúbito) úgy meg-
felelt hogy mindenkinek megtetszett.

○ Medzi slowákch (A' Közbevetőkről).

Čo ge Medzi slowáko?

'Také Slowácko w Reči sťterim Pošiwění, nasu Žádost a ine Naružiwosti wiznamenáme, pred Slowá, aneb med-
zi ne hoďime.

Kolkonásobné sú Medzi slowáka?

Mnohonásobné:

a) Radost znamenagíce, haaja! hore! huja! nože!
huj! čerstwe! ucu! allo!

b) Túžicé (ohajtók) oh! ha! o tebi! ah! ať! bár!
bár-csak! tebi len! vajha tešbi!

c) Ponošugíce (panaszlók) jaj! beda! Istenem! Bo-
že mog! oh egek! o Nebe! oh! oť! ó! ó! kár! bekár!
Stoda!

d) Domáhagící, a podoburážící (sürgetők és biztatók) no! no! nosza! nože! rajta! doňho! a. t. d.

e) Bořící (irtózók) o! o! aha! ach! piha! aha! pih! ťiba! a. t. d.

f) Mlčáni rozkazuící (halgattatók) hallga! mlč! csitt! ťicho! pisz! pšt!

g) Došivíce, chválící, znižící, wetsíce (csudálkozók, dicsérők, kicsinyítők, nagyítók) be! de! bezeg! vajmi! ach! gať! vajki! ach ťdo! melly! gať! mino? gaťi? micsoda? gať? ejnye! egħa! soha-soha! niťdí!

h) Rúhagící, aneb horšící: (gúnyolók, v. boszontók) hiszem! ťať! épen! rowno! épen bizony! rowno opravšiwé! soha bizony! opravšiwé niťdí! hezzeg! bezeg! hm! ħm! a. t. d.

K Medzišlowĕm pritátať móct, ag té Slowá s kterima nerozumné Zwíratá přihoworime, woláme, ženeme, aneb odhánáme, n. p. csa., aneb cselö, hajsz, hi, hott, rajta, ki, czoki, siez, cset, hök, hes, a. t. d.

Třetí Částka.

o Slowspogeňi (A' Szókötésről).

Čo obsahuje w sebe Slowspogeňi?

Té Reguli podla kterich tať. načim Částki Řeči Kladáť, abi sňich rozumné, a prawé Wimplúwení, aneb Řeč bōla.

Čo má obzłástne weseť o Slowspogeňi Řeč sa túto učít Začínagící?

To že w Řeči předšící Slowá z gednadrubím w tať. řeg Spognosti, aneb Wišění od gednadrubého su, že

ř nich gedno druhé společné weše, a ř sebe přidat žadá. U preto to Slowo ř kterého druhé wisi, wošicím Slowom (vezér szónak) a to řo wisi, može řa howorit wešením (vezérletnek) n. p. tanulom a' leczkét, učim řa Widání. Tuto ge wošicé Slowo tanulom učim řa, wešené řale a' leczkét Widání.

Kolko Částěř má Slowospogeni?

Dwe: prwná uči řikowání Slow (összeilletést), druhá Narownání (összeigazitást).

W čem záleži řikowání Slow?

W tem a) ře řisa Slowá wistém Ohledu ze řebu zgednali b) abisa řitím, a řučitím Porádkom řládli zagednadrhím.

W čem záleži Narownání Slow?

W tem: a) ře gedno Slowo — wošicéslowo (vezér-szó) druhé — to Wešené Slowo (vezérletti szót) do wolakterého řučitého Spóřobu, aneb řádu narowná, aneb weše ř sebe n. p. řa szeretnéř a' tudományokat, řebi ři řmeňi miluwal, toto wošicé Slowo: řa do Spogicého Spóřobu narowná toto wešené Slowo: szeretnéř, toto řař řakosto wešicé Slowo Ohledu nasledugicého do řtwrtého řádu weše toto Slowo: tudományokat.

Značení. Slowo wolakteré w Ohledu gedného Slowa, wošicé Slowo w Ohledu druhého wodene Slowo řit može. Řako toto řredesti řříklad ukazuje.

Prwni Článek

W řikowání Slow (A' szók összeilletéséről).

A) W Ohledu pagednání Slowa
 (A' szó egyeztésére nézve).

W čem sa musí pogednať hlavné Meno z druhim Slo-
wom?

1. Hlavné Meno, este ag prídavné Meno až mesto
hlavného Mena stogi, má sa pogednať ze Slowom w O-
sobe, a w Počtu n. P. én ülkök ga sešim, a' gyermek-
tanul Chlapec sa učí, mi irunk mi pífeme, a' szorgal-
matosok holdogulnak, pilní bíwagu šťastliwf.

2. Hlavné Mená ze sebú sa zgednawagu w Počtu,
až gedno o druhém sa howotí n. P. ez ember biró, ten,
to Čloweť ge Richtár; ezen gyermekek deákok tito Chlap-
ci su Žáci.

Co našim wešeť o Pogednáňá prídawných Mén, z hlav-
nima Menmi?

1. Prídawne Mená, sem rátagicé Mená početné,
Učasteci, keš za sameho Towariša, bez sečého spogicého
Slova sa dáwagu k Menu hlavnému, a pred něho; bez
Premeňení zostawagu, a z Menom hlavním nežádagu
Pogednáňi w Ohledu Počtu, aneb Pádu n. P. jó ember
dobří Čloweť, jó emberé dobrého Čloweťa, jó ember-
nek dočrému Čloweťowi a. t. d.

2. Už Mená prídawne za Menom hlavním stogá,
aneb až prednim síce, ale štrze wolaťe Medzislowko sa
rozlučá, pogednagu sa w Počtu zgednadruhím, n. P. a'
gyermekek jók Chlapci sú dobří, egésségesek a' gyer-
mekek zdrawí sú Chlapci a. t. d.

Tať ag toto Zameno az ten, ez tento, až pred Me-
nom stogi které pred sebú má ukazatela Mena w Počtu,
a w Pádu sa zgedná n. P. ez a' ház, tento Dom, ezé
a' házé tehoto Domu a. t. d.

3. Ug tedi sa zrowná Meno prídawne z Menom
hlavním w Pádu, a w Poču, keš ono mimo hlavného
Wimlúweňá, aneb zaňim z wolaťterú Spogitelkú nese sa

naspát na predložení hlavně Meno; n. P. vettem könyvet pedig szépet, küpil som Knižku ale peknú.

4. Mnohotnosť znamenajícma pridavníma Menmi, a množstvníma Počtami, ani hlavně Mená, ani Slova w Počtu sa nepogednagu; akótweť té Mnohotnosť znamenagu, predca této len w gednásobném Počtu sa užiwagú. Ne hōwarí Uher n. P. sok; aneb tiz; hász emberék mnoho Sasat, dwatát Ludi, ale len w gednásobném Počtu: emnyi annyi, a akárhány ember: tolko a trebár tolko Ludi; né száz forintok, ale száz forintsto Zlatí.

Alle až Skonání n. přichadzá menuwanú Mnohotnosť znamenajícím Slowám, tedi ag Slowo, a ag Meno hlavně načim do wicnásobného Počtu klást, n. P. hatan irnák sestorá píšu, sokan kialtoznak mnohi wittiragú.

A) W Ohledu Usporádání Slów

(A' szók rendeztetésére nézve).

a) O b e c n e (Közönségesen).

Gakú obecnú Regulu načim zachowáwat w Usporádání Slów?

W Uherstég Reči preto, to obecné Prawidlo móct predložít: že té Slowa sa nagprw kladú w Reči ktere wetšé Zatisfnutí číná (benyomást) Medžitím té Slowa, ktere t gednému Zwazku patrú spolu zostanú.

Na gaké obecné Reguli sa musí predca pozorowat?

Na této: 1. Osobně Zamená običagně sa wińečagu tegnáp megakartam sürödui čera sem sa čyel kúpat; ale w Običegi ge ag takto powedať: én tegnáp ga čera a. t. d. ale len pre wetšé Zatisfnutí.

2. Už neňi w Reči Spogitella gakási tehdi ge Obi-

tag z Príslovkom začat Wimlúweňi n. p. holnap sétálnimegyek zagtrá sa pogsem predhádzat.

3. Už wic Měn ge w. Řeči z Před a Zaslowlkom gedno pred Slowo, druhé za ním moct položít n. p. tegnáp délután kiment a' mezöre čera poposudni wíšel na Pole.

Slowo nagwic na Ronci Wimlúweňá stogé, keď ale wolaké Zatisnutí chceme Wimlúweňi sřze Slowá dat, napred sa položí.

Slowo sa ag tehdi pravo napred kľase. a) keď sa opitugeme n. p. hogy vetted ezen gyürüt? — aneb b) až Tageňi Zatisnutím (benyomással) znamenáme, n. p. nem voltál te ma iskolában nebol si ti neská we Stole.

B) Obzľáštne (Különösen).

Ředi načim Ukazatela Mena az, a a' a) užíwať, b) zanechať?

a) Tento Ukazatel Mena az, a' sa predloží každému, obecnú Wec, Lub, Řeču, Wřch, Soru, znamenagícímu Menu, n. p. A' Duna nagy hasznot hajt, Dunag weliťi Ořoch doháňá; az Angolok sokban hasonlítanak a' Magyarokhoz Angličani w mnohém su rowní Uřrom.

Tento Ukazatel ně len pred Menmi, ale ag pred Zamemni, Učastemni, Príslovkama stáť može, osobitne až, aneb Mesto Mena prikápú, aneb na zwázaní urečítí, a dolezítegři Wřtip prenásané bíwagu n. p. a' kit látsz koho wiříř; ez az enyim toto ge moge; a' járt utat a' járattanért el ne hadd čošenu Testu pre nečošenu nezanečag.

Za Ukazagícím Zamenom predukázané Slowo ždiči sa kľase Ukazatel Mena n. p. az a' Kotsi ten Roč, ez a' ház tento Dom, azok a' lovak te Roňe.

b) Bagzem pred tima Slowami, skrze které Wec uf w sebe ge urečita Ukazatel Mena može wistáwat, a tak

Pred Prezwiskom, krsním Menom, a pred własné Meno, Kragne, Mesta, Dešine, winečá sa ukazatel Mena, n. p. Péter Peter, Buda Bušin, Magyar Ország Uheršká Kragna. Apáthi Opatowce.

Wiminka. We winašobném Poštu, a z Menom pridawním, ag pred timato obštogi, pre tuhše Prišišnuťi n. p. Eljenek a' Jánosok! neč žigu Gáni, a' nyomorult Lázár bídni Lazar.

Už wladagice Mena z prwším Pádóm pred wladaneg Weci stogi táto nežadá k sebe Ukazatela Mena n. p. Isten' akaratja Wóla Božá; až ale štrešim Pádóm bíwá prenesen na Wladárštwi, tehdi toto Ukazatela Mena práč može n. p. Istennek az akaratja Wóla Boža.

Pred opitagicima Slowi nemože biť Ukazatel Mena, lebo ináč prestanú biť opitagicé Slowá n. p. hol? kSe? Otáška; a' hol neňi Otáška.

W Porekadle neňi Običag žiť z Ukazatelom n. p. Bagoly is biró harlangjában, ag Sowa ge Richtár we swogém Brlohu; Kakas is úr maga szemetjén, ag Rohút, ge Pán na swogém Smetlišku.

We Wikriknuti, a we Woláni, tes wistáwá Ukazatel Mena n. p. gyermek tanulj Chlapče uca sa, jöszte Pajtás poš Kamarát.

Čo načim poznaťiť o neurečitého Ukazatelu Mena?

Tehoto pred Menom pridawním gačo Ukazatela Mena nenačim potrebuwat trebár ge neurečitého Znamenána n. p. drága kincs dráhi Počlad; ale gačo Mena početné nemožeme winečat n. p. egy szép óram van gedné pekné Šošini mám.

Gatí Usporádaní žádagú Mená hlawné wespolet?

Prímení, Uher ždi pred krsné Meno kľasé n. p. Tóth János, Ujlaky Borbála.

Wlastné Meno, pred Dostognost, Urad, Dostognostwi, Remeslo znamenagického obecného Mená sa kľasé, n. p. Mátyás Király, Mateg Král; Józef Császár, Gózeš Císar; Eszterházy Herczeg, Esterházy Rníža; Pálffy Generalis, Pálffy General; Illésházy Főispán, Illésházy Glawnúispán; Pál Apostol, Pawel Upostol; József Mester, Jozsef Maister; Imre Deák, Imrich Žák a. t. d.

1) Značení. Teto Slowá: Gróf, Herczeg, Báró pred Prímení sa kľadú, až spogne, a ag krsné Meno sa kňemu howorín. p. Gróf Szécsényi István, Gróf Sécsényi Stefan; Herczeg Pálffy Ferencz, Rníža Pálffy Francisek; Báró Vesselényi Miklós, Baron Vesselényi Mikuláš.

2) Značení. Tak téš Měst, Zámkow, Osád, Wrochow, Wód, a Kět vlastné, a este ag obecné Mená, až z Osobním wládcím Znamenáním sú zwázané, biwagu predložené n. p. Béts' Városa, Město Wišeň; Buda' Vára, Zámek Bušin, Mátra' hegye, Wrtch Mátra; Dráva' Vize, Woda Dráwa; Fertő tava, Bahno Fertő; Horváth Osszág' Bánja, Ban Ragni Gorwátstég; Vármegye' Város' Háza, Stoliční Městí Dóm, a. t. d. gako kěbi sme powedali Bétsnek Városa, Budának Vára a. t. d.

Této Uctiwé Slowá: Uram Pán mog, Asszonyom Paňi moga, Urh Mladí Pán, Kis-Asszony, Paňička, Leány-Asszony Panna, Kľaseme za sníma hošícima nazwícima trebár wlasnima, trebár obecnima Slowámi n. p. Somogyi Uram, Pán Somogyi; Földi Uram, Pán Rragan; Barátom Uram, Pán Prátel; Sógor Uram, Pán: Swáger; Komám Asszony, Paňi Kmotra; Szomszéd Asszony Paňi Suseda.

Omerkwaní. Lepšě ge Uherški: Apám Uram,

Pán Otec; Bátyám Uram, Pán Brat; Anyám Asszony, Páni Mamma; Anygom Asszony, Páni Swagrina, od teho Pánstého Szorená Uram Atyám, Uram Bátyám, Asszony Anyám, Asszony Anygom a. t. d.

Už dve hlavné Mená spolu su w Rečení a gedno Wladára, druhé Wladárstwi geho znamená, temu, toto sa založí n. p. Atyám háza; mogého Otca Dom; — ale ag predložit sa može, streším Pádóm, a z Ukazateľom Mena. n. p. háza az Atyámnak, Dom mogého Otca.

Z n a č e ň í. Už wlášicé Meno, z Ukazaticím Zame-
nom stogí, tehdi nemá mesto spominané Preme-
není, a mesto toto: n. p. emnek az embernek jó-
szága Statek tehoto Cloweka, neňi dobre powedané:
ez az Ember' jószága.

Z gatím Porádkem stogí Meno pridawné w Rečení?

Keš Meno pridawné len holi Towaris ge, Mena hlavného, tehdi to temuto sa predkladá n. p. jó ember dobri Clowek, erős ital tuhi Trúnek.

Z n a č e ň í. Někedi ag hlavné Meno ge mesto Mena pridawného, a w tebi danú Regulu nasleduge n. p. vas vessző, zelezni Prút, aneb Prút ze Zeleza; hor-
jú hór, telacá Koža, aneb Koža z Telata.

Meno pridawné predea někedi za hlavné Meno sa kláše, až ponewác hlavnému Menu woláčo stím witištnu-
tešim Wislowením, načim priwlasniť n. p. az Isten mindenható Boh ge wsemohúcní, vettem lovat, és pe-
dig szépet, kúpil sem Koňa, a sice pekného.

To Meno pridawné které z hlavného Mena ze Sko-
náním ú, ü, nyi sa cwičí, ždi Slowo wolaké má pred-
behnuť n. p. horgas lábú Smatlát, szép eszü s pe-
ním Rozumom, sas orrá z orlowím Nosom, hat ölnyi,
seft Sáhowi.

Čo načim weSeť o Prigali, aneb Wineháňi Slowa van, a vannak?

a) Načim zadržat toto Slowo, w Rečení 1. Keš stimito len Bitnost wiznamenáme wolačemu n. p. van pénz sú Penáže; vannak kövé vált fák sú Drewá na Ka-men premenené.

2. Tať ag teħdi, keš Bitnost tagime wolačemu; ale tentokrát nintsen a nintsenek sa mesto něho kłade n. p. nintsen Buza neňi Žito, nintsenek boszorkányok neňi sú Bosortki.

3. Keš Weci krom Bitnosti, priwlastníme wolaťe na Władnutí, aneb zatagime z třetím Pádóm: n. p. Péternek van, aneb nincs Könyve Peter má aneb nemá Knižku.

b) Winehá sa: 1. Keš s prwím Pádóm hlawného, aneb pridawného Mena, wolačo w prwém PáSe hoľe předstawíme, aneb tagime, n. p. az Atyám biró mog Otec ge Richtár, az egésség nagy kints Zdrawí ge welki Po-klad (togeť van); a' magyar lovak serények uherké Ro-ňe sú bistré. Ag teħdi sa winehá, až w tomto Zawázá-ňi sa opítáme n. p. hány óra? Kolko Žošin? kitsoda az a' hires ember? Kdo ge ten ċhírní Čloweť.

2) Keš z druhím Pádóm wolačoho Władárstwi zna-menáme, n. p. ez a' Könyv Jánosé táto Knižka ge Gá-nowá.

Čo načim weSeť o Usporádaňi Žáňloweť?

1. To že obecne za Slowom, a' řice za prwím Pá-dom sa kładú, aneb rozlúčne, ponewáč té ktere samo w sebe obřtát možu, a Rozumení (értelmet) dagú n. p. két szék között pad alá esett, medzi dwoma Stolicámi pod Lawicu spadlo; pénz nélkül szegény az ember, bez Peňazi ċudobni ge Čloweť; aneb neoselne, ktere pone-

wáč ináč, až len k Slowu sa neprilepá ani Rozumení nemožu dať, gako ag wise o Žaslowkách sa powedalo n. p. an, en, ön, ig a. t. d. — mai napon w dnešném Dni, holnapig do zagtreku.

Medzitím niekteré ag pred Menom stáť možu, ale tentokrát k Menu krom tohoto ag druhé Žaslowko žada-gu, n. p. túl a' Dunán, za Dunagom; kivül a' Városon, krom Mesta.

2. Žaslowká w Spogení ze Slowmi obicagne na Predku, a sice sníma zlepené stoga n. p. kimegyek winsem, általugrom prestöcím, megeszem zém a. t. d. predca ale obzlästne w prikazugicém Spösobu sa nazadek Slowu položá, a len pre wetsé Pritisknutí necháwagú sa na Predku n. p. menyj-ki hibagwen, ugorj-által prestöc, add-meg nahraš. Welmi často, ale obzlästne z neurečitim Spösobom, a z medzihošením wolakerého Slowa, sa otrhnú a od Slowá odlúčá n. p. meg kell mondani načim powedať, el lehet szenvedni možné znést, vissza fogok jönni prinsem naspátek. Dál ag w tedi sa otrhnú od Slowa, a už napredku, už nazadku stoga, až tagicel, a zakazagicé Slowá sem, nem, se, ne, prindú k Slowu n. p. meg nem monta, aneb nem monta meg, ne powedal; nem jött föl a' szobába aneb föl nem jött a' szobába, neprisol hore do Izbi; meg sem rémült, aneb nem is rémült meg, ani nestrnul. — Ale této Predložení, a Založení Žaslowek k Slowu, len strze dlhé Cwicení moč sa naučit.

W gakém Porádku stoga Príslowká, a Spogitelki w Reči?

Príslowká len pri Pridawném Mene, a pri Slowu w Reči prikápu, a wlastné ždi pred Menom Pridawním; ag pri Slowu, a nagwic pred nim, nekedi ale podľa Pirošenošti Rečená ag za nim biť možu n. p. nagyon hasz-

nos welmi' užitečné, igen kellemetes welice přigemni, szépen irok peňne píšem, ale pozatím irj szebben píš' kragse, olvass hangossan ítag hłasne.

Wlasnost Spogitelesge, poradne pred Kečením stáf.

Druhí Článek.

O Narownání Slów (A' szók' összeigazításáról).

Načo sa má obzłástne pozorowať w Narownání: Slów?

Nato: že abi wešené Slowo (vezérlett szó) k' wešicému Slowu, w žádagicém Pádu, Počtu, Osobi, Spósobu a; Času ulahošené a narownané boło.

Čo zakládá Narownání Slów?

Narownání Slów w Kečení predišícé Slowo kłádá, a obzłástne weše. Ze Slowom máme sa opítat: ki? kdo? mi? čo? kík? kterí? mié? gaki? kinek? komu? minék? načo? kit? koho? mit? čo? kitul? odkoho? mitul? odčeho? kire? nakoho? mire? načo? a t. d. a tak wige-wí sa, do kterého Pádu, Počtu sa má Meno kłást, aneb mesto něho Zameno, Učastec, a Keči giné premenítedelné Částki.

Keči načim prwím Pádom žít?

Tehdi: keš ze Slowom na túto Otásku ki? kdo? mi? čo? kik? kterí? mik? gaki? sa má odpowědat, a síce gako Slowo, Bitnost gedneg Osobi, aneb wíc Osób, Wec, Čiňení, aneb Staw znamená, tak do gednásob-ného aneb Wienásobného Počtu načim kłást.

Keči načim druhí Pád potrebuwať w Keči?

Keš na túto Otásku kík? koho? mié? čeho? wolačo we Wladárstwí druhého biť, aneb kňemu patriť znamenáme, keš ponewác stímto Slowom vagyok sem (až zgewne, aneb tagemně stogi) wislowíme Znamenání Wla-

dárstwa, bez Lepená osobného n. p. mi mindnyájára Istené vagyunk, mi sme wšeci Boha; ezen köntös az Atyámé, tento Kožuch ge mogého Otca.

Q merkwání, Druhí na é wíhádzagící Pád z Porádku Uheršého Ohíbuwána Mena, neprawé wíhosa nekteri Učíteli; preto lebo smato w uheršég Keči žigeme; ačkolweť ag z tretím Pádom Wladárstwi wolatého wíznamenať može, to bíwá z insím Prednesením.

Redi žigeme s tretím Pádom?

Tehdi keš na túto Otáskú kinek? Komu? minek? čemu? máme odpowedať, trebár a) Wladárstwi, trebár b) Priwlastnení znamenagícém Rozumení.

Čačo sa potrebuwáwa tretí Pád na znamenání Wladárstwa?

a) K wladagícému Menu, Skonání tretého Pádu nak, nek sa pridá; we Wladárstwi bíwagící Wec wíslowicé Slowo ale, s tretím Osobním Lepením sa založí n. p. Istennek Országa Králowstwi Boha, az Atyámnak a képe Obraz mogého Otca.

b) Toto Skonání nak, nek, w takém Wísení (ze Znamením Okráčení winahrašice) wítáwa; z Wineháním do Prostétku patricého Ukazatela Mena n. p. Isten' Országa Králowstwi Boha, Atyám' képe Obraz Otca mogého.

c) Už dwa aneb wíe, w gednakém Wladárstwi bíwagící Slowá sa zídú, s prwních Skonání nak, a nek tretého Pádu wítawagící, toto len oštatnému Wladarowi prichoší n. p. Isten Országanak bírása, Wládańi Bosšého Králowstwa; Atyám' képenek hasonlatossága Napodobnost Obraza mogého Otca. Isten Országa' bírásanak reménylése, Nášeg Wládańi Bosšého Králowstwa; Atyám képe' hasonlatosságának kitünése, Blístení na Podobnosti Obraza mogého Otca.

d) Keš ale Wladárstí pred Wlášicím Slowom, položime, Skonání tretého Pádu nak, nek. a pred tima-
to Ukazatel Mena nemože wistáwat n. P. szépsége a'
háznak Krásnost Domu, szélessége a' Dunának Siro-
kost Dunaga.

Kedi má mesto treti Pád we wlastnicém Rozumení?

Ždi, keš na túto Otášku kinek? komu? minek? čemu ze Slowom odpowedať moč; a toto žádagú:

1. Priwlastneńi, Dáwání, Kečení, Protiwování, Dowolení, Příkaz, Zákaz a Znamenání wislowicé Slo-
wá s kterima ponewác priwlastnime, dáme, rekne, zna-
menáme wolačo n. P. nékem netulajdonítsd mne nepri-
wlastni; adj a' szegénynek dag Chudobnému; mond
meg Péternek powec Petrowi, engedj a' gyengébbnek
ustup Senglawegsému.

○ m e r k u w ň í. Takéto sú ešte této Slowá: ártok
šťošim, esedezem prosím, használok osožim, ha-
zudok lužem, hiszek werim, 'hozok prinesem, in-
tek napominám, irigylek' záwišim, kedvezek wol-
kám, kedveskedem wšečim sa, könyörgök orodu-
gem, köszönök sa kugem, meghocsálok odpuštim,
megfelelek odpowím, megköszönöm za sa kugem sa,
megjutalmazom odptatím, örülök radugem sa, se-
gítek pomáhám, tanácsolok rašim, tartozom nále-
žim.

2. Menování, Süšnění, Slowa za wolačeho Sprawe-
ní aneb Bitnost znamenagice, až ponewác menugeme, sú-
šime; spravime, wolačoho aneb wolačo, čím buše wo-
lačdo, aneb wolačo n. P. engem Imrének hinak aneb
neveznek mňa Jmričom wolagu; téged jónak tartanak
aneb mondanak teba za dobrého držá; Pista katonának
ment Štefan za Wogáka isel; birónak tették spravili ho
Richtárom, Királynak korunázták korunowali ho za
Krála, béresnek beszegödött stal za Uplatníka.

3. Sem patrá ag neosobné Slowá: fáj boľi, illik sweći, tetszik páti sa, kell qce sa, lehet móct n. p. nekem fáj a' verés mňa Biťi boľi, Jánosnak illik a' mente Gánowi sweći Mentifa, gyermeknek tetszik a' czifra ruha Chlapcowi sa lúbi krásné Rúcho, úgy kell mint ebnek a' bot tať načim gaťo Pšowi Palisa, lehet neki pénze može mať Peňáze.

4. Keš z hlawnim, aneb přidawnim Menom, wi nehagicé van (ge) a vannak (sú) wolaťomu wolaťo; přiwlastníme n. p. keserü a' szájnak horté ge Ustám; kár pénz az esztelennek Škoda bláznowi Peňáze.

5. Takéto Medzistogŕi tés jaj, ne, nesze a. t. d. treťi Pád weznú k sebe n. p. jaj nekem Beda mňa, neked tebe, neki gemu.

Omertu wáňi. Uěkedi nak, nek, Štoňani treťe-
ho Pádu, ag mesto Zásłowka sa bere n. p. a' fal-
nak ment (az az a' fal felé) isť prófi Šteňe.

Kedi sa kľáše Meno do štwrtého Pádu?

Každé učinliwé Slowo na túto Otáku kit? Koho? mit? čeho? do štwrtého Pádu kľáše k sebe Meno, Jame-
no, aneb ag Učasteca n. p. szeretem az Istent milugem
Boha, nyujtok alamisnát podám Umužnú.

Čo načim wešeť o pátém Pádu?

Páti Pád prihoworicé, a Přikazagicé Slowá, a Med-
zistogŕi přimú k sebe n. p. látod ötsém! wišif Bratre!
o Atyám! o Öče!

Kedi a gaťo sa Meno narownáwa do šestého Pádu?

Šesti Pád ždi wolaťterim Zásłowom sa přichistáwa
(togest z Přidawaňim tohoto, gednásobnému, aneb wicná-
sobnému menugicemu) a sice podľa nasledugicich Zbadáňi.

Už Slowo, aneb bár gaťekolwet wešicé Slowo zna-
mená:

1. Obdareňi z wolaćim, pokutu, strozeňi, zasaťeňi, Chowáňi, Prečarowáňi, Zbitečnost, Wládaňi, Žiwnost, Towaristwí, aneb Kád, na túto Otásku: kivel? sčím? mivel? sčím? buďe al, el, val, vel n. p. pénzelt megajándékozta z Penázmi ho obdaril, tisztséggel fölruházta Dostogenstwím ho zasaťil, hottal fenyegette z Palicú sa mu hrozil, megverte wibil, borral él z Winom žige, Péterrel tart s Petrom drží.

Z h a č e ň i. Kedi zostáwa, kedi sa winecháwa, alebo premeni Litera v, wise o Premeneňi Slów sa powedalo.

2. Položeňi wolačoho we wisém Głašincu (felső szí-
nén) Rúpeňi za Cenu, Predáňi, Čarowáňi, w Kragne,
w Meste, w Dešine, na Wrchu, we Woše, w Naležiti,
na túto Otásku hol? kše? Bitnost buďe: n, an, en, ön
n. p. az uttzán szalad na Ulici behá, a' széken üll na
Stolici seší, tiz aranyon vettem za šesáť Duťátów sem
kúpil, Magyar Országon tartózkodik w Uherstég Krag-
ne sa zadržáwa, Pesten árulják w Pesti predáwagú, a'
Dunán hajókáz na Dunagi sa loší, a' Mátrán havazik
w Mátrách Sňeh padá a. t. d.

3. Wolaćemu do Wnúternošti Prerazeňi, na túto O-
tásku howá? kše buďe ha, be, n. p. templomba megyek
išem do Kostela.

4. Bitnost we wolaćem, Wsaďeňi, na túto Otásku
kiben? w kom? miben? w čom? buďe: ban, ben, n. p.
a' templomban imádkozik w Kostele sa modlí, a' kert-
ben mulatozik w Záhraďe sa bawí.

5. Wolaćemu z Wnúternošti Wirazeňi, Wíchod, Po-
chádzzeňi, na Otáski kiból? koho? miból? s čeho buďe:
ból, hól, aneb bul, hül n. p. a' Városból kimenni
winst z Mesta, a' pohárból inni piť s Poháru, az erdő-
ből fát hozni z Sori Drewo donést, a' forrásból szakad-
ni s Prameňu wref a. t. d.

6. Už Ukázaní Příčiny, aneb wolačomu mesto druhého Kupování, Učinek, aneb geho Spátečnost na túto Otáčku: kiért? pre toho? miért? prečo? znamená: n. p. viláért sem mernék vékezni, a'ni za Swet bich nesmel hřesit; pénzért adják a' kényeret, za Penáze dagú Chléb.

7. K wolačomu Blížení, Umknuti, Ušilowání, Připominání, Káčení, Rownačnost, Sweteění, Ulahošení, na túčo Otáčku kihez? k' čemu? mihez? k' čemu buše: hoz, hez n. p. az Urához ment is'ol k' swogému Pánowi; a' kalapot a' fejéhez illette, alkalmaztatta, egyengette Sirák k' Szlawi ulahošil: ember emberhez hasonló, Člowek Člowekowi ge podobní.

8. Už Slowo Urečitost Města, aneb Času znamená na túto Otáčku meddig? buše ig n. p. három óráig, za tři Hošini; két esztendeig za dwa Roki; a' határ széléig k' Krágu Granice, Budáról Györig z Bušina do Kábu.

9. Při wolačom, o'kolo aneb blízko wolačeho, Bitnost, aneb Přidawních Měn z druhím Stupnom čínicé Rownáni na túto Otáčku: kinél? u' toho? minél? přičem? buše nál, nél n. p. az ablaknál ült, při Otěne sešel; nagyobb nálamnál, wetší ge odemňa; a' hid jobb az úszásnál, Most ge lepší gačo Pláwaní.

10. Pozor na wolačo, Rozmíslání, Spominání, Korení, Učení, Podtutážowání, Zwázání, a wolačomu na wentagsí Glasinec (külső szinére), Witazeňi (fölkhatást), Doiseňi, Dwihání znamenagice Slowá, na túto Otáčku kire? na' toho? mire? na' čeho? howá? k'še? merre? k'še? buše ra, re, n. p. mindenre kérlek, na sečo ta prosim; vigyázz magadra, mertug na seba; várj a' társadra, čekag na Towarisa; ülj le a' földre, sedni si na Zem; menj ki az utsszára, hibag wen na Ulicu; fölkapaszkodott a' szekérre, widrápal sa na Woz; meg tanította a' nótára, naučil ho na Nótu.

Značení. Také sú ag této : valakire nawolakoho n. P. agyarkodni reptat, boszonkodni haragudni hnewat sa.

11. Z wolateho Pohnutí, Ušilování, Kečení, Zasekávání, Zabudnutí, Zrazení, (lehatást), Zíšení, a. t. d. na Otásku: kiro? o kem? miról? o cem? honnét? odkúš buše ról, ról, aneb rul, rül, n. P. leszált a' fáról, zesol ze Stromu; azt mondják Péterról, to howerá o Pettowi; lemondott hivataljáról, Uradu wipowesel; elfelejtkezett magáról, zabudol na seba; leczkérjéről o Widání.

12. Pítání od wolakoho, Žebání, Strachování, Utržení, Ozbíganí, Wšlobošení, Umknutí znamenagické Slová, na túto Otásku: kitól? odkoho? mitól? od čeho? tól, tól, túl túl, n. P. nem félek senkitül, nebo gím sa ničeho; Apámtól pénzt kértem, od mogého Otca som Penáze pítal; nyertem, wíhral sem; megszabadult a' nyomorúságtól, oszlobosít sa od Bidi.

13. Přeměnění na wolačo, Položení, aneb Bitnost znamenagické Slová, na túto Otásku kive? čím? mivé? čím? buše vá, vé, á, é, n. P. katonává lett, zostal Wog. tom; hirová tették; Richtárom ho učinili; a' vizet horrá változtatta; Wodu na Wíno přeměnil.

Z gakiima Zaslówami sa narownáwagu własné Mená Měst, Osád, a Desín?

Zew feligakiima Zaslówami, gačo ponewát na túto, aneb na tú tam Otásku odpowíme stakimato własníma Menmi.

a) Na túto Otásku hol? ESe? E některím han, ben, sa položí n. P. Rómában, w Ríme; Velentzében, w Bernátkách; Bétsben, we Widní; Pozsonban, w Presportku.

R některím n, an, on, en, ön n. P. Lötsén, w Lewoče; Budán, w Bušíně; Pesten, w Pestu; Galgótzon, we Tragstáku; Gyöngyösön, w Dindési.

A nékterím, hlavne na r wichádzagícím Slowám ag ott, ött sa dáwa n. p. Vasvárott, w zelezném Zámku; Györött, w Rábe; po Sedmohrači Kolosvártt, w Klauzenburku.

b) Na túto Otásku honnét? odkús? - ból, hól, húl, hül, ról, röl, rúl, rül, Zaslwowom odpowédáme n. p. Rómából, z Rímu; Bécsból, z Widni; Pestrol, (Pestu; Budárol, z Bušina.

c) Na túto Otásku howá? Zaslwo ba, be, a ra, re, Iepíme n. p. Posonba, do Presportku; Bécsbe, do Widne; Pestre, do Pestu; Budára, do Bušina.

Gaké osobitné Narownáni žadagú nékteré pridawné Mená w Reči?

Nékteré pridawné Mená, akkolwek wise ze Slowámi prednesené Otáski Cestu ukážu, osobitnima Pádmi, a Zaslwowámi narownagu k sebe Slowá, a sice:

1. Treči Pád nak, nek, žadagu takéto: adós, dlžen; ártalmas, škodliwí; esméretes, známí; esméretlen, nezámí; hasznos, užitečni; haszontalan, darebni; illő, illendő, slusni; illetlen, neslusni; káros, škodliwí; káratlan, nesškodliwí; kedves, uprimni; kedvetlen, newese lí, neuprimni; kétséges, zúfanliwí; szükséges, potrebni; veszedelmes, nebezpečni; unalmas, zunuwaní, premrzli; až ponewáč stimato wolačomu aneb wolačemu Škodú, Osob priwlastníme.

2. Zaslwo al, el, žadagu: egyenlő, gednači; egyidős, gednočasni; hasonlatos, rowni; határos, Čhotárníč; szerelmes, milowni; tele, plni; teljes, dokonáli; n. p. Péter egyenlő aneb egyidős Pallal, Peter ge (Pawlom gednači aneb gednočasni; Buda határos Pestel, Bušin ge Čhotárníč (Pestom; teljes malasztal, plni Milosti.

3. Zaslwo ban, ben, žadagu: akaratos, wrtohla wi; állhatatos, zetrawnliwí, stali; ártalmas, škodliwí;

bünös, hířní; friss, čerství; foglalalatos, 'zabawní; gyors, číťtí; hamis, faleřní; idegen, cudzí; jártos, zbehlí; járatlan, nezbehlí; fáradhatatlan, neunowaní; lassú, spozřilí; részes, učařtí; tehetetlen, newládnući; vétkes, čibní, winowatí; n. p. állhatatos a' harezban, stálí ge w Bogi; jártos a' tudományokban, zbehlí ge w Umeňáč.

4. Ze Skonáním hoz, hez, höz, žádagu k sebe Me-no: hasonló, podobní; hasonlítható, rownat' možíći; hajlandó, náčılíni; jó, dobrí; rossz, zlí; n. p. hozzád vagy Péterhez hasonló, k tebe, alebo Petrowi podobní; hajlandó a' tanuláshoz, náčılíni ge k učení.

5. ra, re, žádagú této: alkalmas, súći; alkalmatlan, ne súći; erős, pewní; erőtlen, slabi; érdemes, zaslužılí hodní; érdemetlen, nehodní; gyenge, Senglawí; hajlandó, náčılíni; méltó, hodní; jó, dobrí; rossz, zlí, való, súći n. p. dítseretre méltó, čwalitebni; tudományra alkalmas, súći na Umeňi; dologra erős, pewní na Robotu; jutalomra érdemes, na Odplatu hoden; semmire való, na niřt' hodní.

6. Ze Skonáním tól, töl, narownawagu sa této Slowá: beteg, nemocní; édes, slatki; ékes, krásni; büdös, smradlawí; gyenge, Senglawí; erős, mocni; erőtlen, nemocni; mocskos, zapıřkani; szennyes spinowani; sovány, čudí; tiszta, čıřtí n. p. beteg az italtól, nezdrawi ge od Pıřtí; büdös a' dohány füsttöl, smřı od Dımu Tabákwého a. t. d.

W gačem Rownáni stoga zrownagıće prıdawné Meňá w Kečeni?

Bagzem w Rownáni každeg Weci k druhęg, z medzi dawaniem tohoto Slowa; mint gač žigeme; n. p. ez a' könyv olly szépen van nyomtatva mint a' másik, táto Kńıha ge tač pečne tlačená gač druhá.

Obzlastne ale Slowicko toto mint potrebuwáme, keď z druhím Stupnom wolalo zrownáme n. p. nincs holdogabb élet, mint ha ki sorsával megelepszik, nehi blahoslawenszi žiwot, gačo keď kdo Stawom swogim spozogni ge; többet ér a' betsület mint a' Pénz, wic stogé Poctiwost gačo Penáze.

Často w Prirownáwání mesto mint, z mintsem Slowmi žigeme; n. p. ennek az embernek több a' szerencséje, mint vagy mint sem az esze, tento Člowek má wic Sastí gačo Rozumu.

Medžitim Prirownáńi z druhím Stupnom z Wińchánim mint, a mintsem, Zásłowmi nál, nél, ge prawe; n. p. szebb az erkölcs minden kincsnel, krásá ge Čnost gačo w Sacék Počlad; többet tudok náladnál, wim wic od teba.

Tretí Stupeń ze Zásłowom között, medzi; zwázeme n. p. a' nap legszebb a' csillagok között, Sínko ge nagkrásé medzi Swésdami.

Krom tehoto igen, welice; felette, welmi; rendkívül, neporádne; mindeneknél, od sešich; sokkal, o mnoho; legisleg; nag nag Slowa sa ulahodá k Wislaweni tretého wiwšicého Stupnu n. p. a' mi Királyunk igen kegyelmes, náš Král ge welice dobrotiwí, vagy mindeneknél kegyelmesebb, od w sešich dobrotiwegsi, v. leg kegyelmesebb, nag dobrotiwegsi.

Čaké Narownáńi žadagu Mená poctowné a Zamená?

Z wise powedanich sa wigewi dostatečne, že této za Menom, aneb samotné stogački sa Odchila, a síce podla Mena narownawagu sa do žadagického Pádu, a Počtu; wlašicé Osobné Zamená, a celkom nasledugu Prawo hlawnich Mén.

Čo načim wešet o Ukazagicém Zameňe?

Ukazagicé Zamenó az, ez, (amaz, emez, ugyanaz,

ugyanez) až přeb Menom hlawním ge, medziklasičé uká-
zateľa Mena, Páďi hlawného Mena, a Zásłowa prime,
n. p. ezt az embert, tehoto Čloweka; ez által az em-
ber által, sřrže tehoto Čloweka, a. t. d. ale ag z uká-
zateľom Mena moč winečať azon, ezen, Slowo kla-
sičé mesto něho n. p. azon vagy ezen embert, toho,
aneb tehoto Čloweka; ember által, sřrže Čloweka.

Značeni. Osobitná Wlasnosť Uheršteg Keči:

- a) Znamenání Času gakošto: esztendő, Roč; holnap,
Meiác; hét, Tiden; nap, Deň; óra, Gošina;
túto mennyi ideje? (holko ge tomu?) sřtřím Osob-
ním wlásičím Lepeň m sa wisłowi n. p. egy eszten-
deje, gedem Roč (n. p. temuto) tiz holuapja, Sesať
Mesáci; öt hete, pet Tidni; két napja, dwa Dni;
három órája, tri Gošini; (n. p. tomu).
- b) Někeré, a obzłástne neosobné Slowá statímato Osob-
nima Lepeňmi sa zložá n. p. fejem-ed-e fáj,
Slawa moga, Slawa twoga, Slawa geho ho bolí;
mindenem-ed-e fáj, sečo moge, sečo twoge, sečo
geho ho bolí.
- c) Glawné Meno, ktere na Osobu wolakú cíli, aneb
sa nese, osobním wlásičím Lepeňim sa wisłowi n. p.
mindenét el pazérolta, wsečo zmárnil; érdeme sze-
rént hüntetletik, podľa Zaslúžení geho bíwá potres-
taní; szereti testvérét, lúbi Bratra swogeho; híd-
el bátyádat, zawolag Bratra.
- d) W Prihóworeních, a w Titulowáních us z dru-
hím, us z třetím osobním wlásičím Lepeňim žigeme
n. p. Felséged, Welebnost twoga; Felsége, Weleb-
nost geho; Herczégységed Wíwodstwí aneb Rnížat-
stwí twoge; Herczégsege, Wíwodstwí aneb Rnížat-
stwí geho; Excellenciád Prewisugicnost twoga; Ex-
cellenciája, Prewisugicnost geho; Uraságod, Pán-
stwí twoge; Urasága, Pánstwí geho; Kegyelmed,
Mílost twoga; Kegyelme, Mílost geho; někedi to
ö třeťo-osobné Zameno přichádzá n. p. ö Felsége,
Geho Gasnost; ö Excellenciája, Swoga Prewisugic-
nost; ö Kegyelme, swoga Mílost

3 gaku Osobitnostu sa narownawagu neurečité Zamena-
mind, minden, mindenik, mindnyájan?

Mind bez Odchýlnosti len o neosobneg Weci sa po-
trebuge, a Slowo ze stwrtím Pádóm Mena wždy do ureči-
teg Postawi-žáda; medzitim ag mesto mindnyájan sa be-
re, n. p. a' pénzt mind elvesztette, wsecké Penáze stra-
til; mind megegette, wsecko spálil; mind megvette,
wsecko kúpil; (né mind megvett) mind elmentek, feci
odestli mesto mindnyájan el mentek.

Minden sa ohibuge, a gednačo móct potriebowať o
Osobi, a neosobneg Weci, ale Slowo wždy neurečíte
wezme k sebe n. p. minden ember halandó, každi Clo-
wek ge smrčedlni; mindent elbeszél, wsecko wirospráwal.

Mindenik každi, na Znamenání Osobneg a neosobneg
Weci ge sícé, ale len w gednásobném Počtu n. p. min-
denik a' tanulóč közül magát jól viselje, každi z Uče-
delníków nech sa dobre drží.

Mindnyájan wfeci len o Osobi, a len we wícnásob-
ném Počtu sa potrebuwáwa; ale welmi prawé prime ag
Osobné Lepení n. p. mindnyájunk; mindnyá-jatok,
mindnyá-jok, mi wfeci, wi wfeci, oni wfeci.

Čo načim wešet o senki, a semmi neurečitého Zamena?

K tímto w každém Páše síncš, aneb mesto něho
w některich Pádoch Slowo síncš klademe n. p. senkitöl
sem félek, nebogim sa od něho; semmit sem loptam,
ništ sem neukrádel; senki síncš otthon, neňi něho do-
ma; semmim síncš a' világon, na Swete ništ nemám.

Značění. Prikazugíce, a Zakazugíce Mesto sem, se
sa potrebuwáwa.

Čačo sa može odprawiť Slowo podľa Osobi a Počtu?

Každé Osobné Slowo z menugicim wešenéh o Mena
do teg isteg gedneg Osobi, a do teho istého gedného Poč-

tu sa kľasē n. p. én hajokázok, ga sa lošim; te jár-
kalsz, ti őrös; ő alszik, on-spi; a' Király, (ő on)
kormányozza az Országot, Král ríši Kragnu; a' kato-
nák (ők őni) védelmezik a' hazát, Wogáci chráňa
Wlast.

Do ktoreg Osobi načim Slowo kľast keš wselgakég Osobi,
aneb Weci Čineni, aneb Staw predneseme?

Do hlawneg Osobi, a síce prwná ge hlawnegšá od dru-
heg a tretég, druhá zase ge hlawnegšá gačo tretá n. p.
én is te is a' pajtasod is, 's az egész társaság sétálni
megyünk: ag ga ag ti ag twog Kamarád, a celé Towa-
ristwí pogšeme sa prechádzat, te 's mások is halandók
vagytok, ti ag druhí ste smrtešni.

Značeni. Gačo a kedi načim Slowo do urečiteg aneb
do neurečiteg Postawi kľast, a w gakich Pádoch načim
šním Mená zarownat, už wiše nadbitne ge powedané.

Čo načim wešet o Spogena Učenliwého, a Čineni da-
gicého Slowa?

To že Predklad, na kteri Učenliwost čili do štwrtého
Pádu žadá k sebe n. p. a' földet szántom, ; Zem orem;
v. szántatom, dám orať; szöllöt szedek, Grozno obiram;
aneb szedetek, dám oberať. — Medžitim ale stogicné
Wimluweni, Gakosti, Weci aneb Činená, este ag iné
Pádi može k sebe wžat n. p. hottal verte, s Palicú bil,
aneb verette meg a' gonoszlévöt, dal wibit Neslechetní-
ka (Zločinca). Někedi ale pre Wisloweni wolakeho Sta-
wu, ag bez štwrtého Pádu howorime z učenliwim Slo-
wom n. p. aratok, žnem; arattatok, dám žat; (podním
Predklad rozumime).

Gaké Narownáni nasleduge trpné, a Trpeni zaopatri-
cé Slowo?

Trpné, a Trpeni zaopatricé Slowo od učenliwého,
a Čineni dagicého Slowa s kterého pochádza wešeni štw-

ti Pád, premení na Menugíceho, Menugíceho ale ze Za-
slowom tól, tól, aneb által prime, ostatné Pádi rowno
gako učenliwi, a Činení dagící zdrží n. P. Istentól vagy
Isten által a' jövendö élethen meg jutalmaztatnak a'
jámborok, od Boha aneb strze Boha w budúcném Žiwo-
te obdarowani b'wagú swatí; (mesto Isten a' jövendö
élethen megjutalmazza a' jámborokat, Boh w budúcném
Žiwote obdarí swatich.

Značení. Trpné a Trpení činíce Slowá, dobre na-
čím rozeznat od Činení dagících Slow; lebo w Oh-
ledu geich wengkagšich Podob welmi su podobné k ge-
dnadruhému; ale Žwišení Slow od gjednadruhého,
a obzlastne ze Slowa, s činícim Slowom wešičého
stwrto padnutého, této tam od tích rozdeluwat moct
n. P. gyújtatom gyújtattatom, dám podpaluwat,
égetem égettetem a' gatz, dám pálit Snog, (ge Či-
není dagíce cselekedttetö) gyújtatom, aneb gyújtat-
tatom, bíwám potpaluwan; égettetem, bíwám pod-
pálen (ge trpné aneb Trpení zaopaticé) lebo insé ge
gyujtatom, gyújtatol, gyújtatik; égettetem, éget-
tetel, égettetik: gako gyújtatom, gyujtatod, gyuj-
tatja; égettetem, égetteted, égetteti a t. d.

Gaké Zwázaní žádagu možice Slowá (a' tehetö Igék)?

Možice Slowá stima Pádmi sa spoga šterima geich
powodné Slowá, šterich ponewác pochádzagu, trebár
učinlixé, trebár potrebné, aneb nech Trpné Slowá bu-
dú n. P. a' dorgálast ki nem allhatta sirás nélkül,
Dohowárání nemohel znešt bez Pláču; megmenekedhetett
a' veszéltöl, ochránil sa od Nebezpečenstwi: a' rest tanu-
ló megverettethetik a' tanitótöl, leniwi Učedlník može od
Učitelá wibiti biť. — Medžitím z možicim Slowom ag
bez padnutého Slowa žit' možeme n. P. siethetek, mo-
žem sa ponáhlat; halgathatok, možem slifat.

Redi musí Slowo w Znamenagícém Spósobu biť?

Reš Rečení we wolakém istém, a Urečitém Rozume-

ni sa bere bez wseckého Prikázání, Zaneháni, Zakázání, aneb Žádání, a sice w tem Casu, w kterém woláčo bit, aneb stát sa oznamuge n. p. Péter alszik, Peter spi; elmenend, odíse.

Kedi má mesto Prikazugici Spósob?

Keš rozkazagice, zanehdagice, aneb zakazugice hovorime n. p. vedd el az ajándékot, wezmi Dar; ne vond-el magadat, neodtáhni sa.

Kedi načim Slowo do Spogiceho Spósobu klást?

Keš woláčo z Wimintú, a z neistú Urečitoštu ha, hony, vajha, háresak, a statímato Slow-spogenmi wiflowime, aneb naše Žádání wiznamenáme ze Slowom n. p. ha tudnám hony megtanultad légyen leczkédet, megdicsérnélek, kebi som wešel, že si sa Widání twoge naučil, pochwálil bič sa; vajha! megtarthattam volna igeretemet, bodag bič sem bol mohel Slúbení zadržat.

Kedi možeme žit obzlastne z Ledwiminutim, a z budúcim Casom Spogiceho Spósobu?

Obzlastne tedi, keš pozatim este druhí ledwiminutí aneb ag budúci sa nasleduge n. p. ha meglátnád barátodat, kebi si Kamaráta twogho wišel, aneb: ha meglátandanád barátodat, kebi si wišel budúcne Kamaráta twogého, örülni fognál, kešit bi si sa budúcne.

Kedi načim Neurečiti Spósob potrebuwat?

Bagzem až dwe Slowá w gednem Kečení sa zidú, gedno w neurečitem Spósofe buše. Toto sa može stat ag pri některich Pridawnich Menách, s nim rozumice tagemné Slowo van n. p. akarok irni, hčem písat; szép tanulni, pešne ge učit. Nagwic ze Slowmi takéhozo Rozumení spogime giné Slowo w neurečitem Spósobu: akarok, hčem; félek, bogim sa; hallok, počugem; igyekezek: usilugem sa, indulok, pohnem sa; járok, hčošim;

jövök, prinďem; kezdek, začnem; kívánok, žádám; küldök, pošlem; megyek, íšem; sietek, ponáhlám sa; szeretek, milugem; szokom, w običegi mám; tanulok, učím sa; tudok, wím, kteríma ponewáč nasu Wólu, nase Rozumení, Žadáni a giné Narúžiwosti predložíme; a kterého z gedného Mesta do druhého Chošeni, aneb Ušlowáni znamenagu.

Z n a č e ň í. Peťne zwázat moť w Uberském neurečitého Spóšobu, gať čilagsi tať budúci Čas z Osobníma Lepeňmi, obiwoch Počtoch obz'ásine ze Slowmi kell, lehet, van, tetszik, n. p. kell mennem, musím íst, lehet jádzanom, možem sa hrát; waň ennem, mám čo geť; innom, píť; tetszett leülñom, páčilo sa mi sednuť.

Gať Narownáni žadagu Učasteci?

Tať gať neurečiti Spóšob, stím pádom sa. Kládú w Rečeni s kterím Slowo neurečitého Spóšobu n. p. vizzel élni, z Wodú žít; élő, žigici; élvén, žigice.

Z n a č e ň í. Učastec město hlawwého Mena, aneb mesto pridawného Mena sa bere; n. p. író, písagici; írott, písani; irandó, písagici budúene; gaťokolwet teda toto, aneb to Rozumení dá, tať ag w Rečeni stú Wlasnostu wládze, a potrebuwan bíwa.

Gaťú Wlasnost má Stáwník wán, wén, wa, we?

To wán, wén učinliwé wa, we, trpné sa beráwa, ale wždi minutí Čas wíslowí.

Z n a č e ň í. Slowo vagyok, a leszek, való, a levő Učasteci nesčitanliwe pridawné Mená plošá gaťo n. p. na této Otáski honnan való? odkúl? messze való? z Saleka? minek való? ruhának való? načoge? na Rúcho? enni való, na Gešeni; mire való? načo ge to? nyakra való, na Krt; hova való? odkúš ge? Bécsbe való, z Widňa a. t. d. stimato ale často len Slow-rozmnoženi činčima, Príweškami rozšafne muíme žít: lebo Žmnoženi gečh Reč bi spatit mošlo.

Co načim osobitne ešte zbadat w Zawázaní Zásłow?

Té Zásłowá ktré z Lepeším trefeg Osobi biwagu w Rečení Kladené, sebú chošicé Meno s trefím Pádóm narownagu k sebe n. p. Pilátusnak alatta, pod Pilátom; Urának elötte, pred swogím Pánom; a' háznak megette, za Domom.

Ubi Rečení Witisknutegšé bolo Záslowo k Slowu, a ag k Mene, gakošto duplowané moct položit n. p. a' templomba mentem, isol sem do Kostela; aneb he mentem a' templomba.

Značení. Tuto už wíc nedotknieš wíc powedaních, len to potřebné gest značit; že některé Zásłowá k Ukazatelowi Mena (az ez) sa přilepá s Přeměněním Literi z na geich prwnú Literu: n. p. abban, wtem, ebben, w temto; abból, steho; ebböl, stehoto; annál, u teho; ennél, u tehoto; arról, o tem; erröl, o temto; attól; od teho; ettöl, od tehoto; avval, s tím; evvel, stímto; (howoré sa ale ag azzal, s tím; ezzel, stímto).

Co načim wešet o Narownáňa opitagicého Rečení?

W opitagicém Rečení té Slowá Klademe na prwnegšé mesto, které w Otáski su nagwetsšého Witisknutá, a tak Otásku Reči, kterég kolwet Stránki moct začat, odkud ponewác wisi Otáski nagwetsá Sila.

Už ze Slowom aneb z přidawním Menom z Wineháním Slowa sa opitáme, običagne e? sa přiloží k němu n. p. tudod-e leczkédet? či Widání wif? szépek-e a' virágok? či sú Kwetí pekné?

Slowom: s kterím Pádóm n. p. ki-é? koho? kinek? komu? kit? koho a t. d. sa opitáme stím ag odpowédáme.

Značení. O giních Stránék Reči nagpotřebnegšé sme předložili.—Dwunegšé Předložení ale wetsím Učedelníkom přislúchá. Cwíčení zgwóné užáže datíky Káguł užitečnost.

Példák a Gyakorlásra.

I. *)

Hogyha az Istennek csuda nagy voltát, méltóságát, kimondhatatlan jóságát, gerjesztő szépségét, hozzánk való szeretetét felélnénk eszünkkel; semmit sem tartanánk kevésnek, a' mit tőle veszünk; és viszont semmit nagy-nak, a' mit mi ő kedvéért cselekszünk.

Nem környékezi a' rózsát annyi tüske, mennyi veszedelem és leelkedés bennünket. Az elrejtett titkos tör jobbára veszedelmes, kivált a' lelki dolgokban. Hogy ezekbe ne akadjunk, benne ne vesszünk, az Isten félelme mellett maradjunk.

A' tengeren evezni, mikor csendes, könnyű. Szélvészben a' rengő habok között jól kormányozni a' hajót, mesterségbe telik. Azon képen mikor csendességben vagyon szívünk, jó ízét tapasztaljuk áhétátosságunknak, könnyű az Istennel édeskedni. Ellenben midőn keserűséggel megtölt lelkünk, háborgató kereszték ostromolnak bennünket, az Istentől el nem idegenedni, bajt vinni a' Mennyrorszáért, a' jó mellett híven megmaradni, mesterségbe kerül.

A' fegyvert viselő emberek a' trombita szóra hegyeken, tengereken, által kelnek; havat, hideget eltűrnek, tűznek, vásnak mennek hírért, kis bérért. Mi annyi sok intésére az Istennek a' mennyei jókért alig tetszünk egy két lépést, kényeskedünk, késedelmeskedünk.

A' rossz, a' jók között-is az! mert csak társait változtatja, nem erkölcsét. Az igazán való jámbor a' rossz-szak között is csak az: úgy viseli magát, mint a' tüskék között a' rósa, a' bojtorjánok között a' lilium.

A' melly gyermek megijed, annya ölébe siet. Úgy mi is, ha mikor a' késirtetek rémítenek, és veszedelemben forgunk, az Isten' szárnyai alá folyamondjunk. Tapasztalni fogjuk, hogy szerető; mentő Atyánk, ha mi szerető fiai leszünk.

*) Faludi Fer. Sz. Ember.

Príklady k Twičenňu.

I. *)

Rebi sme Boha pošiwnú Welikost', Sodnosť, newi-
powedenú Dobrotu, badkagicu Krásu, Milost' geho knám
z Rozumom dosáhli; nist bi sme nedržali za málo, čo
od něho bereme; a obapolne nist za welké, čo pre geho
Wölu činime.

Ne obsadá Ružu telko Trňi, kolko Nebezpečenstwi
a Záhohi nás. Skowaná Dika ge ponagwac nebezpečná,
obzlastne w Dúchowních Wecách. Ubi sme sa w tichko ne-
zapreli w nich neskapali pri Bázni hoskeg zostawagme.

Na Mori wesslowat' keš ge licho, ge lachko. We Wi-
choru medzi strasliwima Wtnobitmi dobre rišit' Loš, Mag-
sterstwi Kostuge. Zarowné keš ge Srdce naše w Pokogi,
dobru Chut' badáme našeg Pobožnosti; lachko ge z Bo-
hom sladnúť. Naprotiwá keš Dusa naša z Gorkostú na-
plněna gest, sužicé Kríže nás dobřiwagu od Boha sa ne-
odeudžit', Teskliwošť znést pre Nebo pri dobrém zwerne zo-
stáwat' Kunst' potrebuge.

Zbrog nosici Luši na Glas Trúbe ces Wřchi, a Mo-
rá sa prewlecu; Gorúcošť, a Zimu znesú, idú naproti
Ohnu a Zelezu pre Chir, a mali Plat. Mi na telké Na-
pomináni Boha pre nebesté Dari ledwi robime pár Kro-
kow, maznáme sa, a wáháme.

Zli ge ag medzi Dobřima ten, lebo len Kamara-
tow premeňi, né ale Čnost' geho. Sprawedliwe dobři,
ag medzi mřhawima ge len ten: tak sa drži, gako med-
zi Trním Ruža, medzi Lopúchmi Lilia.

Které Dika sa nalaká do Nárucá Matki sa ponáhla,
tak ag mi keš nás Pokuseňi strasá, a w Nebezpečenstwi
sa krútime, pod Kridlá Boha sa ušikagme. Skusime že
on ge nás lastkawi a ochranliwi Otec aš mi geho lastkawi
Sinowé budeme.

*) Od Faludy Ferencz.

Ha tulajdon akaratodat nem alkalmaztatod az Isten tetszéséhez; megutál az Isten, és vagy ellentál, vagy veszni hágy.

Üdvösséges dolog a' halálról gyakortább' megemlékezni. Ez a' gondolat sok személyekben felette nagy változásokat okozott. Jusson azért eszedbe: hogy már akkor kezdünk halni, mikor élni. Életünknek kezdete, halálunknak ideje. Gondatlanok vagyunk, ha úgy mülk életünk, hogy se ne tudjunk élni, se halni.

Nem jól tanácskozik magával, a' ki maga erkölcsére nem tekint, a' máséban piszkál. Csendes és rendbe szedett személynek tartatik, a' ki maga környéke mellett maradván, maga felől gondoskodik, maga vétkeire úgy vigyáz, mint az éles szemű hiúz; szomszédja' maga viselésére olly világtalan, mint a' vakondak.

A' megfeddés, ha törvényes, legyen oktatásodra. Ha hazugság, piruljon az, a' ki gyaláz. Ha irigyed támad-meg vele, nincsen hitele. Magad azonban bírij magaddal, bírij füleiddel, a'nyit eressz beléjek, a' mennyit eltűrhetsz. A' bosszúsággal magát bosszontani, kész akarva való bosszúság.

A' szivbeli alázatosságot kevesen esmerik, sokan megvetik, szégyenlik gyakorlását. Értsed azért, hogy a' mondott alázatos letartás fundamentoma, érdeme, árra az egyéb lelki jóságoknak. A' valóban alázatos embert csudálja, becsüli, szereti még a' kevélyebb világ is.

Adakozóbb az Isten embernél; egyért százzal szott fizetni; jóllehet mind az adományt, mind a' jó akaratot bennünk az ő ajándékának kell tekintenünk.

Nem mind rossz, a' mi rosznak látszik lenni. Nem mind kereszt, nem mind terh, a' mi annak tetszik lenni. A' mi képzelésünk hozza gyakorta magával, hogy a' jót rosznak, és viszont a' rosszat jónak tartani szoktuk.

Ha óhajtod, hogy jónak tartassál lenni a' világ' szemei előtt, miért réstelled, hogy valóban az légy? Ha képtelen dolognak gondolod lenni, mikor rosznak tartanak a' jámborok; hild-el, hogy képtelenebb, mikor rosznak tart az Isten, a' ki tudja, hogy rosz vagy.

Melly boldogtalanok vagyunk! mikor lelkünk (kit Isten arra teremtett, hogy része legyen neki Te-

Už twogú wlasnú Wólu nepodáš W hodu Boha, žhnu-
si Ťa, a na Odpor sa stawi, aneb škapat Ťa necha.

Užitečná Wec ge o Smrti častegse sa rozpomenut.
Táto Mislénka mnohým Osobám welmi welké Přemeneňi
přičinila. Nech ti teda do Mislú padne že us w tedi za-
čneme zemret, keš žit. Počátek Žiworu predek ge Smrti.
Nerozmislélní sme, až tak přeide náš Žiwot že bi sme ani
žit newešeli ani zemret.

Ne dobre si raši, kteri na swogú Čnost nehleši, a
w druhého papre. Za tichú, a do Porátku zanu Osobu
sa drži, kteri při swogém Chotári zůstawagiee, o seba sa
stara, na swoge Čhibi tak mertuge, gako Ostrowid, na
držáni swogého Suseda ge tak šlepi, gako Krčea.

Wicteňi, až ge prawné nech ti buše na Čtaučěni.
Už ge Lubáňi, nech sa štiši ten kteri haňi. Už Ťa Ža-
wistník s tím napadne, nemá Weri. Ti medžitím sám
wlaš ze sebu, wlaš z uchými telko pust do nich kolko
zneses. Ž Wipomstwením seba omrzet ge dobrowolná Pom-
stwa.

Srdečnú Poňizenost malo znagu, mnozi opowrhnu,
hambá sa pře Čwicěni geg, Rozum preto, že menuwana
Pokora, ge Grund, Žasluba a Cena ginich Duchownich
Darow. Sprawedliwe pokorného Čloweka, čuduge, čtě
lubi este ag hrđi Swet.

Sředregsi ge Boh od Čloweka, gedno stoma zapla-
tiwá; ačkolwek gat Dat tak dobriú Wólu nasu, geho
Dat sa ma patriš.

Neňi wšečo zlé, čo sa zlim wiši biš. Neňi wšečo
Kříž, a Náklad čo sa temu biš páči. Nase Čazdáwáňi
nese často sebu, že dobré za zlé, a obapolne zlé za do-
bré držáwáme.

Už žádaš že biš za dobrého držan biwal před Čmi
Sweta, přečo meškáš opravšiwie tím biš Už za Siwnú
Wec misliš biš, keš Ťa zlim drži Dobri; wec že ge Siw-
nagse keš Ťa meškawim Boh drži, kteri wi že si Žlostiwí.

Gal nestasliwi zme mi! Eđiz Dusa (kterú Boh na
to stworil abi Částku mala geho Stworitelowi w Čaopatření)

remtőjében) e' mulandó dolgoknak megszerzésével mód nélkül törődik, és a' földi aprolékos jókhoz úgy ragaszkodik, hogy azokat örök boldogsághoz tartozni itéli.

A' halálra jobbára úgy tekintünk, mintha messze volnánk tőle még. Első gondolatunkat utoljára hagyjuk. Jaj a' készületleneknek! — Hallod-e halandó ember! hogy lehetsz olly csendes bátorsággal? holott bizonytalan vagy jövőödödről, nem tudván az egek között leszen-e valaha, vagy a' pokol' fenekén lakásod.

A' tudomány és lelki jóság jó magában, 's annak is jó, a' kiben megvagyon; de jobb ha általunk másokra is árad. Mit használ az arany, míg a' föld' gyomrában hever? Ha pénzel, értékkel megáldott az Isten, adogass a' szükölködőnek, úgy fogod venni legjobb hasznát kindnessednek, ha mások is véhetik hasznát.

Ha a' jámbor kereszténynek tükürébe akarsz nézni, nézz a' koporsóba, a' holtak tetemékre, ott igazán meglátod, mi vagy és mi leszen belőled?

Azt mondá valaki: valahányszor az emberek között valék, kisebb ember lön belőlem. A' tündér világ kóstolással is megárt, nem hogy zabálással ne ártana.

Mit használ, ha eszed a' szép tudományokkal mint egy ragyog, ha lelked sokféle gonoszsággal kormos. A' tanult gonosz ember nem egyéb, hanem bölcseséggel megölt barom. A' tudós de gonosz elmék ártottak legtöbbet a' világnak.

II. *)

A' jó Erkölcstről Közönségesen.

A' kik kötelességeiket, a' kimivelt észnek és a' Religióznak indításából végezik, jámboroknak, jó erkölcsűeknek mondatnak; mert ezzel jót cselekesznek.

A' tökéletes jóság (Virtus) nem egyéb, hanem egy szüntelenvaló hajlandóság arra, hogy valaki kötelességeit véghez vigye, és mindenben tökéletesen cselekedjen.

Szeresed és gyakorold ezt a' tökéletességet: csak ez különbözteti a' jó embert a' rosztól.

*) Bencsik Rövid erkölcsi oktatások etc.

pominute delních Wěcí bez Spůsobu sa láme, a k zemským Státkom sa tak lepá že oné k wecnému Blahoslavenství patří suší.

Na Smrt običagne tak hlasíme gačo bi sme este da-
leko boli od nej. Prvé nase Mislenti na Ostatek ne-
chame Beda nepřichítaním! — Či čuges Clowek smrtedel-
ní gat mozes bit s taku tichu Smelostu? Čdiž ge neiste,
o twogeg Budúcnosti nist newedíce, či buše wolakedi med-
zi Nebom, aneb w Dne Pekla Obiwáni twoge.

Umeni, a Čnost ge w sebe dobra, a ag temu ge
dobra, w kterém ona ge; ale lepe ge až strze nas ag
na druhích sa wilege. Co osozi Zlato, dokud w Žalud-
ku Zemi sa wála? Už z Penázi, ze Státkem ta Boh
pžehnal, dawag nudžním, tak weznes naglepsi Osob
twogeho Pokladu, až ag druhí geho Osob wezmú.

Už do Zikadla swateho Krestana ches blaset, hlas
do Grobu na Kosti mrtwich, tam ozag uwidíš co si, a
co buše s teba.

Co reknul wolakdo: keditokwet sem medzi Lušmi
blwal, mensi Clowek zostawawal se mna. Potworni Swet
s kostuwáním skoši, ne žebi este z Chwátáním neskošil.

Co osozi, až ti Rozum s pekniima Wedomostmi bli-
stí, a Dusa z mnohima Zlostmi ge cašena. Učení zlo-
stni Clowek neňi inše gačo z Múdrostu naplnene Sowado.
Učení ale zlostiwe Rozumi skošili nagwic Swetu.

II. *)

O dobreg Čnosti obecne.

Kteri Powinosti geich z Podwadžání wicwiceneho
Rozumu, a Wéri wikonawagu, dobrím, a čnostliwím
sa howorá; lebo stímto dobre činá.

Dokonalá Čnost neňi inše, ale gedna neprestanliwá
Čáčilnost nato abi wolakdo swogu Powinost wiplnil, a
w každem dokonále robil.

Milug, a cwic sa w tegto Dokonalosti len táto ro-
zeznáwá dobreho Cloweka od zlého.

*) Od Benosika Frátké Čtaucení.

a) Akármelly kincs, akármelly nagy böisége az ezüstnek 's aranyak nem érthet-föl a' jó erkölcs' becsével. Seneca.

A' tökéletes jóság olyan, mint az olaj; ha vízbe vagy akár hová öntik is, mindenütt és mindenkor fenn lebeg.

Olly szép és fényes a' tökéletes erkölcs, hogy az még a' gonoszoknak is tetszik; azért mondják, „hogy még a' rossz anyai is örül, ha magzatja jó erkölcsű.“

Tökéletes erkölcs nélkül nincs semmi rend, semmi igaz gyönyörűség, semmi boldogság, és jó állapot: a' nélkül fonakúl fordulnak az országok, tartományok és a' társaság' minden kötelei felbomlnak; azért igaz mondás: hogy a' kinek kedve nincsen a' jóság-hoz, köze sincs a' boldogsághoz.“

A' jó erkölccsel minden jó és szép; a' nélkül minden rossz és undok; azért mondják: hogy a' jó erkölcs helyre pótolja a' természet' fogyatkozásait.

Ha tetszik neked egy rendbeszedett, okos, igazságos, mértékletes, szelid és ugyan azért jó erkölcsű ember, ezen más erkölcsében talált jó tetszés által, érzéd te is magadat titkosan oda nogattatni, 's vonattatni, hogy légy te is a' jámbor erkölcsnek, mint a' te igaz boldogságod' egyetlenegy eszközének serény követője.

Ha jámbor vagy és tiszta lelked' ismérte, fogod magadban tapasztalni:

„Minő öröm légyen olyannak élete“

„Kit nem furdal 's vádol lelke ismérte“

Egyedül csak a' jó erkölcs bír saját független urasággal ő kivüle minden egyéb a' szerensse hatalma alatt vagyon. Cicero.

A' jámbor erkölcs vigasztal téged a' bal szerencsében, paizst nyújt az üldözések ellen; az ő társaságában bátran 's csendesen nevetethed a' sorsnak minden fagatását

A' jámbor erkölcs a' legdühösebb' fergetegben is csendesen áll és világít a' sötétségben. Cicero.

Hogy által lássad, mennyire segíti az emberiségnek köz boldogságát az erkölcs' tökéletessége, tanuld azt érteleme szerint ismérni, különvett egyes részeiben.

a) Trebár gati Poklad, a Sognost Stríbra, a Zlata ne do fáhne Sodnost pekneg Mrawnosti. Seneca.

Dokónalá Čnost ge taká gako Oleg; až do Wodi aneb trebár kše sa wilege, wšade, a wždiči na Wřhu pláwá.

Tak pekna a gasná ge dokónalá Čnost, že tá sa este ag zlostním páči, preto howorá: že ag mřhawá Matka sa teši, keď geg Dita ge dobrég Mrawnosti.

Bez dokónaleg Čnosti neňi žádní Porádek, žádná sprawedliwá Rozkos, žádné Blahoslawenstwí, a Staw dobrí: bez neg naopat sa obrátá Kragni, Kragow, a Towaristwí wšeké Zwážki sa odwážu; preto ge prawo to Kečení: že kteri nemá Wolu k Čnosti, nemá nist společného w Blahoslawenstwí.

Z dobrú Mrawnostu wšekó ge dobré a pekne, bez neg wšekó ge zlé, a hnusné; preto howoríme dobré Držání winahraší Nedostatki Prirošenosti.

Už sa ti geden poradní, múdri, sprawodliwí, lahodní, krotki a sice preto čnostliwí Člowek páči, šrže toto w druheg Čnosti naišené Schwálení, cítis, sa ag ti sebošemého zgawne tam prichilit, a tabat, že bis bol ag ti Čnosti gako twogého sprawedliwého Štastá samotneg Česti bistrí Nastedowník.

Už si swatí a čistého Swedomá; skúsiš:

„Gaké Pokeseňi ge Žiwot takého,

„Koho nesuzugu Zřeseňi winného.

Len Čnost samotne wládze z wlasním Pánstwím krom neg wšekó iné pod wlaše Štastá ge. Cicero.

Pobožnost, a Mrawnost, teši ša w lawém Štastí, Ščet podá proti Prenasledowání; w Towaristwí geho sme le, a tičo možes wismát Náhode wšeké Ohanení.

Pobožné Mrawnosti ag w nagbestegřích Šturcoch tičo stogi, a swití w Tme. Cicero.

Ubi si prewišel, gať welmi přednese Člowečenstwá obecné Blahoslawenstwo Dokónalost Čnosti, uč ša tu pod ša Zášluže znat, w osobitne wzaních gednásobních Článek.

III *)

A' jó Barátokról és Barátságról.

Az egyedül egy jó barát nem tesz paradicsomot: azért többeket kívánok, de jó erkölcsel tündöklöket.

Azt javaslom néked, félénket soha barátid köze ne fogadj, se rézsegest titkos tanácsba bé ne végy: mert az első megijed legkissebb veszedelemtől is és elhagy; a' második pedig titkaidat kinyilatkoztatja, az emberi társaságnak mind e' kettő veszedelmes.

Idő kívántatik, mellyben megvizsgáljad, minekelőtte barátságot vess: gondolatimat barátom' szívében szinte olly jól elrejtetteknek vélem; mint magaméban.

A' jó barát második te, és úgy bány véle; igaz szívének tartsad ötet és ollyaná tészed.

Minden ember alkalmas, hogy ellenségeddé legyen; de nem minden, hogy barátoddá. Kevesen alkalmasak a' jótételre, de sokan a' roszra.

A' barátság némü némü szent állapot, és érdemes, hogy megismeréssék.

A' mit a' Rómaiak tűz és vas által elvesztettek, Augustus könnyen helyre hozhatta, és megjobbíthatta, de elvesztett két jó barátit egész életében keseregte.

Soha ne keress barátot palotában; se ne próbáld lakadalomban.

Késedelmes légy a' barát választásban, de késedelmesebb változtatásban; emberséges mindenekhez, kevesekhez bátor. Senkit meg ne utálj alávaló sorsáért, sem a' gazdagsáért kedvesnek ne mutasd magadat senki előtt.

Az őszinte barátság öregíti az örömet és kissebíti a' fájdalommat.

Democritus mondja vala: a' jó barátoknak illik ugyan elmenni, ha örömeire hivattatik, az ellenkező történetekre pedig tulajdon szabad akaratóból siessen.

Pitakus javasolja: barátidhoz légy állhatatos; ellenségid ellen felfegyverzet és szemes.

Antaleziades kérdeztetvén, miképen szerezhethet valaki

*) Gánóczi Emberi okosság.

III. *)

O dobrich Kamarátoch a Kamarátstwi.

Geden samotni dobri Kamarát ne robi Rag, preto wie Kamarátow žadam, ale z dobrima Mravnostmi swiřicima.

To ři rařim bogazliwého řikdi medzi twogima Kamarátmi ře prim aři Korhela ř tagemneg Radi ne wezmí lebo prvni řa zlakne od nagmensého Nebez pečenstwa; druři Tagemnosti twoge wigewi, obidwaga řu řloweřému Towariřřtwu nebezpečni.

Žada řa řas w kterém ři ři prehľadnúl nagprw gař Prářelřtwi wář: Miřlenki moře w řrdci Kamarátowém tař řřlowané miřřim, gař w mogém.

Dobri Prářel ge druři ři a tař zachádzag ř řím; drř řo za řřrawedliwého, a tařim řo řřrawiř.

Řařdi řloweř ge nato řúci, řebi twogim Neprářelom bol, ale ne řařdi nato, řebi twogim Kamarátom bol. Málo řu na dobre řiřeři řúci; ale mnoři na zle.

Kamarátřtwi ge gařři řwati řřaw a preto, ge řřusno ře ři řnámi bol.

To řimani řřře řhen a Zelezo řřatili. Auguř řařřo mohel winahrařiř a nagrawiř, ale řřateniř dwow ř Prářelow w ceřém geřo řřiwote řalil:

Řikdi nehřadag Kamaráta w Pařote, ani neprobug we Weřeli.

Spořřili buř we Woleniřtwi Kamaráta, ale spořřilegři w Přemeneři ře řařřim důwerni máloķterim. Řikedi ne řhnuři pre pořřlegři řřaw, aři pre Bohatřtwi řa miřim neukář wolářomu.

Prářelřtwi řřdečné rozmnoři Pořřeři, a zmeři Bořest.

Powedařwal Demokrit, dobremu Prářelowi řa řře řweři řřř až na Rařořřt wolan řiwá; na odporne Připadi, ale z geřo wlasneg řřobodneg Wóli neř řa ponářřlá.

Pittakus raři ř twogim Prářelom buř řřáli, proři Neprářelau ale priřbrogeři, a opatři.

Řdiř Antalcides opituwan řiwal gařo ři ři wolářřo

*) Gánoci řloweřá Múdrořř.

magának barátokat? felelle; ha legörvendetesebbeket szól nékik, és leghasznosabbakat cselekszik. Melly mondással jelentette, hogy a' barátok szerzésében legelőször is beszédi kegyességet kell mutatnunk, szolgálatokban pedig hasznot.

„Egyességgel, ugy monda Agrippa, és barátsággal a' kis állapotok nevednek, a' visszavonás által pedig, a' legnagyobbak is elmúlnak.“

IV.

R ö v i d M e s é k.

a) A' Hörcsök és Hangya.

Oh ti nyomorult hangyák! így szólla egykor a' hörcsök, ugyan megérdemli-e a' ti kevés hordástok, hogy egész nyáron által dolgozzatok rajta? Látnátok csak az én hordásomat!

Hallod-e? felele a' hangya: ha többet hordtál rakásra, mint a' mennyi szükséges, igen jól esik, hogy az emberek fölkeresik és kiássák; a' mit tőlök ellopogattál, és prédáló furcsaságodért életednek sem kedveznek.

b) A' Majom és Róka.

„Nevezz nekem olyan ügyes állatot, mellynek én minden mozgulását, sőt mocczanását is követni ne tudnám.“ Ezzel dicsekedett egykor a' majom a' róka előtt. Ez pedig így szólla: de te' nevezz nekem olyan élheterlen alávaló állatot, a' melly arra a' gondolatra vetemednék, hogy a' te cselekedetedet majmolni kellene.

c) Az Ölyv és Földmivelő.

Egy ölyv a' galambokat üzöbe vévén, midőn azokat igen tüzesen kergetné, hirtelen egy törbe akadt, mellyet egy földmivelő a' fára függesztett.

Oh ne bánts engem' — így kiálta az ölyv, midőn az ember megakarta ölni, — soha sem vétettem én neked.

A' galamb sem vétett neked, soha is, így felelt a' földmivelő — hát te miért akartad azt megfojtani.

Práfelow sprawił mohol odpowedał: aź nagpleškawegŕe gim powi, a nagužitecneŕe čini. Z kterim Rečenim oblásil, že w Zoopatrěni Práfelow, ponagprw rečnú Mi-lost máme ukazował, w Službach ale Osoh:

Z Gednoŕwornostu tať mluwil Ugrippa, a z Práfelstwí malé Stawi roŕtnú, ŕrže ŕkrútení ale ag nag wetŕe ŕa pomínu.

IV.

Krátké Rosprávki.

a) Chřeek a Mrawec.

O wi hídne Mrawce! rekol tať Chřeek, ale čí zaŕlu-ži to waŕe. Inale ŕoŕení, že bi ŕte čes celé Leto ná tem robili? Kebi ŕte ten moŕe ŕoŕení wiŕeli.

Čug odpoweda Mrawec: ať ŕi wíc na ŕromadu no-ŕil gať pótrebně geŕt, dobre ŕa ti ŕtane, keŕ Luŕe to wiŕledagu, a wiŕopagu, čo ŕi od nich ukrádel, a pre ko-riŕtně ŕurtáŕtwí ani-twogemu ŕiwotu neodpuŕčagu.

b) Opica a Liŕka.

Menug mi tať ŕikowné ŕwira, kterého ga každe Um-čnuťi a ŕuhnuťi naŕledował bih né weŕela, ŕimto ŕa wiŕwalowala raz Opica pred Liŕku. Táto ale takto odpowedała: ti ale mi menug tať neŕikowné, a uníženě ŕwira, kterě bi ŕa na tu Miŕlěntku dalo, že bi twoge Činení naŕledował muŕelo.

c) Gaŕrab a Oráč.

Geden Gaŕrab ŕolubi hoňil, keŕ gič welmi ohňiwe naháňal, durne do ŕit, ŕa zaprelíkterú geden Oráč na Drewo wiweŕil.

O ne bantug ma, tať křičal Gaŕrab kdiž ho ten Čloweť čeel zabiť, ničdi ŕem ga kebe neublížil.

Uňi ŕolub kebe ničdi neublížil takto odpowedał Oráč — prečo ŕi ho čeel zadržnúť?

V.

Erkölcsei és oktató mondások.

1. Ugy bánj másokkal; a] mint azt másoktól magadnak kívánod.
 2. A' mit nem akarsz, hogy mások te veled cselekedjenek, azt te se cselekedd másokkal.
 3. Kiki magához hasonlóval szokott társalkodni.
 4. A' sok beszédnek, sok az alja.
 5. Gyakorta jobb halgatni, mint szólni.
 6. A' mit ma véghez vihetsz, ne halaszd holnapra.
 7. A' millyen a' munka, olyan a' jutalom.
 8. A' ki másnak vermet ás, maga esik bele.
 9. Ki mit vet, azt aratja.
 10. A' ki nem tud türni, nem tud] uralkodni.
 11. Ha adsz, adj jó szívvvel; ha kérsz, ved jó kedvel; hogy meg ne utáltassál.
 12. Halál gazdagokat, 's szegény kapásokat, mind egy halomba vágja.
-

V.

Čnosťlivé, a učenílivé Kečení,

1. Tat zachádzeg z druhima, gako, to od druhich sebe zádaš.
2. Čo nechceš, že abi druhí z tebow robili, to ani ti nerob z druhima.
3. Každí z gednatim k sebe zachádzawa.
4. Mnoho Keči, mnoho Nezmyselnosti.
5. Často ge lepeš mlčať, gako howorit.
6. Čo dnes wikonat možeš, ne odkladadag na Zagtreť.
7. Gaká Robota taká Odplata.
8. Rdo druhému Gamu Kopa spadne sám doneg.
9. Čo kdo sege, to žne.
10. Rdo newi trpet newi panowať.
11. Už dáš dag z dobrim Srdcom; až pitáš wezmi z dobru Wólú abis nebíwal zhnusení.
12. Smrt' Bđpatich, a ťudobnich Kopačow do gedného Kopa ruhe.

Ubersko, Slowensko

S l o w á r

podla porádku Stránet Keči.

A) Névmutatók Uhozáteli Mená.

Az, a (Utečítá) ten, ta to;

Egy (Uteurečítá) gedén, gedna, gedno.

B) Nevek Mená.

a) Főnevek Slowéne Mená.	Álorca Larwa
Ablak Okno	Angol Unglican
Abrak Obrok	Angyal Anšel
Ábrázat Twár	Anyá Matka
Ács Tesar	Ár Sidlo
Adomány Dani	Arany Zlato
Agár Chrt	Aranyozás Pozlátění
Ágyú Delo	Árr Cena
Ahétatosság Pobožnost	Apostol Upostol
Ajánlás Poručání	Aszál Schnuti Suchost Wi-
Ajándék Dar	schlost Wisusenost
Ajándékozás Obdareni	Ásztal Stól
Akadály Překážka	Asztalos Stolar
Akarat Wola	Atlacz Atlas
Akol Stawadlo Owčín	Atya Otěc
Alázatosság Poňizenost	Ázalék Máč
Aldás Požehnání	
Aligmult idő Ledwi minu-	B.
ti Čas	Bab Bób
Alkalmaztatás Uhozěni	Babér Bobkowi Strom
Alkotmány Stwor.	Baj Těskliwost
Állapot Staw	Bárány Gabňa
Állat Zwira	Barát Přatel
Állítás Jstění	Bárá Baron
Álly Spodek	Barom Gowado
Alma Gablko	Bátorság Smelost
Alom Sen	Bets Wážnost

Bécs Wišen
 Benyomás Wikistnuti
 Bér Plat
 Bércz Gora
 Beszéd Ket
 Betű Litera
 Betűfoglalás Slabitowáni
 Bibor Sarlát
 Bimbó Pupenec
 Birás Władzeńi
 Bíró Richtár
 Birtok Władástwi
 Bizonyítás Sweceńi
 Biztatás Podkuráženi
 Bodza Bez
 Bogár Chrobát
 Bőjt Póst
 Bojtorjány Repiček Lopúch
 Bölcsesség Múdrost
 Boldogság Blahoslavenstwi
 Bólt Sklep
 Borhála Borisa
 Borjuhús Telacina
 Bors Koreńi
 Bőség Prehognost
 Boszorkány Bosorka
 Bosszúság Pomstwi
 Bot Rig
 Bövelkedés Zbitečnost
 Buda Bušin
 Büntetés Pokuta
 Bűrök Boleblaw
 Búza Pšenica

C.

Cancellárius Kanclár
 Cáo Káto
 Cicero Cicero
 Császár Cisar

Cselekvő ige Učiniwé
 Slowo
 Csendesség Pokog Tichost
 Cseréles Carowáni
 Csillag Zvezda
 Csinosság Tistota
 Csuda Zázrat Diw
 Csudálkozás Pošiwent
 Czafrang Strapec
 Czél Cíl
 Czigány Cigán
 Czikkely Článek
 Czipó Čhlebit

D.

Darab Rus
 Deák Žal
 Dér Mráz
 Doh Buben
 Dolog Wec
 D'sida Kopia
 Dudás Čagdos
 Dugasz Spunt
 Duna Dunag

E.

Ég Nebo
 Egybefoglalás Spogeni
 Egybeköttetés Zwázańi
 Egész Celé
 Egészenmult idő Minutí
 Cas
 Egyesség Swornost
 Egyesszám Gednásobní po
 čet
 Egység Gednost
 Ejtegetés Odčítlost
 Ejtés Pád Wisloweni

Eke Pług
 Elcserélés Přečarování
 Elseje Valaminek Předek wo-
 tačom
 Élet Život
 Elfelejtkezés Zabudnutí
 Ellenség Neprátek
 Ellenvetés Předhadzování
 Elme Rozum
 Elmozdulás Odumknutí
 Előadás Přednášení
 Elöl utoljáró Předstávka
 Zastávka
 Elrendelés Nařízení
 Elváltozás Přeměnění
 Ember Člověk
 Emlékeztetés Napominání
 Említésjel Znak Napomi-
 nání
 Engedés Odpustění
 Érdem Zasluga
 Erdő Hora
 Eresz Prístřešek
 Erkölc Čnost
 Erő Síla
 Esmerés Znáení
 Esméret Pochop
 Ész Míseľ
 Eszköz Rád
 Étel Čedlo
 Ezüst Stríbro

F.

Fa Drewo
 Faggatás Sužování
 Fájdalom Bolest
 Fakadék Bubinkání
 Fal Stěna
 Falu Děsina
 Fazék Šnec
 Feddés Dohováření

Fegyver Zbroj
 Fejsze Sěkerá
 Félelem Strach
 Felelet Odpověď
 Félés Bogazliwost
 Felhozás Přednášení
 Felkiáltás jel Znamení Wi-
 kritnutí
 Felosztás Wišelení
 Felruházás Ošatění
 Feltétel Umínění
 Felvétel Prigati Koncept
 Fenék Dno
 Fenyegetés Hrozění
 Féreg Čerwit
 Fergetek Čhumelica
 Fesletség Rozpustnost
 Festék Šarba
 Fésű Šteben
 Figyelmezés Pozor
 Fő Gława
 Fog Zub
 Foglalat Obsah
 Fogyatkozás Ubitěk
 Fő hang Gławní Glas
 Föld Zem
 Földedény Gliněná Nádobá
 Földmívelő Oráč
 Földstököm Šristuť
 Folyó Řeka
 Fonál Motúz
 Fordulat Obráčení
 Forint Zlati
 Formálás Cwičení
 Fosztás Oblúpení
 Főzelék Wariwo
 Fűgés Wišění
 Fül Ucho
 Furesaság Surtáctwi
 Fűrj Přepelica
 Füst Dim

G.

Gánts Chiba
 Gaz Wimetek
 Gége Dichowica Podhrblet
 Gödör Struha
 Gög Nádhernost
 Gond Starost
 Gondolat Mislénka
 Gondosság Starostliwost
 Görög Öret
 Gorombaság Ötobianstwi
 Gúzs Súzwa
 Gyakorlás Cwiceńi
 Gyalázás Zanebliwost
 Gyengesség Denglawost
 Gyermek Deka Chlapec
 Gyertya Swica
 Gyik Gasterica
 Gyöker Koreń
 Gyolts Plátno
 Gyöker szó Korenné Slowo
 Gyöngy Perla
 Györ Káb-Mesto
 Gyümölts Owoce
 Gyürü Pstén

H.

Hab Wlnobiti
 Had Bog Wogna
 Hagymáz Sorúca Nemoc
 Hahota Rehotáni
 Haj Wlas
 Hajó Loš
 Hajlandóság Náchilnost
 Hal Riba
 Hajszál Wlas
 Hajtogatás Chibuwáni
 Háláadás Det Detowáni
 Halál Smrt
 Hallás Doslichnutí

Hamarság Chitrost Uná-
 bleńi

Hamu Popel
 Hand'sár Dika Kocpř
 Hang Glas
 Hangzás Zwučáni
 Hangya Mravec
 Harag Snew
 Hssonlítás Zrownáni
 Haszon Požitek
 Hatalom Moc
 Határ Medza Chotár
 Határozás Medzeńi
 Ház Dom
 Hatás Prerazeńi
 Haza Domow Wlast
 Hazugság Cigánstwi
 Hegy Wtch
 Helység Osada
 Herczeg Rńiža
 Hid Most
 Hir Chir
 Hitel Wera
 Hiúz Oštrawid
 Hivatal Úrad
 Hó Sneh
 Hold Mesác
 Höresök Chřet
 Hordás Noseni
 Hosszabbítás Zdlužení
 Hozzáadás Pridáni
 Húr Struna
 Hús Maso

I.

Iga Garmo
 Ige Slowo
 Igyekezés Ušlowáni
 Inas Uten
 Indítás Snuti
 Ing Rosla

Intés Napomenuti
 Irás Pismo
 ISTEN BOZ
 Ital Trúnet
 Itélés Súšeni
 Itélet Presud Sud
 Ittze Golba
 Iz Chut

J.

János Gán
 Jegyzés Značení
 Jel Znat
 Jelentés Ohlášení
 Jobhágy Poddani
 Jóság Dobrota
 Jóság Statet
 Jótétel Dobrotiwost
 Jövevény Cudzozemec
 Juh Owca
 Juhász Owčar
 Jutalom Mzda Obplata

K.

Kád Raš Lagtra
 Káka Šachor
 Kakas Rohút
 Kalap Širáč
 Kalász Klaf
 Kapás Kopác
 Kapu Brána
 Kár Škoda
 Kard Šabla
 Katlap Kotel
 Katona Wogáč
 Kebel Luno Lon
 Kedv Wóla
 Kefe Kefa
 Kegyesség Dobrotiwost

Kemencze Per
 Kender Konopa
 Kenyér Chleb
 Kép Obraz
 Képzelés Podobení
 Kérdés Otáška
 Kerék Koleso
 Kérés Pitání Domáhání
 Kereszt Krif
 Kereszt Név Kršné Meno
 Kert Zahrada
 Kertész Zahradník
 Kés Nož
 Késedelem Lahostageńí
 Késértet Pokusení
 Keserőség Sortost
 Kételkedés Pohibuwání
 Kétség Pohibnost
 Kezdet Začátek
 Kincs Poklad
 Király Král
 Kisasszony Pańička
 Kisdud Malí
 Kivánság Žádost
 Kivétel Wiminka
 Kö Kamen
 Kotsi Kočar
 Köd Mhla
 Köntös Sacuka
 Konty Čepec
 Könyök Lokeč
 Könyv Knihá
 Koporsó Truhla Umrlčá
 Környék Krag Okolienost
 Környülállás Okolostogic-
 nost
 Köröm Nechet Pazúr
 Kos Baran
 Kötél Stranet
 Kötelesség Powinost
 Kötés Wázanicka

Kovács Kováč
 Közfal Medziúrie
 Közelítés Blížení
 Közmondás Porekadlo
 Kules Kulec
 Kutyácska Psitt
 Kürt Trúba
 Kút Studňa

L

Láb Noha
 Lakás Bidleňi Kwartir
 Lakodalom Swadba
 Land'sa Kopca
 Lázár Lazar
 Leány Diewča
 Leczke Widani Lekcia
 Leereszkedés Uponiženi
 Lehellés Dichaňi
 Leírás Wipisani
 Lélek Duša
 Lemondás Wipowedani
 Len Len
 Lépcső Schod Stupen
 Lépés Krok
 Leselkedés Zálaha
 Letartás Zadržawani
 Létel Bitnost
 Levél List
 Liliom Lilia
 Ló Kón
 Lyuk Dera

M.

Madár Pták
 Madzag Motuš
 Mag Trno Semeno

Magyar Ország Uheršká
 Ragna
 Majom Opica
 Makk Žaluš
 Malóm Mlin
 Maradék Pozostatost
 Mátyás Mateg
 Máz Gléda
 Mécs Kabaňec
 Megajándékozás Obdareňi
 Megegyezés Swornost
 Megfeddés Wiceni
 Megfogás Uchiteni
 Megfosztás Ozbigaňi
 Meggondolás Rozmisléňi
 Meghatározás Wimedzeňi
 Meghosszabbítás Nadluženi
 Megszerzés Opatreni
 Méh Čela ag Žiwot
 Méltóság Dostognost
 Menny Nebo
 Menyország Nebestké Krá-
 lowstwi
 Menyiség Winosť
 Menté Mentit
 Mérték Mera Záwazi
 Mese Gadka Beseda
 Mesterség Remeslo
 Mész Wapno
 Méz Mad
 Mező Pole
 Minémiség Gatošť
 Mirigy Grča
 Mód Spóšob
 Moh Moč
 Mondás Rečeni
 Mottzanás Subnuťi
 Mozdulás Umtnuťi
 Munka Práca Robota
 Munkálódás Pracowitost
 Magyar Uher

N.

Nadrág Nohawiec
 Nap Den
 Nehézség Tazkost
 Nem Pohlawe
 Nemzetiség Wlastenstwi
 Nemzetség Rod, Potomstwo
 Nemző Rodie Sploditel
 Nép Lud
 Név Meno
 Nevelés Chowáni.
 Nevező Menowatel
 Nyak Krk
 Nyár Leto
 Nyelv Gazit
 Nyíl Strela
 Nyílás Otworeni
 Nyom Slapag
 Nyomás Gladani

O.

Öcsém Mog mladsi. Brat
 Ohajtás Tužebnost
 Ok pričina
 Ököl Past
 Ökör Wol
 Oktatás Naučení
 Öl Saha
 Olaj Oleg
 Olló Nožnice
 Olvasás Citáni
 Olyv Gastrab
 Óra Sošina
 Ór Warta
 Ördög Cert
 Öröm Radost
 Oroszlány Lew.
 Orsó Wreteno
 Ország Kragna

Orvos Letár
 Oskola Skola
 Osztály Wdelet Dél
 Osztás Rozbitowáni
 Öszveigazítás Narownáni
 Öszveség Summa
 Öszvetétel Zloženi
 Óv Opasit
 Öz Srna

P.

Paizs Šcet
 Pál Pawel
 Páleza Palica
 Palota Palota
 Pap Kňaz
 Papiros Papir
 Paraditsom Rag
 Parancsolat Prifaz
 Példa Mustra
 Pénz Peňaze
 Perekz Prackit
 Pest Pest. Mesto
 Péter Peter
 Pincze Piwnica
 Pirulás Pireni
 Pokol Peklo
 Pólez Polica Šránk
 Pont punkt
 Ponty Raper
 Por Prach
 Pöröly Samrit
 Portéka Towar
 Posztó Sútno
 Puska Slinta
 Puszta Púst Samotina

Q.

Quietantia (Nyugtatvány)
 Kwitantia

Quintilianus Kwintilián

R.

Ragaszték Lepení Pripogéni
 Doklad
 Rák Rat
 Rakás Gromada
 Réf Rif
 Regula (szabály) Regula
 Religio Wira
 Rend Porádek
 Rendszabás Predpis
 Rész Částka
 Részegség Ožrástwi
 Rét Lúka
 Rév Préwoz
 Réz Meš
 Rigó Ros
 Rivás Stučáni
 Róka Liska
 Rozs Rež
 Rózsa Ruža.
 Ruha Rúcho

S.

Saját Wlasnost.
 Sár Blato
 Sas Črel
 Sás Šáfi Šachor
 Seb Runa
 Segedelem Pomoc
 Segítség Pomaháni
 Ser Pivo
 Sietés Časnost
 Sisak Lebka
 Só Sol
 Sor Radeč
 Sors Náhoda
 Sróf Šróf

Sürgetés Unáhleňi
 Szabadulás Zbawení
 Szabó Kráček
 Szag Wóna
 Szá Ustá
 Szár Steblo
 Szám Počet
 Származás Pochádzáni
 Szárny Křídlo
 Szeg Klin
 Szék Stolica
 Szeker Woz
 Szélvész Sugač Búrka
 Szem Oko
 Személy Osoba
 Szenvedés Trpení
 Szépség Krása Peknost
 Szerencse Štašči
 Szeretet Milost
 Szij Remeň
 Szín Farba
 Szív Srdece
 Szó Slowo
 Szokás Običag
 Szökevény Zbehleč
 Szolgálat Služba
 Szőlő Winica Grozno
 Ször Šršt

T.

Tag úd
 Tagadás Tageňi
 Tajték Pena
 Tanács Rada
 Tanítás Wnutowáni
 Tanultság Učenost
 Táplálás Čhowáni
 Tárgy Predklad
 Társ Towariš

Társaság Kompania Spo-
 lečenstwo
 Tartomány Krug Kragna
 Táj mléto
 Tekeres Kont
 Tenger More
 Teremtés Stworeni
 Teremtő Stworitel
 Terh Tercha Náklad
 Természet Prirošeni
 Test Čelo
 Testvér Brat
 Tetem Kost Čelo
 Tetszés Lúbeni
 Tenta Černidlo Uttrament
 Tiltás Zakázaní
 Tisztelet Učtiwošť
 Tisztesség Dostogenstwi
 Titok Tagemstwi
 Tó Bahno
 Többség Mnobotnost
 Tok Sutrál
 Toll Pero
 Tömlöz Čemnica
 Tör Pomeč Kocpró Po-
 bočnik
 Torony Weža
 Történet Prihoda
 Törvény Práwo Zákon
 Tót Slowák
 Trombita Trúba Surma
 Tudatlanság Nepowedomošť
 Tulajdonság Wlastnost
 Tükör Zrkadlo
 Tündér Šiwák
 Tüske Trň
 Tüz Oheň

U.

Udvar Dwor

Üdvösség Spasení
 Ügyesség Sitownost
 Új Prst
 Üldözés Stiháni
 Úr Pán
 Uraság Pánstwi
 Üreg Škulina Zmršť
 Ürügy Wimpluwa
 Űst Kotel
 Űt Cesta
 Utas Pocestni
 Űtés Bití Drg Čhlopáni
 Űveg Šklo
 Űveges Šklenár

V.

Vad Šiwoki
 Vadász Polownik
 Vakares Postrobel
 Vakondak Krčica
 Választás Wolenstwi Wo-
 lení
 Változtatás Meneňi
 Vár Grad Zámet
 Várás čekáni
 Város Mesto
 Vas Zelezo
 Vasvár Zelezné Mesto
 Vég Konec
 Vasvessző zelezni Prút
 Végzés Škončeni
 Véle élés Užiwaní
 Vér Krw
 Verem Gama
 Vers Wersť
 Veszedelem Nebezpečienstwi
 Veszély Pustnutí
 Vessző Prút
 Vének Grich
 Vetés Segba Sále

Vezér Pomos
 Vezeték név Primení Pre-
 zwisko
 Vigasztalás Weseleńi
 Világ Swet
 Világosság Swetlo
 Virág Kwet
 Virágzás Rozkwitáni
 Visszavonás Strúteńi
 Vitéz Witaz
 Viz Woda
 Vő Zat
 Völgy Dolina
 Volta (yalaminek) Bitność
 Vonás Cera Smitáni

X.

Xerxes Kserkses

Z.

Zab Owes
 Zabálás Chwátáni Száni
 Zár Zamek
 Zászló Zastawa
 Zavar Múteńi
 Zsák Wrece
 Zzákmány Korist
 Zsindely Sindel
 Zsir Mast
 Zsivány Loter Lupeźnik
 Zbogńik
 Zsold Plat

b) Mellék nevek Pridawne
 Mená

A.

Agyagos hlinowati

Alávaló Iahkowáźni Iecigatt
 Álhatatos stáli
 Akalmatos szhopnij sici
 Anyátlan bezrodic
 Aprólékos drobni
 Arasznyi Páři n. p. fitože

B.

Bal Iewi
 Bátor smeli
 Belső wnúterni
 Birtokos wladni
 Bizonyos isti
 Bö biwni
 Bogaras cewiwi
 Bölts múdri
 Boldog stasliwi
 Boldogtalan neszastliwi
 Budai bušinski
 Bús smutni

C.

Csendes tichi
 Csupa sami
 Czifra ciftowani

D.

Ditső blahoslaweni
 Drága strahi
 Dühös besni

E.

Édes statti
 Egész ceti
 Egészes zdrawi
 Egyes gednásobni
 Együgyü Sprostát

Elegyes misáni
 Éles ostri
 Élhetetlen, neszedni
 Ellenkező, protuzni
 Ellöbbeni pomnuti
 Emberséges, stateni
 Enni való gedli, gedaci
 Erdemes zasluzeni
 Eredeti powodni
 Erős morni
 Értelmes rozumni
 Erzékeny citebelni
 Esztelen pchobi

F.

Fekete černi
 Félekeny bogazliwi
 Feltős, strápeni
 Fényes, gasni
 Foglalo zwažet
 Fojtós trpčé
 Friss friffé
 Független slobodni

G.

Gazdag boháti
 Gondatlan nenečliwi
 Gondos opatrné
 Görbe trimi
 Goromba grobowati
 Gyenge slabi
 Gyöngyös Perlowi
 Gyönyörűség Rozkof

H.

Hajlékony hibki
 Halandó smrtedelni
 Halavány bledi

Hangú blasiti
 Hasonló podobni
 Hasznos ošozni
 Határozatlan neurečiti
 Hathatos dokladni welko-
 morni.
 Hatölynyi fest Sáh dlže
 Helyes wiborni
 Hév hotuei
 Hideg chladni
 Hirtelen škorni šarni
 Hiv werici
 Hivtelen newerici
 Honni domowni domaci
 Horgaslábú smatlawi
 Hosszú dlže

I.

Idegen cudzi
 Időtlen nezreš
 Igaz prawšwi
 Igazságos sprawešliwi
 Irigy záwistliwi

J.

Jajos bídni
 Jámbor swatí čnostliwi
 Jó dobri

K.

Kedves milí
 Kék swetlí
 Kemény twrdí
 Kényes rozmazani
 Képtelen šiwní
 Keresztény Krestan
 Késedelmes spožšili
 Keserü horši

Kevély brdi
 Kevés málo
 Készületlen nehotow
 Kétséges pochibni
 Kimondhatatlan newipowe-
 Sení,

Kitsin mali
 Kis malicki
 Kivántató žadani
 Ködös mblaw
 Könnyü lachki
 Kormos zacašeni
 Közép prostředni
 Középső prostředni
 Közönséges obecni

L

Lábú ťohati
 Lábnyi na Súchi dšhi
 Lány maznaw
 Lassú spojili
 Lelki dúšpowni

M.

Magas wifoti
 Magtalan neplodni
 Magyar ůber
 Mellékes přibawni
 Mély hlboki
 Mennyei nebecki
 Mértékletes lahodni

N.

Nagy welki
 Nemes ůrošeni
 Nemzeti národni
 Nevezetes menowani
 Nyomorult ubohi lútoštwi

Okos múdri
 Örök wečni
 Örwendetes radoštni

P.
 Prédáló, korisťni
 Puszta Pusti prážni

R.

Ragasztékos lepne
 Régi dáwni
 Rendes porádni
 Rengő straštwi
 Részeges korbel
 Rézből való mešenne
 Rokon přibuzni
 Római rimski
 Rossz mrcha žli
 Rövid krátki

S.

Sárga žlti
 Sas Orrú z orlowim ťosom
 Sebes ričli friski
 Serény bištri
 Setét temni
 Szabad slobodni
 Szegény ťudobni
 Szelid trottí
 Szembetünő očiťe patrňe
 Személyes osobni
 Személytelen neosobni
 Szemes otkowiti
 Szent swati
 Szép peťni

Szép eszü f. Pełnim Rozu-
mom

Szilaj Siwołi
Szines zafarbent
Szives srodęćni
Szorgalmatos pilni starost-
liwi

Szükölködő nüdźni cudobni
Szükséges petrebni
Szüntelenvaló nepręćźni

T.

Tágos údni klubni
Tagu udnati
Tellyes upni plni
Természetes pręćsęni
Tiszta ćisti
Titkos tagemni
Többes wicnásobni
Tökélletes dokonati
Törvényes radni sędni
Tulajdon wlasni

U.

Ügyes sükowni pilni
Üjj nowi
Ujjas rukawiti
Udvösséges spastęćni
Undok skaredi

V.

Vad Siwi
Valóságos skutećni
Változhatatlan nepremeni-
tedni
Változható premenitedni
Végezetü wicnędzagici
Vegyes misani

Vig weseli
Világtalan sępi
Viszontagmę obapocni
Vitéz Witas
Wizi wodni

Z.

Zárt zapretę
Zsiros masni
Zordon strasiwi

Szám neyek poćtowne
Mena
A.

Annyi tołko

Egyedül sędni

Egy gedę
Egyedül samotne
Egyes gednónásobni

Egyféle gednati
Egyféleképen gednato
Egynehány nętołko

Egynehányszor nętołkoćrät
Egyszer igedęćrät
Egyszeres gednónásobni

Először ponagprę
Első pręni
Ennyi tołko
Ezer tific

H.

Hány tołko
Hányadszor tołkoćrät
Hányan tołkoćricę
Hányféle tołkonásobni
Hányszor tołkoćrät

Harmadik trefi
 Hárman traga
 Hármanként po troch
 Három trocha
 Háromféle trogati
 Háromféleképpen trogato
 Háromszor trefrát
 Hat fest
 Hét sešem
 Huszas Dwaedtnit
 Húszszorosa Dwaatkrátni

Kétféle dwogati
 Kétféleképpen dwogato
 Dwognašobne
 Ketten dwaga
 Kettenként po dwoch
 Kettő dwa
 Kilencz Sewat
 Kilenczvenévi Sewašesát Ro-
 tow statí
 Külömbféle wšeligati

M.
 Második drubi
 Milliom Millioní
 Minden wšetó
 Mindenkor wšedi
 Mindnyáján wšecí

N.
 Négy stiri
 Negyedfü stiroročni Roň
 Néha nétedi
 Nyolcz Osem
 Nyolczadfél pološmi
 Nyolczvan osemšesát

Ö.
 Öt peť
 Ötször petkrát

R.
 Részszerint částěm
 Sok mnoho
 Sokféle wšeligati
 Sokszor mnohokrát
 Száz sto
 Századik stí
 T. etatí

Tiz šesat
 Tizedik šesatí
 Többször wičkrát

U.
 Utolján na posledku
 Utolsó oštatní

V.
 Valahány toľkošewet
 Valahányszor toľkošewet
 trát

C) Né v m á s o k Z a m e n á .

A.
 A' az ten ta to
 Afféle taťi
 Akárki toľkošewet
 Akármí toľkošewet
 Aki to
 Amaz ten tam
 Amelly tteri
 Amennyi toľko
 Ami čo
 Amillyen gaťi
 Aminémü gaťi
 Amollyan taťi tam
 Azon ten ta to

E.
 Egybizonyos gedeništá

Egyébb drubi
 Egyik gedna
 Egymás gedendrubí
 Egynehány nétko
 Emez tento
 Emillyen tátko
 En ga
 Enyim moqe
 Ez e' tento
 Ezen tento

I.
 Illy tati
 Illyen tati

K.
 Ki tšo
 Kitsoda tteri

M.
 Magari ga sám
 Magal a sám
 Maga on sám
 Más drubi
 Másik drubi
 Melly tteri
 Mellyik tteri
 Mennyi tolko
 Mi čo
 Micsoda čo
 Mifele gati
 Millyen gati
 Mind wsecci
 Minden taždi
 Mindenik gedentaždi
 Mindnyájan wsecci spolu

N.
 Némelly nétkeri
 Némellyik nétkeri

O.
 Ō on
 Olly tati

Ollyan tati
 Ové gebo

Senki nižo žaden
 Semmi nižgost
 Te ti
 Tied twoge

Valahány tolkolmet

Valaki néžo
 Valamelly nétkeri

Valami néčo

D) Igék slowá.

Adakozni štedrit
 Adni dat
 Adogatni dáwawaf
 Aggadni staraf sa
 Aggulni ostaraf
 Ajanlani poruaf
 Akadni zapret
 Akarni wceť
 Alairni podpifat
 Aldani pozebnaf
 Alkalmaztatni uzožit
 Alkotni stworit
 Alkudni gednaf
 Allani stat
 Allapodni postaf
 Allhatni stat moct
 Almodni sniwaf sa
 Aludni spat
 Aradni wilaf
 Aratni žaf
 Artani stosiť
 Asni topaf

B

Bánni bánniwať
 Bánni (vele) zabódzat s'niť
 Bántani, bántuwať
 Bátorokodni: bájs'niť sa
 Bécsepegtetni: máttuwať
 Becsülni: ucit'
 Beszélni: h'w'w'it'
 Betegedni: oné: d'w'w'it'
 Bévenni: máttuwať
 Bimbódzani: puštat sa
 Birni: w'lad: z'at'wať
 Bizonyítani: s'w'w'it'
 Bocsjáni: odpuštit'
 Boldogulni: s'w'w'it'
 Bújni: h'w'w'it'
 Bűnködni: h'w'w'it'

Cselekedni: činiť
 Csepegni: h'w'w'it'
 Cseppenni: h'w'w'it'
 Cserélni: s'w'w'it'
 Csinálni: s'w'w'it'
 Csúszni: h'w'w'it'

D

Dicsekedni: h'w'w'it'
 Doholni: h'w'w'it'
 Dögölni: z'ed'niť
 Dolgozni: prácuwať
 Dönteni: z'w'w'it'

E

Ébredni: z'obudit'
 Édeskedni: s'w'w'it'
 Egybeszerkeztetni: z'w'w'it'
 Egyeztetni: z'ed'niť
 Együtenni: z'w'w'it'
 Ejtegetni: odhilit'
 Ejtteni: w'pustit' do
 padnúť
 Elhagyni: opušt'

Elintézni: s'w'w'it'
 Ellenkezni: z'ed'niť
 Ellopni: w'w'it'
 Elmenni: odit'
 Elni: z'it'
 Elni (vele): pot'w'w'it'
 Elhagyni: w'w'it'
 Ellőfordulni: w'w'it'
 Előmozdítani: z'w'w'it'
 Előzni: w'w'it'
 Elrakni: odit'
 Elrögni: h'w'w'it'
 Elválasztani: ob'w'w'it'
 Elvárni: od'w'w'it'
 Elvesztani: s'w'w'it'
 Emberkedni: h'w'w'it'
 Emelni: w'w'it'
 Emlegetni: s'w'w'it'
 Emlékezni: w'w'it'
 Énekelni: s'w'w'it'
 Enni: g'w'w'it'
 Eresztteni: w'w'it'
 Értteni: w'w'it'
 Esmérni: z'w'w'it'
 Esni: w'w'it'
 Evezni: w'w'it'

F

Fájni: boleť
 Fagyni: m'z'nút
 Fáradni: uštat
 Fárasztani: uštat
 Fázni: ožabat
 Feddeni: w'w'it'
 Fejéredni: w'w'it'
 Fejériteni: w'w'it'
 Fejezni: w'w'it'
 Fejni: w'w'it'
 Fejteni: w'w'it'
 Fekünni: w'w'it'

Föladni widat
 Felbomolni rozpustitśa
 Felejtkezni zabúdnút
 Felelni odpowedać
 Felemelni widwihnút
 Felérni dotahnút
 Felfegyverkezni ozbrogit
 Felhozni winest
 Fölkapni wicpítit
 Felkeresni wihledać
 Fölrüházni zasatit
 Föltartoztatni zadržawat
 Fölváltani premenit
 Fenlebegni btblat wif
 Figyelmezni mertowat
 Fizetni platic
 Fogdosni chwataw
 Foglalni zasednút
 Fogni łapat chwac
 Fojtani zabusit
 Folyamodni pritułit śa
 Folyni teć
 Fonni wit praśt
 Fönni warit
 Fordulni obrábit śa
 Formálni cwićit
 Förödni kupać śa
 Függeni wifet
 Függeszteni wiwesit
 Fújni dúchać
 Futni bebać
 Fütteni kúrit

G.

Gerjeszteni baćkać
 Gondolni miśet
 Gondoskodni starać śa
 Gyalázni hanbit
 Gyönyörködni obľubowat
 Gyujtani podpálit
 Gyujteni zhromażdit

H.

Háborgatni zbárit
 Hagyni nebać
 Hagyni (ki) winebać
 Hajladozni śaćit śa
 Hajlitani ślonit
 Hajtani hnać
 Hajtogatni odchwilit
 Halgatni mlać
 Halasztani odkładać
 Halni zemrać
 Hangzani zwucać
 Hányini wracać
 Haragudni hnewat śa
 Hasonłitani zatownat
 Használni potrzuwac
 Hátrálni oďahnuć śa
 Hellyrehozni naprawit
 Heverni lenosit
 Hidegedni obľadnuć
 Hirdetni wihłasit
 Hivni wolat
 Hozni donest

I.

Idegenkedni oďuďzit odwrá-
 tit śa
 Igezni wražit ureknút
 Igyekezni usłowat śa
 Ijjedni złaćnuć śa
 Illeni swećać
 Illetni dotknút
 Indittani ponćnuć
 Integetni napominawać
 Inteni napominat
 Irni piśat
 Ismérni znać
 Itelni súśit

J.

Jajgatni blaćat
 Járulni pichadzat

Javasolni radit
 Jelenteni oznamit
 Jonni prinst
 Jutni (el) doist
 Jutni (eszébe) namisel prinst

K.

Kapni dostat
 Kárhoztatni zatratit
 Kedvelleni miluwat
 Kevezeni woltat
 Kelleni doct
 Kelni (által) preist
 Kelni stat
 Kelni (ki) powstat sprofi-
 wit sa
 Képzelni predlozit
 Kerdezni opitat
 Keresgélni hledawat
 Keresni hledat
 Kéretni poprosit dat
 Kergetni nahánat
 Kérni prosit
 Kerülni (ki) obist
 Kerülni (valamibe) kostuge
 Késedelmeskedni zamestat
 sa
 Keseregni bedaťat smutnút
 Készülni wistat
 Kettöztetni dwogit
 Kezdeni zatat
 Kiállani wistat
 Kiásni wipopat
 Kiejteni wiflowit wipustit z
 Rút
 Kifejezni wiflowit
 Kifejteni wigadrit
 Kihagyni winebat
 Kihatni wirazit
 Kimivelni wicwicit
 Kimondani wipowedat

Kinyilatkoztatni oblasit wi-
 gawit
 Kipihenni odpočinút
 Kisebbszeni zmensit
 Kivánni zadat
 Kivenni winat
 Kóborolni blúdit
 Kocsizni wozit sa
 Költögetni widawawat stro-
 wawat
 Kormányozni tisit
 Környékezeni obstawit ob-
 sasit
 Kóstolni kostuwat
 Köttni wázat
 Következtetni dat nasledowat
 Következni nasledowat
 Közéltetni blúdit
 Külömbözni rozselit
 Külömböztetni rozzeznat sa

L.

Lakni biwat
 Látni wiset
 Láttatni wisenim bit
 Lebegni blblat
 Leereszteni spustit
 Lehetni moct
 Lenni bit
 Lóni strelit
 Lopni fradnút
 Lovagolni na koni sa nosit
 Lövöldözni strelat

M.

Majmolni nasledowat wola-
 toho we wolaćem gato
 Opica
 Maradni zostat
 Megáldani pozehnat
 Megártani ustošit
 Megbetegedni onemocnet

Megbizonyítani doświadczyć
 Megegyezni dogadnąć
 sa
 Megelégadni spokojnić
 Megérdemleni zasłużyć
 Megérni dożyć dożyć
 Megfedzeni wycić
 Megfizetni zapłacić
 Megfojtani zadusić
 Megijedni zleknieć sa
 Megkettőztetni dmogić
 Megkülömböztetni rozróżnić
 Megmaradni zostać
 Megrészegedni opić sa
 Megszakasztani prężyć
 Megszerezni dobiwać
 Megszollítani osłomić
 Megszünni przestać
 Megtanítani nauczyć
 Megtartani zdrżać
 Megtoldani nastawić nasit
 Megvetni opowierzyć
 Megvilágositani wiewietleć
 Megvonni potáhnąć
 Melegedni zobrać sa
 Menekedni osłobodzić sa
 Menni iść
 Mivelni pracować
 Mondani powedać
 Mondogatni powedać
 Morogni stamrać dudłać
 Mosni mić
 Mulni minąć
 Mutatni ukazać

N.

Nagyittani wetsić
 Nevekedni rośnieć
 Nevetni śmiać
 Nevezni mienować
 Nézni błaszać

Nincsen nieh
 Nöni rośnieć
 Nyomni gnawić
 Nyomatni tłoczyć
 Nyugodni odpocinąć
 Nyujtani dać
 Nyüni wirwać wirthać

O.

Ohajtani tużyć
 Okozni zapatrzyć
 Oktatni winauczyć
 Ölni zabijać
 Olvasni czytać
 Ontani łapać
 Öregbedni rozmábatśa zwo-
 lić
 Öregbitteni namnożyć
 Öregedni ostareć
 Önteni wylać
 Örülni łesić sa radować sa
 Örzeni chranit martuwać
 Ostromolni dobiwać
 Osztani (fel.) rozśelit
 Osztani (ki.) wiesłit
 Öszvealkotni zaliczować
 Öszveceserelni precarować
 Öszvefoglalni spogić
 Öszverakni złożyć
 Öszvetenni śłać
 Övedzeni opasać sa

P.

Panaszolkodni ponosować sa
 Pihenni odpocinąć
 Pirólni ściszać sa
 Pizskálni paprać
 Pökösni pluć
 Porozni przesić
 Pótolni celić winąbrásić
 Próbalni probować

Ragaskodni **przebieć** sa
 Ragyógni **blisćać**
 Rakni **krasć**
 Rázni **trást**
 Rejteni **strit**
 Rémiteni **strafić**
 Rendbeszedni **sporabat**
 Restelleni **tażić** sa
 Részegedni **opić** sa
 Rini **plakat**
 Róni **pozorowat**

Segiteni **pomoc**
 Sétalni **prechádzat** sa
 Sietni **ponahlat** sa
 Simitani **hlašić**
 Sinlödni **sużuwat** sa
 Szabni **przeżat** **drżat** sa **wo-**
laćemu

Szakasztani **odtrębnut**
 Szaladni **beżat**
 Szánni **lutowat**
 Szaporítani **mnożić**
 Származni **pochádzat**
 Szégyenleni **hanbit** sa
 Szegezni **klincowat** **odporo-**
wat **protiwit** sa
 Szentelni **świecić**
 Szépülni **krásnim** **zaćinac**
bit
 Szeretni **miłowat**
 Szerezni **zadopatrit**
 Sziszegni **śręćat** **śipet**
 Szivni **smrćat**
 Szokni **przywiknut**
 Szolgálai **slużić**
 Szóllani **howorit**
 Szóllítani **prihoworit**
 Szöwni **krasć**

Szürni **picbat**
 Szürni **precešić**

Támadni **amifnut**
 Tanácskozni **poradit** sa
 Tanítani **učić**
 Tanulni **učić** sa
 Tapasztalni **świsć**
 Táplálni **chować** **krmit**
 Társalkodni **druzić** sa
 Tartani **drżet**
 Tartozni **dlżnim** **bit**
 Tartoztatni **zadżewat**
 Távozni **stronowat** sa
 Tekinteni **pozret**
 Telleni **nasitit** sa
 Tenni **utobit** **uśnit**
 Tenyésztani **plodit** **plemenit**
 Teremteni **stworit**
 Teríteni **prestręć**
 Tetelni **bit** **polozenić**
 Tetszeni **paćit** sa
 Tévelyegni **postawat** **bluśit**
 Tisztelni **ctić**
 Toldani **nasit** **nastawit**
 Tolni **stręć** **tręćat**
 Törni **łamac**
 Törödni **stareć** sa
 Tudhatni **moć** **wedat**
 Tudni **wedet**
 Tündökleni **blisćać** sa
 Tünni **znęst**

U.

Üldözletni **bit** **prenasle-**
wanić
 Ülnei **śešet**
 Uralkodni **panowat**
 Ürülni **wiprąznit** sa
 Utálni **boćit**
 Üzöbe **wenni** **nabyćac**

V.

Vadászni lowit
 Vágni rezat sęfat
 Vájni ęlabat ęlabat
 Választani wolit wiwolit
 Válogatni wiberat
 Változni premenit
 Változtatni menit -streda
 Várhatni moct ęęfat
 Várogaťni ęęfawat
 Vární ęęfat
 Vęgezni dořonat
 Vęghez winni konęit konat
 Venni (meg) łapit
 Venni (ki) witábnut
 Veregethetni drubęę bit
 moct
 Veregetni bigawat
 Verettethetni moct dat wo-
 lařořo bit
 Verhetni bit moct
 Verni bit
 Veszekedni wadit sa
 Veszni ęhinut
 Veszteni preęrať stratiť
 utratitiť
 Vetemedni wolařo opowáziť
 dat sa na wolařo
 Vęteni řkodiť preřit zawińit
 Vetni řať
 Vetni (el) odęořit
 Vetni (meg) opowębnut
 Vezęrlenni woditiť
 Vigadni plesat
 Vigařtalni řęřit sa weseliťsa
 Vignyźni bedliť pozorawat
 Világítani pořwetitiť řwętiť
 Világositani wiřwetliť
 Viinni nęřit
 Wiselni ęřęat sa nořit
 Visitani wiřriřnut

Vizálni řpáęęęne wolařo ęiniliť
 Vivni bogawat
 Vizgálni řpitawat preęlebat
 Vonattatni bit řabani
 Vonni řabat

Z.

Zabálazni zubadliť
 Zární řapret řatworit
 Zavarňi pomutiť
 Zúźni doęnawit zmaęřitiť

E) Ręřes ęilęk
 Uęa řęęęi.

A.

Alkalmaztattott ulahędęęę
 A'llo řtogici

B.

Biztatę pođřuręęięi
 Bontott rozpáranę

C.

Csudálkoző řiwici

E.

Eęęę palęęę
 Egybefoglalę řpogici
 Egybekętę zwaęięi
 Egyesüľve řpogice
 Együttętetwęn zloęięę
 Eladandę mágice pređawan
 bit
 Eľo řigici
 Eľořordulę pređiřici pređęę-
 řici
 Eľoľutoljáro pređ a zasztawka
 Eľwálwa odlúęięę
 Eľwęn zięęę
 Eľpüľt řtawani

F.

Feltęwę winaloęięęi

Foglaló spogici (Zádanet)
 Fogva začinagice
 Földmivelő Oráč
 Fosztó lupici
 Fültött zakurení

G.

Gunyoló Ruhač Dotklimac

H.

Halgattató Hřifani princici
 Hangzó zwučici
 Határozó Urečici
 Határozott urečiti

I.

Igazitva poprawene
 Ijedve lečagice
 Irtódzó bočici

J.

Jelentő znaménagici
 Jövendőlo protokugic
 Jövendő budúci

K.

Kedvellő milugici
 Kérdező opitagici
 Kérve pitagice
 Kérvén pitagice
 Kezdő začinagici
 Kezdődő začatečni
 Kihozó winešici
 Kivántató začagici
 Kizáró witworici
 Közbevető medži hodigici
 Követő nasledugici
 Következő, — endo nasle-
 downi
 Következtető Nasledowaňi
 činici
 Különválasztó rozeznáwa-
 gici
 Különvett osobitně zati

L.

Látva wičice
 Látván wičice
 Léven biwsi
 Lévo biwagici

M.

Megengedő odpustici
 Meghatározott urečiti
 Megkivántató požádagici
 Megvetendő magici opo-
 wrban bit
 Mulandó miňici
 Mutató ukazagici

N.

Nemző ptodici
 Nevelő cwičici
 Nevező menugici
 Néze wičice
 Nyomorult biđni
 Nyelvtanító Čazikučici
 Nyelvtanuló Reč sa učici

O.

Ohajtó tužici
 Okadó přičinu dagici
 Öltözve oblečice
 Öltözött oblečeni
 Olvasott čitaňi
 Öszvefoglaló zwážagici
 Öszvefoglalt spogeni
 Öszvekötött zwážani
 Öszvetett zloženi

P.

Panaszló ponofugici
 Prédáló forisťni lupežni

R.

Ragasztó lepici
 Ragasztva lepice
 Rendtől elhajló od porábu
 odčádagici

Rejtve słowami
Részeseülő ułascie

S.

Segítő pomahagici
Sirva plaćuci

Sokszorozó zmnożici
Sürgető unahlicy

Szaporított sporeni zmnożeni

Szembetűnő napohagici

Szenvedő trpici
Sziszegő śipici

Szűkölködő nudżici
Szülött narodeni

T.

Tanult učeni
Tartóztatván zabrżawagice

Teremtő stworici stworitiel

Töltött nabiti, napłneni
Tulajdonító prwiłastnici

V.

Való suci
Változható premeniećelni

Világosító swetlicy

Z.

Zárt Zawreći

F) Határozók pri-
słowtć.

Akárhol trzeba tće
Akár honnan trzeba odćud

Akkár howá bár tće
Akkor tehdä

Alig, Alig, ledwi
Altaljában bagżem

Amoda hentam
Amott tam

Amúgy tak tam
Annýra na tołko

Annýszor tołtołtće

Arra nato
Az idén tehdä Roku

Azonképpen pram tak
Azonnal hneś

Azután potóm

B.

Balra na lewo
Bátran śmele

Bizonyosan istotnie

C.

Csak ten
Csehül po ćeści

Csupán żhola ten

D.

Deakul po latinści
Delután po Poludni

Drágán draho

E.

Egykor gedentrat Róz
Egyszer smind spogńe

Együtt społu
Ellenben naptóti

Elöl na pretku
Ennyire na telko

Erre stato
Érthetőleg żrećelnie

Ezután pożatim

F.

Folyvást tetuce
Fonákul naopat

Furcsán błazńiwe

G.

Gyakran ćasto

H.

Hajdan tćeści
Halkal żnenahła wiatćem,

lahodnie

Hamar cásne jásne toto
 Hasonlóképen gednato
 Hátul na Zattu
 Héába darmo
 Hogyan gáto
 Hol tše
 Holnap zagtra
 Holnap után po zagtra
 Honnan odkud
 Honnét odkál

I.

Ide sem
 Idején cásne
 Idén letof
 Igazán sprawedliwe
 Igenis iwelmi, owsem
 Így tať
 Imide sem tuto
 Imitt tuto
 Innen innét
 Itt itlen tuto

J.

Jobhára ponagwac
 Jövendőben w buducnem

K.

Ki kiféle wen
 Kinn wentu
 Kiváltképen obzlasťne
 Kivül trom
 Kölsön postagiee
 Könnyen laťto
 Korán wcať
 Korántsem ne nemeneg
 Közönségesen obecne
 Különösen ofobťne

L.

Lassan pomáti
 Lassanlassan pomáti pomáti

Lassanlent, popomáti
 M.

Ma dneť
 Magosan wiťofa
 Majd sať
 Már wjázem
 Másféle ináťe
 Másképpen ingť
 Másunnan odňas
 Másuva ináťe
 Meg este
 Mennyire gátmnobofolto
 Mennyiszer tóľtoťrať
 Mesze sáťto
 Midön tđiť
 Miképen gáto
 Mikor tđoť
 Minapában onęyđať
 Mindég wđi.
 Mindenféle wseliťo, wseliťi,
 wseligáti
 Mingjárt hneť
 Mindenkor wđi.
 Mindennman odęwlad
 Mindennuwa wśaťe, wśeťe

Strani

Mindenütt wśaťe
 Most wül

N.

Nagyon welice welmi
 Néha něťedi
 Nem ně
 Némellykor něťedi
 Nem igen ne prám
 Nemesen stáťeťne
 Nyilván zgewiťe

Q.

Oda tam
 Onnan odkás

Öszveséggel bagyem w cel-
tom

Ott ottan tam

R.

Régen dáwno
Ritkán 3 Ritka négyeszo
Rosszul 3le

S.

Sehogy nigato
Sehol Seholve nitse
Sehonnanse zmitase
Sehova nitam
Soha sohasem nitda
Sokáig dího
Sokszor mnohokrát
Szaporán spore skora hitre
Szépen petne

T.

Talán tusim snas
Tegnap wera
Tegnapelőtt predweterom
Többször wickrát
Tulajdonképen wlastne
Töstént naobrat
Tüzessen ohniwe

U.

Ugy tať
Ugymint ponewác gatosto
Utollyán naposted

V.

Valaha kedisi nékedi
Valahól nekse
Valahonnan zwolataše
Valahova kamsi nekam
Valamennyire telko telko
Valamérre nekase
Valóban ozagstne
Valójában oprawdiwe

G) Elölutoljárók Predstaw
ti a Zastawki.

A.

Alá (pod
Alatt (strz od
Altal strz od

B.

Ba be ban hen w
Ból hól 3

E.

Ellen proti
Elő elől előtt pred
Eránt t
Ért pre

F.

Fel hore
Felé proti na
Felett nad
Fellyül wise
Felől od
Fogva od teho

G.

Gyanánt mesto

H.

Helyett mesto teho
Hoz hez t

I.

Ig ať t, za
K.

Képen gat
Képest podla
Ki wen
Kivül from
Körül okolo
Közben
Közé } medzi
Közöt }

M.

Megé (3a
 Megett
 Megül od Zattu
 Mellé wedla
 Mellett pri
 Miatt pre

N.

Nélkül bez
 Néze w Opledu
 Nál nél pri
 N an on ön pref

O.

Okáért preto
 Ólta od teho Casu

R.

Ra re na
 Ról ról od

S.

Szerént pobla

T.

Táján pri
 Tól tól od
 Tól tól fogva od (tehoto
 Casu)

U.

Úl ül na pre
 Után 3a

IV.

Val vel al el
 Vá vé, om im

H) Egybefoglalók
 Spogitelki.

A.

Addig dotál
 Addig a' meddig dotál do-
 tál

Ahozképest poblateho

Akár trebárs
 Ambár Ambátor ačkolwet
 Azért preto
 Azonközben medzitim
 Azután potom
 Azomban zetim

B.

Bár ačkolwet bár
 Bátor trebárs ttebs

C.

Csak len zholz
 Csakugyan predeca ale

D.

De ale

E.

Éppen nem prám ne
 És a
 Ezenkívül from tehoto

H.

Ha az
 Ha csak az len
 Ha pedig az ale
 Hanem ale
 Hát teho
 Hát ha az ale
 Ha ugyan az predeca
 Hogy ze
 Hogyha az
 Holott ačkolwet

L.

Is a ag
 Ismét zase z nowa

J.

Jóllehet bitbi ačkolwet

L.

Lám hte

Másként inádráderi másként
 Másképpen másként
 Meg a
 Még a
 Mindazonáltal
 Minekutánna
 Mint gáfo
 Mintegy
 Mintha gáfo
 Mivel lebo
 Mivelhogy lebo
 Nemis ańi ne
 Pedig ale
 Példának okáert na
 R.
 Részszerent
 Se ne
 Se se ańi ańi
 Sem ne
 Sém sem ańi ańi
 Sempedig ale ańi
 Sőt ale
 Szinte úgy
 Tehát
 Tovább dál
 Tudniillik
 Vagy aneb
 Viszont obapóne
 U.
 Ugy tať
 Ugy de tať ale

Ugyan csak ale
 Ugyan is ale
 I) Közbevetők
 Ah! a-ha!
 Bár bárcsak
 Be guh
 Be kár
 Bezzeg bezzeg
 Csitt
 De ale
 E.
 Ejnye egba
 Épen épenbizony rowno
 rowno opráw
 H.
 Haj haja hűja
 éerstwe
 Halga mlé
 Him hm
 Hiszen sať
 Istenem
 J.
 Jaj beda
 K.
 Kár Stoda
 L.
 Lassan pomáli
 N.
 No no
 Nosza nože

O. **Sohá bizony weru p'f'or**
 Ó ó ó bh ob ob **Sohá sohá ale f'obito bol**
 Ó Egek o t'rebe **meril Et** 20
 Ó ha o tebi **U.**
 P. **Hozu allo**
 Pih piha aha **V.**
 Pisz p'st **Vajsa bodag kedbi** 07
 R. **Vajki vajmi prečo ne.**
 Rajta donho

Chibi tlačárské (gich) Učprawaenim

Na listku	w	Kedtu	na	Mesto	čítav
5	20	—	gich		
8	20	—	wini magice	spolecne	wini magice, až spoločne
—	21	—	Stranki	—	Stranku
9	20	—	Pisanni	—	Pisáni
12	30	—	U Uhrow	—	U Uhrow
21	8	—	gine	Spolublasnim	gine ze Spo- lublasnim
29	18	—	odpowedamawama	—	odpowedame
40	27	—	wedomost	Znaka	Wedomost Znaka
—	—	—	semiotica (Jegytudomány)	ku	Jegytudomány semiotica
43	9	—	ted wise	daté	Ukassi
—	10	—	—	—	— až gich we wise datich Ukasék
52	14	—	Učenliweg	—	Učenliweg
—	—	—	Rse	kolwel	pređi
—	—	—	Se	Verbum	activum
—	—	—	cselekvő	ige	wo
54	4	—	bréz	Urečiteho	— bez urečiteho
57	8	—	Wdruhém	budu	— wárni fogná cem Casu treteg gednasobneg Ofo- bi wárni fognál

Na Listu w Radku	na Mesto	titag
59	28 — Neuraciteho Spd. — fobu aggodandnia	aggodandiu
62	13 — W Druhym buducem Casu, tretog gednasobneg Osobi varni fogna	varni fogna
70	26 — W druhem buducem Casu tretog Wicnasobneg Osobe verni fognanak	verni fognak
75	7 — w pomnutem Case —	w pomnutem Casu
—	15 — K Lepenóm	K Lepenam
77	29 — a, e, pribledite Wicnasobneg Poč ri prweg Osobi neurecite unk	a, e, prichošice W prweg Osobe wicnasobneho Počtu neurecite unk
—	30 — W obidwoch neu- rečitich Postawach	W obidwich neu- rečitich Posta- wach
78	23 — Minuti Cas spogicem Sposobe	Minuti Cas we spogicem Spos- sobu
79	12 — Gako sa wicwiti	Gako sa cwiti
—	26 — W znamenagich Sposobu gednasobnge tretog Osobi	W gednasobneg tretog Osobi zna- menagich Spos- sobu
90	18 — Parancolo Mód	Parancsoló Mód
96	15 — veret-tet fal	veret-ett fal
—	18 — z Dodaniami andó	z Dodaňami andó
128	— — Prkazugicé, a Zakazugicé	Prkazugice, a Zakazugice.

Obsahu w á s t i.

Ú w o d.

První Částka.

o pravém Wislowěni a Čitaňi.

První Článek.

	Na Listku.
o pravém Wislowěni	1
o Poznání Litér a Wislowěni	—
o Sklátkách a o Slabikowěni	5
o Čitanliwosti	7

Druhý Článek.

o Dobrém Písání	9

Druhá Částka.

o Stów Premeneňi	11

První Článek.

o Částkách Reči obecně	—

Druhý Článek.

o Stráňkách Reči obzvláštne	12
o Ukazatelu Mena	—
o Mene	13
o Pochádzaňi Mena	14
o Pochádzaňi Glawného Mena	—
o Pochádzaňi přidawnich Mén	16
o Skloneňi Mena	17
o přidawnich Menách	26
o početnich Menách	29
o Znamení	31
o Slowách	43

O Rozselení Slów	44
O Pocházení Slowa	47
O Ohibování Slowa	50
Slów Porádného Ohibovánía Ukáski a Pri- kladi	55
Slów Neporádného Ohibovánía Ukáski a Příkladí	81
O Ukáscích	95
O Příslowkách	97
O Zásłowkách	102
O Spogitkách	104
O Mezisłowkách	106

Třetí Částka.

O Slówspogění	107

První Článek.

O Šikování Sló	108
W Ohledu pogažení Slowa	—
W Ohledu uspořádaní Slowa	110
Obecne	—
Obzvláštne	111

Druhý Článek.

O Natownání Slów	117
Příkladí k Čtení	134
Uherško-Słowáski Slowár	148

5.799

U